Четвер, 3 липня 2003 року. № 121 (3121)

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Майбутнє починається сьогодні

Верховна Рада повинна надати всебічну підтримку в розробці й законодавчому забезпеченні оптимальної стратегічної моделі розвитку українського суспільства з урахуванням специфіки нашої держави і міжнародного досвіду. На цьому наголосив Голова Верховної Ради Володимир Литвин під час засідання тимчасової спеціальної комісії ВР з питань майбутнього.

В. Литвин відзначив, що нині в Україні діють десятки, а то й сотні державних програм. Але через те, що вони неузгоджені між собою, витрачені кошти не дають очікуваного результату. Тому, за словами Голови ВР, треба систематизувати державні програми і сформувати модель довготривалого розвитку України.

(Закінчення на 2-й стор.).

Чи скористається ГУУАМ можливістю?

Сьогоднішня зустріч керівництва країн—членів ГУУАМ —чудова можливість для остаточного узгодження питання про запровадження єдиної торгової зони в країнах ГУУАМ. Про це заявив напередодні свого візиту до Ялти президент Грузії Едуард Шеварднадзе, який головує в організації нинішнього року. Крім цього питання, учасники засідання обговорять також проект документа, підготовлений зарубіжними партнерами, що передбачає тісну співпрацю Грузії, України, Узбекистану, Азербайджану та Молдови з питань економіки, транспорту та боротьби зі злочинністю. На ялтинській зустрічі не будуть присутні президент Азербайджану Гейдар Алієв та президент Узбекистану Іслам Карімов. Азербайджанську делегацію очолить прем'єр-міністр Артур Расізаде. Узбекистан представлятиме державний радник президента із зовнішньоекономічних питань Абдулазіз Камілов.

ПЕРЕДПЛАТИЛИ І ВИГРАЛИ

На вулиці Щорса читають «Голос» і виграють призи!

Буває ж такий збіг — останній розіграш призів «Голосу України» став щасливим для двох родин з однієї(!) вулиці Щорса в селі Смяч Щорського району Чернігівської області. Передплатниця з перших днів виходу газети Параска Олексіївна Красько виграла газову запальничку, а Іван Степанович Савинський газову плиту. До речі, в одному з попередніх розіграшів він виграв чудовий чоловічий джемпер.

На знімку: від родини Савинських приз «Голосу України», який вручає власний кореспондент Сергій Павленко, приймає директор Смяцької школи Надія Савинська **(праворуч)**.

Протягом двох тижнів знімуть проблему цукру, стабілізують ціни на борошно, гречку

Ранкове й денне засідання 2 липня

Відповідно до попередніх домовленостей керівників депутатських груп і фракцій цього дня парламентарії заслухали інформацію Прем'єр-міністра Віктора Януковича про стан та заходи зі стабілізації продовольчого ринку та про ситуацію в АПК. Коли коротко, то глава уряду змалював її як біду. За його словами, вперше за останні три роки Україна зіткнулася з такою напруженістю на продовольчому ринку. Водночас прем'єр наголосив, що уряд має аналіз причин цінового вибуху на продовольчому ринку.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

МАЙЖЕ ОФІЦІЙНО

Імпорт, інтервенція і правильне висвітлення,

або Про чинники, які, вважається, вгамують хлібну кризу

Недарма кажуть: біда об'єднує. У стінах парламенту зібралися керівники фракцій — від більшості й опозиції — та представники уряду, щоб спільно шукати виходу з кризової (саме це слово час від часу лунало на зібранні) ситуації на ринку зернових. Попри прогнози з боку представників найрізноманітніших міністерств та відомств про швидку стабілізацію, цифри на цінниках на крупи, хліб, борошно, локшину, макарони уперто змінюються в бік збільшення. В окремих регіонах буханець за місяць подорожчав на 17 відсотків, а ціна на гречку «переповзла» шестигривневу позначку. Проте споживач, незважаючи на запевнення чиновників, котрі роблять аграрну політику, про величезні запаси у країні збіжжя та можливі інтервенції, які, начебто, «вгамують» ціни, розповіді про зерно нового врожаю — жнива тривають у Криму, Одеській, Миколаївській, Херсонській та Запорізькій областях — ще з більшим запалом «штурмує» крамниці. З регіонів надходить інформація, що біля магазинів, де на крупи збереглися «старі» ціни, черги формуються ще з ночі.

(Закінчення на 4-й стор.).

У НОМЕР

Пий воду, цапенятком не станеш

Перший в області бювет питної води відкрито в Баштанці, що на Миколаївщині. Унікальне американське обладнання дає змогу очистити дві тонни води за годину. Висока якість води досягається шляхом корекції іонного складу, пом'якшення, очищення від з'єднань важких металів, знезараженням під дією ультрафіолетових променів.

Досі в Баштанці бракувало не тільки чистої, а й узагалі питної води. Район, розташований у степу, не мав штучних водосховищ. З 1988 року вели пошук, нарешті в селі Шевченко на глибині 140 метрів знайшли цілющу волоку, однак за вмістом солей її треба було доочищати, **повідомляє наш власний кореспондент Олена ІВАШКО.**

Не доводіть до пені

З 1 липня в Україні відновлено стягнення пені за невчасну сплату за житлово-комунальні послуги. Це, зокрема, передбачено законом про реструктуризацію заборгованості у квартирній платі, платі за житлово-комунальні послуги, вжиті газ і електроенергію.

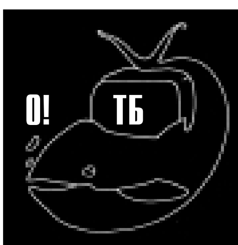
Відповідно до затвердженого Кабміном порядку погашення, заборгованість громадян за житлово-комунальні послуги, що склалася станом на 1 липня, має бути реструктурована на термін до 60 місяців.

Закон передбачає, що «пеня за невчасне внесення плати за житлово-комунальні послуги нараховується за кожен день прострочки, але не більш як 100% загальної суми боргу за умови відсутності заборгованості у виплаті заробітної плати, стипендії», **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

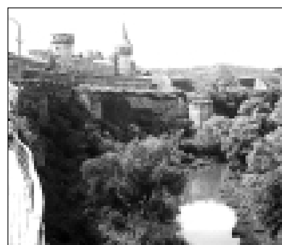
▼ 10, 15

Програма телебачення

▼ 11—14

Туризм — за кадром?

▼ 16

Чернігівські митники затримали чотири вагони з легованою сталлю, що контрабандно перевозилася до Європи

ПОЛІТИКА

Покінчити з пільгами і перейти до адресної допомоги

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Вечірнє засідання 1 липня

Серед низки соціальних законопроектів народні депутати досить емоційно обговорили зміни до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Відповідно до документа, зазначив Борис Беспалий («Наша Україна»), зніматимуться необгрунтовані дискримінаційні обмеження стосовно окремих категорій наших співвітчизників, на які поширюватимуться пільги. Зокрема, йдеться про сім'ї загиблих працівників фронтових госпіталів та лікарень, дружин або чоловіків померлих учасників війни і бойових дій, партизанів і підпільників, визнаних інвалідами від загального захворювання, трудового каліцтва тощо. Крім того, пропонується до учасників бойових дій зарахувати вояків УПА. Парламентарій Василь Надрага зазначив, що Комітет ВР у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів підтримує законопроект, проте питання вояків УПА треба винести... «за дужки» документа, щоб «не розпалювати зайві пристрасті у суспільстві» до вирішення цієї теми державною комісією. А Богдан Костинюк («Наша Україна») переконаний: має бути відновлено історичну справедливість, оскільки керівники держави не раз стверджували, що боротьба ОУН та УПА за незалежність повинна бути визнана на державному рівні. Водночас заступник державного секретаря Міністерства праці та соціальної політики Віктор Дяченко заявив, що уряд не може передчасно гарантувати соціальний захист воякам УПА до вироблення державної позиції.

Законопроект про внесення змін до Закону «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям щодо неповнолітніх дітей у сім'ях», який підтримали й урядовці, представив керівник групи «Демократичні ініціативи» Степан Гавриш. За його словами, законопроект насамперед направлено на «гармонізацію позиції українського уряду» відносно збільшення «сегменту адресної допомоги і переходу від пільг до адресної допомоги малозабезпеченим сім'ям». Наголошувалося, що на 10 відсотків збільшується рівень забезпечення прожиткового мінімуму для сімей, де один чи двоє батьків інваліди першої або другої групи. За словами Степана Гавриша, для 140 тисяч таких сімей потрібно 14 млн. грн., які можна передбачити в бюджеті наступного року, збільшивши ВВП до шести відсотків.

Змінами до відповідного законопроекту пропонується додати до обов'язків депутатів місцевих рад участь у громадських слуханнях з питань, що стосуються його виборчого округу. Крім того, з метою оприлюднення результатів своєї діяльності та інформування про роботу ради депутати матимуть право вільного доступу до мас-медіа комунальної форми власності. Також під час розробки програм економічного і соціального розвитку, складанні бюджету враховуватимуться доручення виборців. А пропозиція стосовно звільнення депутатів за рішенням відповідної ради суперечить Конституції, на що не раз звертали увагу члени Комітету ВР з питань державного будівництва та місцевого самоврядування.

Народні обранці також розглянули проект закону про віднесення 1272 сімей Волинської та Рівненської областей, які проживають на території радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, до зони гарантованого добровільного відселення.

На засіданні парламентарії також обговорили зміни до законів «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» (щодо уповноважених осіб державної комісії з цінних паперів та фондового ринку), до низки законодавчих актів стосовно відповідальності за порушення правил адміністративного нагляду та інші.

Наталя ЯРЕМЕНКО.

ФОТОФАКТ

Активісти всеукраїнського молодіжного об'єднання «Молодь — надія України» провели мітинг біля Кабінету Міністрів. Вони вимагали повернути старі ціни на продукти харчування і мали наміри подарувати урядовцям книжки, що містять інформацію про ази ринкової економіки.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Протягом двох тижнів знімуть проблему цукру, стабілізують ціни на борошно, гречку

Ранкове й денне засідання 2 липня

(Початок на 1-й стор.).

Серед них він назвав практично нерегульований ринок зернових (повна безконтрольність повинна була колись вибухнути); дефіцит зерна в окремих регіонах. Не скинув з терез і полеміку в суспільстві з приводу цьогорічного неврожаю. Внаслідок цього населення з другої половини червня у шість-сім разів активніше заходилося скуповувати цукор, борошно, крупи. Цим, за словами прем'єра, скористалися спекулянти. Він назвав вибух цін на хліб, борошно, цукор і крупи спекулятивним за характером.

Перелік заходів, спрямованих на поліпшення ситуації, визначено, і це відображено у порядку денному сесії, якій запропоновано розглянути низку невідкладних, з огляду на кризу, законів і постанов. Зокрема — про порядок ввезення в Україну продовольчого зерна, про державне регулювання імпорту сільгосппродукції (запровадження нульової ставки ввізного мита), про закупівлю товарів і послуг за державні кошти тощо. Прем'єр посилався на плани здешевлення кредитів для сільгоспвиробників, зокрема, так званих ризикованих, під державну відповідальність, застосування урядом заставних цін на закупівлю збіжжя у державні засіки. Торкнувся і масштабних заходів поліпшення ситуації в агропромисловому комплексі загалом. На тлі вагомих цифр особливо врізалася в пам'ять маленька — глава уряду обіцяє селянинові за кожного зданого на м'ясокомбінат 400-кілограмового бичка ще 600 грн. від держави. Як мовиться, ловимо на слові. Віктор Янукович обіцяє протягом двох тижнів зняти проблему цукру, стабілізувати ціни на борошно, гречану крупу та деякі інші товари найпершої потреби. Залишилося з'ясувати: які саме ціни будуть стабілізовані — нинішні космічні чи вчорашні поміркованi?

Іван Плющ нагадав слова Сергія Рижука про свідоме демпінгування Україною на світовому ринку (продаж за зниженими цінами) зерна, яке трейдери закупили в українського селянина утричі дешевше, аніж продавали за кордоном. Треба, сказав депутат, звернутися до тих трейдерів, щоб допомогли відшкодувати нинішні збитки.

Багато що прояснилося після відповіді глави уряду на запитання парламентаріїв. Хоча й тут не обійшлося без певного конфузу. Деякі фракції (СДПУ(о), аграрна, «Регіони України») під час кількаразових голосувань не підтримали пропозиції поставити запитання главі уряду. У цьому цейтноті сам Віктор Янукович запропонував парламенту свою готовність відповісти на запитання. Не знаю, як оцінять виборці ці відповіді, адже вони не почули головного: чи вдасться повернути ціни на продукти хоча б до квітневого рівня.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Не лукавлячи, прем'єр зізнався, що в Україні продовольчі баланси матеріальних ресурсів було зруйновано, над ними ніхто не працював, і лише на початку року уряд взявся за це край важливе завдання. Цифри такі: 5 млн. продовольчого зерна споживає держава, 3 млн. тонн матимемо з цього урожаю, а 2 млн. доведеться завезти з-за кордону до кінця року, якщо парламент підтримає відповідні законопроекти. Головний урядовець запевнив, що посівним матеріалом для закладання урожаю 2004 року ми будемо забезпечені з цьогорічного.

Після неодноразових переголосовувань на вимогу опозиційних фракцій так і не вдалося домогтися трихвилинних виступів представників фракцій і груп з цього болючого питання. Зійшлися на тому, що уряд поінформує Верховну Раду про вжиті заходи наступного тижня.

Заодно парламентарії заслухали на ранковому засіданні ще одну інформацію. Цього разу голови делегації ВР Бориса Олійника про участь у роботі літньої сесії Парламентської асамблеї РЄ. Й одразу приступили до обговорення законопроектів, спрямованих на поліпшення ситуації на продовольчому ринку України.

Анатолій БЕНЬ.

САМОВРЯДУВАННЯ

Півроку без бюджету

Двічі намагання міського голови Кіровограда Миколи Чигрина провести минулого тижня сесію міськради не увінчалися успіхом. Обидва рази — через відсутність представників фракції «Трудова Україна», які становлять більшість у раді. Це вкрай загострило соціальну ситуацію в місті.

Бюджетні перипетії, які тривають в Кіровограді понад півроку, останнім часом дедалі більше набувають політичного забарвлення. Так, минулої п'ятниці, після чергового сесійного «провалу», позафракційний депутат Микола Садовий заявив, що через нездатність вирішувати нагальні проблеми міста координаційна рада із захисту конституційних прав громадян розпочинає підготовку до референдуму з відкликання депутатів міськради.

Два тижні тому президія координаційної ради (вона об'єднує більш як десять політичних партій і громадських організацій опозиційного спрямування) поставила своєрідний ультиматум органу самоврядування: відмінити рішення виконкому про підвищення тарифів на воду і водовідведення та прийняти бюджет міста. У разі невиконання, йшлося у заяві, координаційна рада наполягає на достроковому припиненні повноважень міського голови і депутатів міськради.

Рішення про підвищення тарифів міський голова Микола Чигрин призупинив, чим і заслужив своєрідну індульгенцію. А бюджетне питання безнадійно пробуксовує. Тож тепер весь тягар гніву опозиційних партій має впасти на голови депутатів, насамперед — членів фракції «Трудова Україна», які блокують його прийняття.

А тим часом до Господарського суду Кіровоградської області від профспілки працівників освіти та науки міста Кіровограда надійшла позовна заява про усунення перешкод у реалізації конституційних прав. Позивач просить суд зобов'язати міського голову негайно виплатити заборгованість із заробітної плати, відпускних та інших гарантованих державою платежів працівникам освіти міста, а також зобов'язати Кіровоградську міську раду затвердити програму економічного і соціального розвитку міста на 2003 рік.

Олег БОНДАР.

▼ Кіровоград.

Україно-польські консультації тривають

Учора в Києві відбулася зустріч членів робочої групи Верховної Ради України і Сейму Республіки Польща з підготовки україно-польської парламентської заяви у зв'язку із 60-ю річницею трагічних подій на Волині з українською частиною.

Як повідомлялося, польська сторона запропонувала внести зміни до узгодженого раніше проекту заяви двох парламентів з цього приводу.

Україно-польська робоча група продовжила опрацювання пропозицій польських парламентаріїв, щоб зробити висновок щодо доцільності внесення змін в узгоджений варіант заяви двох сторін.

За повідомленнями Інформаційного управління апарату Верховної Ради, зазначена тематика, а також необхідність активізації міжпарламентського діалогу і поглиблення контактів, у тому числі на рівні ділових кіл обох держав, були предметом нещодавніх переговорів у Варшаві заступника Голови Верховної Ради України Олександра Зінченка під час його останнього робочого візиту до Польщі.

У рамках цього візиту відбулася зустріч Олександра Зінченка з Президентом Республіки Польща Александром Кваснєвським за участю Державного секретаря Канцелярії Президента Республіки Польща, голови Бюро національної безпеки Республіки Польща Марека Сівця. Йшлося про широке коло інших питань українсько-польських відносин.

Вл. інформ.

Майбутнє починається сьогодні

(Початок на 1-й стор.).

Це, на його думку, і має стати одним із основних напрямів роботи нещодавно створеної у парламенті комісії з питань майбутнього. «На жаль, Верховна Рада не виконує свого головного призначення. Досі не затверджено основні засади зовнішньої та внутрішньої політики, — сказав Володимир Литвин. — Отже, ослаблено й контрольну функцію парламенту, що дозволяє виконавчій владі діяти на власний розсуд». Голова ВР укотре наголосив, що орієнтир України — це інтеграція до європейських і світових структур.

В. Литвин запропонував вилучити з назви комісії слово «тимчасова», бо, за його словами, «відчуття тимчасовості не сприятиме системному підходу», і, можливо, надати комісії з питань майбутнього статус парламентського комітету.

У засіданні комісії, до складу якої входять народні депутати з різних фракцій, а очолює старійшина українського парламенту Ігор Юхновський («Наша Україна»), взяли участь представники уряду, підприємницьких кіл, міжнародних організацій та посольств в Україні. Зокрема, Міністр економіки України Валерій Хорошковський також привітав створення у Верховній Раді такої комісії. Він зазначив, що відпрацювання поетапної моделі розвитку України на найближчі 10—15 років — це дуже потрібна справа.

Юліана ШЕВЧУК.

Земля — не яблуко розбрату

САМОВРЯДУВАННЯ

Під час обговорення у Верховній Раді законопроектів «Про розмежування земель державної та комунальної власності» зіткнулися дві позиції. З одного боку — прихильники законопроекту, підготовленого урядом, з другого — ті, хто підтримував законопроект, поданий народними депутатами (автори — Станіслав Сташевський і Катерина Ващук). І хоча під час голосування у першому читанні за урядовий проект було подано незначну кількість голосів, а депутатський набрав 347 голосів — конституційну більшість, народний депутат Станіслав СТАШЕВСЬКИЙ вважає, що боротьба за прийняття закону в цілому ще не завершена. Чому?

— Тому що багатьом хотілося б, — каже народний депутат, — щоб цей закон був прийнятий після того, як уже не буде що розмежовувати.

— Тобто?

— Не секрет: відсутність закону, неврегульована власність на землю дозволяє легше розбазарювати її, ніж тоді, коли земля законодавчо захищена.

— Можна це проілюструвати прикладами?

— Безумовно. Один з них навіть прозвучав з трибуни Верховної Ради, коли київський міський голова Олександр Омельченко назвав факт незаконного продажу Держкомземом ділянки землі, що належала Київській громаді. Щоправда, гроші після гучного скандалу довелося перерахувати Київраді.

Але ось свіжі приклади. Проект закону, прийнятий у першому читанні, розіслано міським та сільським головам, щоб надалі врахувати і їхні пропозиції. Багато землі, зауважують, наприклад, полтавчани, у віданні Міноборони. Значна її частина з прилеглими територіями відведена під соціальну інфраструктуру та культурні об'єкти, які передаються місцевим громадам.

Саме тут спостерігається маса порушень, а то й зловживань. Військові відомства поспішають видавати дозволи зводити на цих землях об'єкти різного призначення. Фактично, це самовільне будівництво, не узгоджене з органами влади. Хіба це нормальне явище? Ні.

Полтавчани пропонують під час другого читання передбачити у законі норму, згідно з якою всі землі Міноборони мають бути проінвентаризовані. А відомству залишити стільки, скільки необхідно лише для військових потреб, інші площі передати у власність територіальних громад.

— Уточнімо, хто має право на землю?

— За радянських часів монопольне право на землю, як відомо, належало державі. З 1992 року в Україні було запроваджено приватну і колективну форми власності на землю, звідки й почалася, по суті, земельна реформа.

А ми ведемо мову на засадах нещодавно прийнятого Земельного кодексу — цієї земельної конституції держави, у підготовці якого я також брав участь.

Найперше у кодексі закріплено право власності на землю територіальних громад. Суб'єктами цієї власності визнано органи самоврядування.

Суб'єктами права державної власності на землю кодекс визначив органи виконавчої влади (Кабмін України, Раду Міністрів Кримської автономії, обласні, міські і районні держадміністрації). Нагадаю, що раніше землями державної власності розпоряджалися Верховна Рада України, Верховна Рада АРК, обласні, міські, селищні, сільські ради.

Нині кодексом чітко виписані повноваження органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади у галузі регулювання земельних відносин. Отже, практичну роботу треба починати...

— З розмежування...

— Цілком правильно. Але тут саме і виявлялися принципові розбіжності між урядовцями і законодавцями. За Перехідними положеннями Земельного кодексу уряд мав за певний строк підготувати майже тридцять законопроектів на прискорення земельної реформи, у тому числі й законопроект «Про розмежування земель державної та комунальної власності». Терміни ці затягнулися. Але ось проект було подано. У ньому стільки порушень конституційних норм, що мені навіть важко їх перерахувати. Ця надзвичайно важлива справа віддавалася на вирішення державних чиновників. Органам місцевого самоврядування відводилася роль статистів, хоча за Конституцією право розпоряджатися землею належить і радам. Урядовий законопроект практично ставив хрест на самоврядуванні.

— Один з аргументів урядовців полягає в тому, що радам не під силу здійснити кадастр земель. Чи так це?

— Земельний кадастр — систематизоване зведення відомостей про землю (до речі, це французьке слово у давнину означало список осіб для подушного оподаткування) згідно з кодексом включає 7 технологій: зонування, зйомки, бонітування грунтів, економічну оцінку земель, грошову оцінку земельних ділянок, державну реєстрацію земельних ділянок, облік кількості та якості земель. Ведення державного земельного кадастру покладено на Держкомзем. Але один лише перелік цих технологій свідчить про те, що будь-якому державному органу самотужки скласти кадастр не під силу. І насамперед без залучення органів місцевого самоврядування.

— Отже, так чи інакше роботу слід починати з розмежування?

— Це нагальне, невідкладне завдання. Прийнятий законопроект у першому читанні в основному розв'язує всі питання. Він простий і зрозумілий. У 16 статтях визначені принципи розмежування земель державної та комунальної власності, названі суб'єкти права власності, повноваження органів державної влади і самоврядування з розмежування, порядок розмежування, тощо. Статтею 6, наприклад, до державної власності віднесено:

землі атомної енергетики та космічної системи; землі оборони, крім земельних ділянок під об'єктами соціально-культурної інфраструктури; землі під об'єктами природно-заповідного фонду та історико-культурними об'єктами, що мають національне та загальнодержавне значення; землі під водними об'єктами загальнодержавного значення; земельні ділянки, які використовуються для забезпечення діяльності Верховної Ради України, Президента України, Кабміну, інших органів державної влади, Національної академії наук, державних галузевих академій наук; земельні ділянки зон відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

До земель комунальної власності належать усі землі в межах населених пунктів, крім земель приватної власності, а також землі під об'єктами комунальної власності за межами населених пунктів і ті землі, де розміщені об'єкти нерухомого майна, що є спільною власністю територіальної громади та держави.

— Чи є позитивний досвід у сфері використання земель, що належать самоврядним громадам?

— За шість років дії Конституції в Україні фактично не розпочинали муніципалізації земель. Для жодної територіальної громади не сформована комунальна власність на землю. Але вдалий приклад є. Це —експеримент по місту Києву. Рішення про землекористування приймає сесія Київради гласно і прозоро, де представлені різні політичні сили. Міський голова відповідає за прийняті рішення перед громадою і владою. Хіба це погано? Хіба це не переконує, що паралельні виконавчі структури у державі зайві на всіх рівнях.

Нині Київрада прийняла рішення, згідно з яким, починаючи з 2003 року, землі Київської громади не передаватимуться в оренду, а тільки продаватимуться на аукціонах. Хто більше заплатить. І це нормально. Особливо, коли претендент купує землю під інвестиційний проект. Тоді він спокійно може розраховувати свій бізнес принаймні на 50 років. Це вигідно громаді.

Нещодавно Київрада створила власний структурний підрозділ — Головне управління земельних ресурсів. До речі, пов'язано це, зокрема, із завданням скласти кадастр київської землі. Це чомусь викликало протест з боку Держкомзему, начебто у них відбирають повноваження.

Конституцією України визначено, що земля, яка є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, становить матеріальну основу місцевого самоврядування. Розмежування дасть можливість самоврядним громадам самостійно володіти, користуватися і розпоряджатися належними їм землями в інтересах людей. Вони не хочуть бути бідними. Адже ми скоріше станемо багатими, якщо самоврядування почне працювати відповідно до своєї природи. Переконаний в цьому, як його патріот, хоча все життя перебував в управлінських органах.

— Як скоро буде прийнято цей закон?

— Сподіваюсь, що вже на цій сесії, хоча від поправок, які можуть загальмувати прийняття, ніхто не застрахований.

— Дякую за розмову.

Анатолій КАРАСЬ.

P. S. Днями два профільні комітети ВР — з питань державного будівництва та місцевого самоврядування, з питань аграрної політики та земельних відносин розглянули проект закону про розмежування земель державної і комунальної власності і запропонували Верховній Раді прийняти зазначений законопроект у другому читанні та в цілому, як Закон.

■ ■ ■

Починаючи з 2003 року, землі Київської громади не передаватимуться в оренду, а тільки продаватимуться на аукціонах.

■

У НОМЕР

Заява депутатської групи «Народовладдя»

Депутатська група «Народовладдя» висловлює своє глибоке занепокоєння темпами структурних реформ в агропромисловому секторі вітчизняної економіки.

Зволікання із запровадженням механізмів фінансування інтервенційних операцій та державних закупівель врожаю за стабільними і високими цінами, цінової і товарної інтервенції на ринку агропромислової продукції фактично спричинило стрімке зростання цін на крупи, цукор, хліб і борошно.

Погіршила ситуацію неврівноважена експортно-імпортна політика. Так, незважаючи на дефіцит зерна в країні і на песимістичні прогнози фахівців щодо чергового врожаю, тільки з початку року за кордон вивезено понад 2 мільйони тонн збіжжя.

Основні продовольчі товари, які допомагають виживати багатьом нашим громадянам, нині для них фактично стають недосяжними. З квітня цукор подорожчав більш як на 30 відсотків і ціна на нього перевищила 4,5 грн. за кілограм, борошно і хліб — більш як на 50 відсотків, а крупи, включаючи гречану — більш як у 3 з половиною разу! А тим часом середня номінальна заробітна плата в травні зросла порівняно з квітнем лишень на 3,9 відсотка. З огляду на те, що гречана крупа — чи не єдиний продукт харчування хворих на цукровий діабет, для багатьох українців такий стрибок цін означає голодне животіння.

Діяльність органів виконавчої влади, які відповідають за стан справ в АПК, та його структурних підрозділів на місцях нині дедалі більше зводиться до традиційних нарікань на «примхи погоди», сумнозвісної «констатації шкоди» та адміністративних заходів. Переконані: заборонами, погрозами, адміністративним тиском на виробників харчових продуктів ми лише роздмухуємо вітер на прилавках, а за ним — збуримо масові соціальні пристрасті.

Наслідки такої ситуації важко передбачити. Опинилася під загрозою зриву досягнена нашою державою стійка тенденція економічного зростання. Завдано відчутного удару по тільки-но створеному механізмові конструктивної співпраці законодавчої та виконавчої гілок влади.

З огляду на накопичений досвід плідної співпраці Кабінету Міністрів з Верховною Радою України, депутатська група «Народовладдя» закликає негайно прийняти спільні неординарні рішення для стабілізації продовольчого ринку, проводити виважену цінову політику, посилити конкретну відповідальність за зриви в економіці агропромислового комплексу. Ми зобов'язані скоординувати зусилля влади, і врешті набратися спільного державницького розуму упереджувати негативні явища у стратегічній для нашої країни сільськогосподарській галузі. Інакше нинішній безлад на ринку продовольства може набути незворотного характеру.

Богдан ГУБСЬКИЙ,
лідер депутатської групи «Народовладдя».

У КОМІТЕТАХ ВР

Для «знищення» АЕС потрібно вже тепер вишукувати кошти

Відоме життєве правило: жоден із власників квартири чи будинку (за задовільного технічного стану) не збирає кошти для ремонту в разі їх повної непридатності у майбутньому. Ніхто не розпочне і відновлення ще не аварійного житла без наявних на це грошей.

Чорнобильську АЕС закрили без жодної копійки, відкладеної для закриття і перетворення її на безпечну систему. Тепер шукаємо технічні рішення й кошти. А на черзі вже інші наші АЕС, термін експлуатації енергоблоків на яких завершується через кілька років.

Потрібні просто фантастичні кошти. За оцінками одних фахівців для зняття з експлуатації одного енергоблока необхідно 150 млн., других — 1,5 млрд. доларів. Отже, треба невідкладно створювати відповідні фонди. На цьому не раз наголошував президент компанії «Енергоатом» Сергій Тулуб. Проте створити надійну й ефективну систему нагромадження та використання потім коштів на принципах довгостроковості і прозорості можливо за відповідної законодавчої бази.

Про це йшлося під час «круглого столу», який провів голова підкомітету з питань електроенергетики Комітету Верховної Ради з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки Володимир Бронніков. Він повідомив учасників зібрання, що законопроект з цього питання вже є у Верховній Раді, але він потребує доопрацювання з урахуванням нових обставин. Руслан Дубас, представник юридичної фірми «ЮрЕнергоКонсалтинг», яка за дорученням комітету провела перші дослідження правового регулювання відносин держави й експлуатуючої організації, пов'язаних із зняттям з експлуатації ядерних установок, назвав можливі фонди. Це можуть бути державні й інші цільові, спеціальні рахунки.

Однак будь-який з них може бути створений і збережений за умови вирішення питань оподаткування, захисту коштів від інфляції та різних стягнень, створення надійної системи державного контролю за їх використанням тощо. Важливо визначитися: такі фонди мають бути державні чи створені на АЕС? А звідси випливають проблеми формування їх. Тому варто законодавчо врахувати і приватизацію атомних станцій, дискусія про що стає актуальною.

Віктор Бронніков вважає: законодавець має передбачати і врегулювати інтереси і експлуатуючої організації, і держави. Та особливо чітко слід окреслити відповідальність держави за безпечне виведення енергоблоків з експлуатації.

Яків ГАЛЬЧЕНКО. ▼

Ніхто не залишився без шефської уваги

ТУРБОТА

Щороку випускників Радомишльської школи-інтернату, що на Житомирщині, за доброю традицією вітають шефи — працівники Департаменту Державтоінспекції України. Для того, щоб упевненішими були їхні перші кроки у самостійному житті, нещодавно перший заступник начальника Департаменту полковник міліції Сергій Коломієць передав кожному досить-таки велику сумку з речами — взуттям, білизною, предметами особистої гігієни тощо. А також вручив юнакам та дівчатам спеціальні посвідчення про те, що відтепер ними опікується МВС України.

Двох випускників школи-інтернату УМВС рекомендував для вступу до Юридичного ліцею Національної академії внутрішніх справ. Тож хлопці поповнять лави правоохоронців.

ФОТОФАКТ

На базі Центрального спеціалізованого аварійно-рятувального загону МНС України, розташованого в Обухівському районі Київської області, проходить третій всеукраїнський збір учасників громадського руху «Школа безпеки».

На знімку: нормативи виконують діти з команди Полтавської області.

Фото Анатолія ЛИСЕНКА (УНІАН).

Отруїлися, мабуть, гербіцидом

Днями до Яготинської районної лікарні (Київська область) було госпіталізовано 25 робітників сільгосппідприємства «Богданівка». Попередній діагноз — отруєння гербіцидом «Харнес», яким у середині травня було оброблене поле, на якому вони працювали. Всіх хворих вже виписано з лікарні, їхній стан здоров'я задовільний. Фахівці облсанепідемстанції взяли проби грунту, рослин та повітря для проведення лабораторних аналізів. Проводиться розслідування.

А до Краснодонської міської лікарні госпіталізовано ще 11 мешканців Суходольська Луганської області. Нині на стаціонарному лікуванні перебувають 482 людини, з них 126 дітей. Захворювання на вірусний гепатит «А» підтверджено у 375 осіб.

За повідомленням прес-служби МНС підготував Яків ГАЛЬЧЕНКО.

ІНІЦІАТИВИ

Проблеми розв'язують на ходу

Підбито підсумки V міжнародного журналістського автопробігу «Дорога до Криму: проблеми та перспективи». Цьогоріч в акції взяли участь понад 100 представників загальнонаціональних та регіональних ЗМІ нашої держави, Литви, Росії, Придністровської Молдавської Республіки, Польщі та Словаччини. Трьома маршрутами вони проїхали від Києва та Львова до АР Крим. Наймолодшою автопробіжницею стала дворічна Софійка — донька подружжя Ратушиних (Черкаська обласна незалежна ТК «Ятрань»). Найстаршим — відомий польський фотожурналіст 74-річний Тадеуш Ролке з Варшави. Учасники різних маршрутів зустрілися у Сімферополі.

Загалом, під час акції спільно з департаментом ДАІ МВС України здійснено Всеукраїнський рейд з безпеки дорожнього руху та спеціальний рейд з якості доріг з Державною службою автомобільних доріг України. Учасники акції переконані: дорожнє полотно в Україні поліпшується з кожним роком.

Конкурс на краще висвітлення в ЗМІ цьогорічного журналістського автопробігу триватиме до 10 вересня.

Надія ГОРБАТЮК.

Імпорт, інтервенція і правильне висвітлення,

або Про чинники, які, вважається, вгамують хлібну кризу

МАЙЖЕ ОФІЦІЙНО

(Початок на 1-й стор.).

На думку Голови Верховної Ради Володимира Литвина, є небезпека, навіть якщо вдасться наситити ринок крупами та збіжжям, що ціни залишаться на нинішньому рівні. Тоді «вийдемо за межі коридору інфляції». Цей чинник може не вплинути на стосунки Києва з міжнародними фінансовими структурами. І прощавай, напрацьоване роками.

На питання, хто (або що) винний, відповів віце-прем'єр Іван Кириленко. Серед чинників він назвав неврегульованість ринку, дефіцит зерна в березні в окремих регіонах і надто часте обговорення «з самого початку року у всіх засобах масової інформації» можливих втрат урожаю від морозів та посухи. Ще більше здивував інший урядовець — Міністр економіки та з питань європейської інтеграції Валерій Хорошковський. Він, характеризуючи роль пишучої та читаючої братії у цінових подіях, пішов ще далі. Дослівно: «Плануємо посилити роботу урядовців і чиновників... із засобами масової інформації, тому що фактично, ми вважаємо, також одним чинником (напевне, ажіотажу. — **Авт.**) стала не зовсім кваліфіковано подана інформація відносно врожаю, а також наших державних наявних можливостей щодо цього. Це також спричинило певні негативні інфляційні очікування». Пройшовся по журналістських опусах і голова Держкомрезерву Микола Песоцький. Аналіз, мовляв, показує, що ажіотажного попиту більше було у ЗМІ. Звісно, так у наших демократичних твердженнях можна далеко зайти і почати стверджувати, що продовольчий ажіотаж зумовили некомпетентні дії окремих державних посадовців. Але до діла...

На нараді наголошували, що рятівним кругом, який поверне ціни назад, стане інтервенція з Держкомрезерву. Микола Песоцький зазначив: борошно вищого гатунку реалізується по 985 гривень за тонну, першого — 860 гривень. «66,8 тисячі тонн поставили на ринок... Пропонуємо продати ще 42,7 тисячі тонн по 1100 гривень за тонну». Як здійснюється процес вгамовування цін за допомогою Держкомрезерву, розповідали напередодні на прес-конференції, яку проводила Асоціація пекарів України. За інформацією, отриманою там, на кожну область припадає певна кількість зерна за пільговими цінами. Але якщо, приміром, хлібокомбінатам регіону належить отримати шість тисяч тонн збіжжя, то реально вдається забрати тисячу. Решту під різними приводами їм просто не відвантажують. Якщо зважити на розбіжності ринкової і держкомрезервівської цін — чималий простір для зловживань.

Інша запропонована рятівна соломинка — імпорт зерна без плати ввізного мита і відстрочкою ПДВ. І тут приховано підводні рифи. Під цю дефіцитну «пісню» можна завезти що завгодно. Наголошують уже на необхідності додаткового імпорту на пільгових умовах цукру-сирцю, який, зізнатися, наче корові сідло... Від прийняття поквапливих рішень застерігає і невидима керованість цього некерованого спалаху цін. Наче хтось диригує процесом. Олександр Мороз слушно зазначив: «Якщо торік рапортували, що зібрали 40 мільйонів тонн зернових, вивезли вісім — куди поділася решта?.. Може, ПДВ за експортоване збіжжя вже повернено з бюджету, а потім воно знову потрапить на наш внутрішній ринок... А ще, повідомляється офіційно, буде зібрано 25—30 мільйонів. Тоді в чому питання?»

Якщо так, то й подальший хлібний сценарій передбачити не важко: обвал цін на зерновому ринку, скуповування зацікавленими структурами у селян врожаю за безцінь, банкрутства агропідприємств...

Валерій ДРУЖЕНКО.

P. S. Хочеться вірити, стаття не стане помилкою і з автором не будуть «посилювати роботу».

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Жнивуватимуть, але не скрізь

ПРОГНОЗ

У колах, які в народі звикли вважати компетентними, — на ринках Кіровоградщини, автобусних зупинках, лавочках біля під'їздів, тільки й чуєш: «Жнив не буде...». Краєвиди за вікном приміського автобуса підтверджують сумні прогнози, бо липневі лани в багатьох місцях скоріш чорні, ніж зелені. А за тиждень їм належить уже пожовтіти і прийняти у свої колосисті хвилі загони зернозбиральних комбайнів.

Інші джерела — офіційні, обласного масштабу — наводять цифри: на Кіровоградщині загинуло 86 відсотків озимих. Прогноз на загальний коровай скромний — 700 тисяч тонн зернових, хоча торік область дала два мільйони збіжжя. Не менш поінформовані кола місцевого рівня, з тих, хто ближче до землі (тобто директори, агрономи, керівники сільгоспуправлінь), — побоюються давати прогнози на урожай-2003. Невже тому, що ця інформація може виявитися ще тривожнішою? І без того зрозуміло, що справи в регіоні кепські.

(Закінчення на 17-й стор.).

ТРАГЕДІЯ

Троє самогубців в одній кімнаті

Молоді люди 22 років вирішили одночасно накласти на себе руки в готельному номері Кам'янця-Подільського. Один встиг перерізати собі вени, другий випив добру жменю таблеток. А третій приставив до грудей ножа. Сорок хвилин правоохоронці вели з ними переговори, доки вмовили відчинити двері. Двох приятелів у критичному стані доставили в реанімаційне відділення лікарні.

Причиною групового суїциду стало те, що напередодні хлопці разом із двадцятилітньою дівчиною відпочивали в лісі. Через якийсь час вирішили прилягти під кузовом машини. Потім юнаки, забувши, що їхня компаньйонка ще лежала на землі, сіли в автомобіль і дали задній хід. Від травм вона померла одразу. А всі троє з переляку кинулись тікати. Із Волочиського району дістались Кам'янця-Подільського, де й наважилися розпрощатись із життям.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

Правда, що й досі ятрить і заважає жити

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ

60 років тому на Волині відбулися трагічні події, які стали причиною гострої дискусії не тільки між українськими й польськими істориками, а й у суспільстві. «Голос України» 16 та 29 травня надрукував два відкриті листи народних депутатів про вшанування пам'яті загиблих у конфлікті двох народів. А також провів «круглий стіл» за участю заступника Голови Верховної Ради Олександра Зінченка та посла Республіки Польща Марека Зюлковського «Історію на цвях не повісиш» (20 травня).

У сьогоднішньому номері в продовження теми ми вміщуємо розповідь про виставку «Поляки—українці 1939—1947», яку нещодавно відкрито в Посольстві Республіки Польща, інтерв'ю президента Інституту національної пам'яті професора Леона Кєреса та спогади очевидців подій періоду другої світової війни.

Минуле має єднати, а не роз'єднувати

Як сказано у програмці виставки, «українська версія — це копія польського першообразу». І висловлюється думка, що виставка започаткує дискусію про нашу нелегку історію, згадка про яку з часом стане спільною пам'яттю, що не розділяє, а єднає.

Фрагменти документів, фотографії тих років, свідчення очевидців. Поряд — поляки й українці. Проте й сьогодні важко зрозуміти, що сталося, чому селяни, які жили поряд багато років, пішли вбивати один одного. На жаль, виставка лише ілюструє весь трагізм цих подій, але не проливає світло на витоки, першопричини конфлікту.

Скажімо, на стенді читаємо фрагмент відозви Волинського крайового політичного представництва, в якій сказано: «Розуміємо і цінуємо прагнення українського народу до створення незалежної України. Однак засвідчуємо, що не відмовимося від східних земель Речі Посполитої...» Відозву датовано 30 липня 1943 року. Вона з'явилася у розпал польсько-українського протистояння. Особисто мені не зрозуміло, чому ніхто в той час не думав про наслідки подібних відозв.

Але таких документів на виставці надто мало. Скажімо, не згадується інструкція генерала Казимира Сосновського, видана у 1940 році після поразки Франції, де сказано: «повинні бути піддані ревізії наші лозунги про знищення Росії, що не повинно зашкодити близькому співжиттю з українцями, які дружньо ставляться до Польщі. Розв'язання української проблеми уряд залишає за собою. Ви можете приймати від них заяви, але не давати жодної політичної і військової інформації. Їх заяви передавайте нам». Не дивно, що виставка акцентує увагу головно на відносинах ОУН—УПА та Армії Крайової, які протистояли одна одній, та на втратах з обох сторін конфлікту.

Можливо, саме тому усі присутні вельми уважно вислухали виступ президента Інституту національної пам'яті професора **Леона Кєреса**. Тим паче що ця установа — організатор цієї виставки. Леон Кєрес розповів, що Інститут національної пам'яті створено за рішенням Сейму Республіки Польщі у 2000 році. У структурі Інституту діє Головна комісія з переслідування злочинів проти польського народу. Окрім того, пан професор не приховував: «Від самого початку існування Інституту національної пам'яті було очевидним, що у полі його зору повинна бути проблематика польсько-українських взаємин. Тому вже у травні 2001 року — найскоріше, як це стало можливим — Бюро публічного навчання ІНП організувало у Любліні конференцію «Антипольська акція ОУН—УПА 1943—1944», темою якої стали надзвичайно болючі для поляків питання. У ній йшлося про трагічну долю польського населення Волині й Східної Галичини...» Леон Кєрес, як і більшість польських дослідників, у своєму виступі закцентував увагу на кількості жертв з польського й українського боку. І — жодного слова про першопричини конфлікту.

Не бачу можливості проводити слідство проти уряду

Власне, саме тому я й спробував довідатися у директора Інституту національної пам'яті про оцінку діяльності уряду другої Речі Посполитої в еміграції, який, до речі, на відміну від різних українських політичних угруповань, як і командування радянських партизанів, контролював через своїх представників, у тому числі через Державний корпус безпеки, розвиток подій на Волині.

— Я хотів би задати панові президенту низку запитань, без яких, на мою думку, повної історичної правди не отримаємо. Зокрема, чи уряд другої Речі Посполитої в еміграції визнав черговий переділ Польщі у 1939 році?

— Ні, ні. Другий уряд Речі Посполитої не визнав пакт Молотова—Ріббентропа, згідно з яким відбувся поділ Польщі. Уряд Польщі генерала Владислава Сікорського дуже багато разів стверджував, що це був злочинний пакт, спрямований проти незалежності країни.

— Тобто уряд не визнав і не визнавав окупацїі...

— Не визнав ані гітлерівсько-німецької, ані радянської окупації 17 вересня 1939 року. Уряд другої Речі Посполитої в еміграції визнав лише, що 17 вересня був акт агресії проти незалежної польської держави.

— Чи уряд другої Речі Посполитої в еміграції визнавав жителів східних земель незалежно від національності громадянами своєї країни?

— Так, звичайно. Уряд другої Речі Посполитої казав, що польська незалежність загинула від акту агресії, і водночас визнавав, що жителі другої Речі Посполитої зберігали своє польське громадянство.

— У зв'язку з цим, як сталося, що уряд і його представники в краю не змогли уникнути збройного конфлікту між громадянами другої Речі Посполитої різних національностей — поляками та українцями у 1942—1945 роках, у тому числі на Волині?

— Стосовно конфлікту польсько-українського, як і польсько-єврейського злочину у 1941 році, скоєного поляками проти євреїв у місцевості Єдвабне, то уряд другої Речі Посполитої не мав організаційних можливостей для запобігання таких конфліктів. Еміграційний уряд не мав своєї власної адміністрації, поліції, які могли б протистояти розвитку цих конфліктів.

— Але готувалося збройне повстання, яке контролював уряд...

— Звичайно...

— Тобто можливості були...

— Але не такі, коли незалежна держава має адміністрацію, власну армію.

— Чи ваш Інститут національної пам'яті даватиме правову й моральну оцінку діям уряду другої Речі Посполитої?

— Інститут національної пам'яті дає таку оцінку уряду в кожній ситуації, коли проводимо розслідування. В роботах істориків нашого інституту такі оцінки є. І ми плануємо оприлюднити оцінки уряду другої Речі Посполитої.

— А чи вестиметься слідство у цій справі?

— Інститут національної пам'яті завжди проводить слідство там, де йдеться про злочини проти громадян Польщі.

— А щодо ролі уряду в польсько-українському конфлікті?

— Я в цьому випадку не бачу такої можливості, щоб проводити слідство проти уряду. Оскільки уряд Польщі не вчинив злочину, який був би підставою для такого слідства.

— Але його представники були в східних землях...

— Там, де громадяни Польщі скоїли злочини, таке слідство проводимо завжди. Але то мусить бути конкретна вина, а також конкретні докази.

Підготували
Володимир КОРОЛЮК
Олександра ЮРКОВА.

На знімку: Польський військовий цвинтар у с. Гайове Ківерцівського району на Волині.

ЯК ЦЕ БУЛО

До жодного берега

Родом я із села Білогородка колись Вербського, а нині Дубнівського району. З'явився на світ у 1923 році і був третьою із семи дитиною в сім'ї. Мій батько мав шість гектарів землі та гектар лісу, пасіку. У сім років, коли зібрався до школи, я став сиротою. Наша сім'я збідніла, бо матері було важко самій піднімати дітей на ноги.

Школа — польська, бо до 1939 року західні області України були під Польщею. Уроки рідної української мови — лише двічі на тиждень. Їх проводила вчителька-полячка, яка майже не знала української. Мабуть, саме «ополячення» викликало душевний протест, сприяло тому, що мої односельчани гуртувалися навколо православного священика Шаравського, який правив службу українською, та «Просвіти», що в ті роки була активна: влаштовувала Шевченківські вечори, вистави за творами українських класиків. Влада за всім цим спостерігала спокійно, але зривала жовто-блакитні прапори.

Тим часом по селах підпільно поширювалися газети зі Сходу, вони передавалися з рук в руки і таки зробили свою справу: 1939 року мої односельчани зустріли радянських солдатів з квітами та жовто-блакитними прапорами — як визволителів. Але ми рано раділи, бо через якихось півроку ті, хто тримав прапори, опинилися в Сибіру. Репресії зачепили багато сімей. На зміну ейфорії прийшло розчарування. На мою думку, це до деякої міри стало причиною того, що окремі чоловіки під час війни подалися до української поліції. Але й тут їх спіткало розчарування — німці поводились, як загарбники. Серед української поліції витали націоналістичні настрої, через що фашисти мали намір роззброїти її. Але вона ніби передбачила це і масово пішла до лісу, прихопивши із собою зброю. «Лісовики» не давали грабувати села, попереджали населення про набори молоді на роботи в Німеччину... Фашисти почали набирати польську поліцію — так званих «шуцманів». Мені відомо чимало випадків, як ті «шуцмани» вислужувалися перед своїми «господарями» — населення їх боялося навіть більше, ніж фашистів.

Володимир ДВОРЖАК.

Без терміну давності

Моє село Тайкури колись Здолбунівського, а нині Рівненського району готувалося до жнив, поринуло в одвічні селянські клопоти. Але із Здолбунова передали звістку про те, що ув'язнена там Текля Клеванець підслухала розмову польських поліцаїв. Вони між собою говорили про те, що на Тайкури 9 липня готується каральна експедиція. Село німці збиралися спочатку бомбити, а потім разом з польськими поліцаями палити.

Батько про всяк випадок відправив мене на хутір Загребля до дядька, з яким я мав поїхати до сусіднього села Посягви Гощанського району. Але я не мав із собою змінного одягу, тож пішов за ним додому. Дорогою зустрів шкільного приятеля Миколу Моздіра. Нашу розмову перервав гул літаків, які летіли в бік села. Ми з Миколою попадали в жито. Тим часом на село посипалися бомби, одна з них влучила в школу. Було чути кулеметні черги...

Щойно припинилося бомбардування, як зі сторони Здолбунова, з новомильського лісу, під'їхали машини з фашистами і польськими поліцаями. Вони підпалювали хати, вбивали людей — тих, хто з різних причин не втік із села. Сім'я Місгорів сховалася в льоху, але польські поліцаї виявили криївку і вбили господаря, господиню та їхню сімнадцятирічну доньку. Молодшій доньці Місгорів Ганні вдалося вижити лише тому, що разом з іншими односельчанами, серед яких був і місцевий священик із сім'єю, сховалася в церкві. Будівля мала товсті муровані стіни і важкі ковані двері, які не піддалися карателям. Особливо лютували польські поліцаї — не лише стріляли запалювальними кулями, а й обливали хати бензином, щоб вони швидше загорялися. Це тривало до вечора. Село палало, горіли коні, худоба.

І тільки опівночі мої односельчани наважились навідатися до обійсть, намагаючись врятувати хоч щось із нажитого майна. А вранці залишили його знову. І правильно зробили, бо невдовзі німці разом з польськими поліцаями знову приїхали до Тайкурів, щоб доруйнувати вціліле.

Під час цього карального набігу було спалено двісті селянських господарств, убито тридцять моїх односельчан. Усіх знаю поіменно. Це: Гордій Малярець (1883 р. н.), Федір Малярець (1872), Микола Шименюк (1890), Явдоким Огородничук (1865), Максим Похальчук (1871), Пилип Зосич (1873), Марія Зосич (1877), Демид Потеруха (1870), Олена Шумелянко (1926), Євгенія Пивоварчук (1912), Степан Гук (1875), Устина Гук (1880), Федір Дуб (1909), Софія Мальчевська (1893), Параска Огородничук (1870), Кузьма Місгора (1868), Федора Місгора (1875), Єва Місгора (1926), Надія Пивоварчук (1898), Дмитро Мартинюк (1883), Ярина Бабич (1867), Ніна Семенчук (1861), Ольга Потеручак (1923), Михайло Пронь (1863), Купріян Січовий (1867), Парфен Січовий (1870), Омелько Гринюк (1870), Микола Поліщук (1917), Ананій Ящук (1912), а також сільська вчителька, прізвище якої невідоме. Це переважно літні люди, які не мали ані сил, ані здоров'я, щоб утекти із села. Їх поховали в центрі Тайкурів, біля школи. У 1993 році, на 50-річчя трагедії, було відправлено панахиду по загиблих. Вшануймо їх пам'ять і нинішнього липня, коли від трагедії нас віддалятиме вже 60 років.

Тихон СНІЦАРЕВИЧ.

Рівне.

Не опоненти, а партнери

Депутатська група «Демократичні ініціативи» сповідує принципи відкритої політики і співпрацює з усіма політичними силами

Рік тому утворилася депутатська група «Демократичні ініціативи». Більшість народних обранців, які увійшли до її складу, виграли вибори в одномандатних округах. За час існування «Демократичні ініціативи» стали вагомою політичною групою, посіли чільне місце в українській політиці і встановили стосунки з відомими політичними силами зарубіжжя. Позиція «Демократичних ініціатив» визначилася як позиція впливових партнерів. Напередодні першої річниці групи на запитання відповів її голова ***Степан ГАВРИШ.***

— Степане Богдановичу, чому група має назву «Демократичні ініціативи»?

— Створюючи об'єднання, ми проголосили: наше завдання — консолідація всіх народних депутатів, незалежно від партійної належності та ідеологічних принципів. Ми активно працюємо над реалізацією проектів, які спрямовані на прискорення інтеграції України до європейського співтовариства. Наша формула — «В України немає ворогів, а є партнери». Ми ініціюємо і всіляко підтримуємо всі законопроекти, які сприяють розвитку ринкової економіки, інтеграції України в Європейський союз, гармонізації нашого правового поля відповідно до європейських стандартів. Прагнемо знаходити компроміси з політичними силами, які підтримують нас у цьому .

— Які головні принципи діяльності депутатської групи?

— Передусім відкритість політики, рівність можливостей членів депутатської групи, самодостатність у виборі законодавчих і політичних пріоритетів, захист прав і свобод людини, вдосконалення демократії в Україні. Під час обговорення законопроектів та визначенні стратегії нашої діяльності завжди прагнемо знаходити консенсус. Кожен депутат, навіть якщо його думка відрізняється від позиції групи, має змогу виступити з парламентської трибуни і висловити свою точку зору. Цього принципу народної демократії намагаємося завжди дотримуватися.

— Степане Богдановичу, дайте характеристику складу групи депутатів, які входять до неї?

— Група об'єднувала двадцять два народні обранці. Днями до «Демократичних ініціатив» приєднався новообраний народний депутат Олександр Ярославський (виборчий округ № 206, Чернігівська область). У депутатській групі є досвідчені політики — Іван Плющ, Олександр Бандурка, Михайло Потебенько, котрі кілька скликань працювали у парламенті, є й молоді, які ще до обрання у Верховну Раду досягли значних успіхів у професійній діяльності — Дмитро Святаш, Михайло Добкін, Ернест Галієв, Ігор Плохой, Олег Салмін. Співголова депутатської групи — Дмитро Сандлер, досвідчений керівник, член Комітету Верховної Ради з питань соціальної політики та праці. Майже всі депутати мають значний досвід роботи на керівних посадах. Члени нашої групи входять до складу тринадцяти парламентських комітетів.

— Є думка, що «Демократичні ініціативи» були створені як харківська лобістська група. Адже більшість її членів — представники саме цього регіону...

— «Демократичні ініціативи» — загальноукраїнська депутатська група. Хоча, справді, більшість наших депутатів є представниками Харківщини. Однак ми завжди відстоюємо інтереси всієї України.

— Чи є намір на базі депутатської групи створити політичну партію?

— Ми намагаємося бути містком між владою та опозицією. І не раз доводили це, ефективно співпрацюючи з Президентом, Кабінетом Міністрів, різними політичними силами, в тому числі опозиційними. Ми прагнемо сприяти, щоб позиція парламенту щодо розгляду питань, які стосуються національного розвитку України, була консолідованою. Над створенням політичної партії працюватимемо обов'язково. Якою вона буде — покаже час. Особисто я тяжію до націонал-демократії.

— Верховна Рада четвертого скликання працює вже більше року. Як би ви прокоментували результати її діяльності?

— Це був важкий рік, протягом якого ми пережили парламентську кризу, але зуміли стабілізувати ситуацію. І парламентська більшість, і опозиція, проголосувавши за проект державного бюджету на 2003 рік і підтримавши програму дій уряду більш як трьомастами голосів, взяли на себе відповідальність за соціальний і економічний розвиток держави. Уряд отримав від влади мандат політичної довіри. Від парламентсько-президентської більшості ми перейшли до більшості урядової. До речі, сьогодні і більшість, і опозиція з багатьох важливих для держави питань виступають консолідовано. Знаковими для українського суспільства можна вважати декілька подій, які відбулися у Верховній Раді. Зокрема, прийнято низку законів, які започаткували перший етап податкової реформи. Закон «Про податок на доходи фізичних осіб» встановив один з найнижчих податків у Європі — тринадцять відсотків. До кінця третьої сесії мусимо прийняти зміни до закону про ПДВ та податок на прибуток, зменшивши податкові ставки на п'ять відсотків. Наступним кроком має стати прийняття Податкового кодексу. Одне з найважливіших завдань — реформування системи влади. Нам потрібно, щоб за проект закону про внесення змін до Конституції проголосували 226 народних депутатів. Тоді до закінчення третьої сесії, вже на початку липня, можна буде направити його до Конституційного Суду.

— Як ви оцінюєте внесок депутатської групи у законодавчий процес?

— Наш внесок — один із найвагоміших у парламенті: це майже 200 законопроектів, розроблених нашими депутатами за рік діяльності. А ще проекти Кримінально-процесуального, Кримінально-виконавчого та Адміністративно-процесуального кодексів. Це дає підстави стверджувати, що за рік існування ми стали вагомою політичною групою у парламенті.

Розмову вела Олена КОТЛЯР.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

САМОВРЯДУВАННЯ

Міські голови непокояться

Майже 150 міських та селищних голів країни зібралися на нараду в Іллічівську, щоб обговорити свої нагальні проблеми.

Головну увагу було приділено новій редакції Закону «Про місцеве самоврядування в Україні», ухвалений у першому читанні Верховною Радою. Міські голови з надією очікують, що його остаточний варіант врахує їхні пропозиції. І тим самим зніме з місцевого самоврядування численні пута, допоможе територіальним громадам стати повноправними господарями.

Йшлося про основу основ самоврядування — формування місцевих бюджетів. Не випадково тут звучав жарт: «У міської влади є три проблеми. Перша — гроші. Друга — гроші. І третя — гроші». Не секрет, що більша частина бюджетних коштів акумулюється в центрі, хоча саме на місцеві органи влади покладено надання найвагоміших соціальних послуг населенню.

Тривожно стоїть питання стосовно реформування житлово-комунального господарства. Президент Асоціації міст України та громад, київський міський голова Олександр Омельченко вважає: «Стан справ у цій сфері реально загрожує не тільки великомасштабними аваріями і катастрофами (тут він навів кілька конкретних прикладів. — **Г. В**.), а й національній безпеці держави».

Учасники наради прийняли низку звернень до Президента, Верховної Ради, Кабміну, у яких висловили свої пропозиції на покращання діяльності органів самоврядування.

У нараді взяли участь народні депутати України, посадовці уряду та адміністрації Президента.

Георгій ВОРОТНЮК.
Іллічівськ.

Міліція скинулась, щоб відшкодувати вкрадене

У Голій Пристані на Херсонщині міська влада купила в Нікітському ботанічному саду 500 кущів сортових троянд. Хай квітують парки і сквери міста. А щоб троянди не перекочовували на присадибні ділянки та базари, влада уклала договір з правоохоронцями: стережіть.

Міліція спочатку діло робила справно. Крадіїв фотографували на місці з трояндами в руках і публікували знімки в газеті. Злодюжки мусили відпрацьовувати на впорядкуванні міських площ, парків, набережної Дніпра.

Але згодом охоронці договірними обов'язками почали нехтувати. Більшість трояндових кущів розцвіла у приватних садках та палісадниках. Міська влада резонно обурилась: за що гроші платимо? Порадившись, міліція скинулася і відправила гінців з грішми у Крим, до Нікіти. Самі і з лопатами вийшли... Тепер, очевидно, крадіям не поздоровиться. Охоронятимуть, як своє.

Алла БРУСИЛОВА.

До ротації готові

До українського третього окремого інженерного батальйону тимчасових сил ООН не довелося їхати в Ліван. Батальйон полковника Андрія Кухаренка ще був на рідній землі, у центрі підготовки інженерних військ при Кам'янець-Подільському військово-інженерному інституті Подільської державної аграрно-технічної академії. Повним ходом іде підготовка до сьомої ротації миротворчого формування у Південному Лівані. 198 військових, відібраних із різних військових округів, уже завершили навчання і 10 липня замінять своїх колег, котрі, виконавши почесну місію, нарешті обнімуть рідню.

У центрі розпочато і навчання батальйону, який невдовзі відбуде в Ірак.

Полігон стугонить від руху військової техніки. Іспити у миротворців приймає начальник інженерних військ України Вадим Ковальський. Зварювальники і електрики, ковалі і такелажники, зв'язківці і водії екскаваторів, ПЗМ, БМП демонструють майстерність.

Окрім того, його прив'язка до академії дає можливість військовикам набути і цивільного фаху.

Особлива увага — саперам. Рота Юрія Мороза продемонструвала точність у роботі з вибухонебезпечними предметами.

Віра ШПИЛЬОВА.
Хмельницька область.

Фото Тетяни ШУХАНОВОЇ.

На знімку: «Після вдало складених іспитів не гріх і присісти», — кажуть Сергій Зарецький, Юрій Мороз, Анатолій Загурський, Сергій Гімбер.

Нелегкі випробування ще грядуть

У СПЕЦІАЛЬНІЙ КОМІСІЇ ВР

З нагоди деятирічного ювілею Спеціальна контрольна комісія Верховної Ради з питань контролю за приватизацією 24 червня провела засідання та прес-конференцію.

У вступному слові голова комісії Валентина Семенюк визначила основні віхи роботи цього функціонально важливого органу парламенту. Так, за час своєї роботи комісія провела 146 засідань, розглянула понад 9 тисяч звернень народних депутатів, заяв громадян, колективів підприємств, органів державної влади. За прийнятими рішеннями здійснювалися конкретні заходи.

Комісія брала активну участь у підготовці, опрацюванні та прийнятті багатьох законопроектів, вносила пропозиції щодо змін до чинного законодавства, готувала до розгляду в парламенті проекти постанов. Це, зокрема, підготовка нових редакцій законів: «Про приватизацію державного майна», «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)», «Про оренду державного та комунального майна», «Про особливості приватизації об'єктів незавершеного будівництва», а також закон «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі».

У цьому скликанні проведено парламентські слухання — «Наслідки і перспективи приватизації в Україні», за результатами яких ухвалено постанову Верховної Ради. Це також два «круглі столи» із злободенних питань: «Проект Державної програми приватизації на 2003—2008 роки»; «Проблемні питання, що постають у ході приватизації житла та післяприватизаційний період».

Проведено 19 засідань комісії, у тому числі одне виїзне у Бердянську на заводі «Південгідромаш». А ще робоча група у складі народних депутатів та представників Фонду держмайна і Мінпромполітики виїжджала на завод ВАТ «Рівнеазот» для з'ясування фінансового стану цього товариства, контрольний пакет якого належить державі і планується на продаж.

На ювілейному засіданні виступили перший заступник голови комісії Людмила Кириченко; колишній голова комісії, а нині директор Міжнародного інституту приватизації, управління власністю та інвестицій Олександр Рябченко; члени комісії — народні депутати Степан Хмара та Валентин Савицький, а також голова Фонду держмайна Михайло Чечетов. Вони зазначали, що реформування відносин власності шляхом роздержавлення та приватизації — одна з найважливіших складових економічної реформи, яка здійснюється в Україні. Власне, це її фундамент, від якості якого залежать результати економічних перетворень. І з покладеним на неї завданням — контролювати процес трансформування власності в інтересах держави і народу — комісія справляється. Та навіть після завершення основного приватизаційного процесу зготати її роботу не доведеться. Бо, як наголошували члени комісії, ще грядуть нелегкі випробування у зв'язку з реприватизацією, необхідність якої стрімко назріває вже сьогодні.

Іван ДМИТРЕНКО.

Технічний конфлікт

РЕАЛІЇ

Директор закритого акціонерного товариства «АТЕК» Анатолій Гриневич звернувся до Президента України з листом, в якому, зокрема, зазначив, що акціонерне товариство «АТЕК» протягом останніх років розробляє, випробовує та запроваджує в виробництво наукоємну, технічно складну техніку для сільського господарства. За останні чотири роки підприємство без будь-якої допомоги з боку держави спроектувало і нині організовує серійне виробництво зернозбиральних комбайнів, самохідних косарок, жаток, скиртоукладачів, навантажувачів.

Напис, який можна прочитати на прохідній підприємства.

«Шановний Леоніде Даниловичу, — йдеться у листі, — у своїх виступах на різних нарадах, які транслюються по телебаченню, Ви запитуєте: «Де вітчизняні зернозбиральні комбайни?», «Чому їх немає на полях, а лише експериментальні зразки?» Запитання ваші справедливі, оскільки Ви, як Президент, проводите значну роботу зі створення сприятливих умов для розвитку вітчизняного сільгоспмашинобудування. Лише за останні роки Вами було підписано декілька законів та указів, які передбачають правові, економічні та організаційні заходи стосовно державного стимулювання розвитку машинобудування та ринку вітчизняної техніки для АПК. Укази «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 03 липня 2001 року «Про невідкладні заходи щодо виводу з кризового стану науково-технологічної сфери України і створення реальних умов для переходу економіки на інноваційну модель розвитку» від 20.08.2001 р. № 640 та «Про заходи щодо розвитку ринку вітчизняної техніки для агропромислового комплексу та збільшення обсягів її виробництва», Закон України «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу», Закон України «Про інноваційну діяльність», Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» зобов'язують органи виконавчої влади України всіх рівнів створювати режим найбільшого сприяння виконанню робіт, спрямованих на реалізацію відповідних пріоритетних завдань, визначених вищевказаними законодавчими документами.

Серійний випуск таких зернозбиральних комбайнів, без будь якої допомоги з боку держави, організовує тепер ЗАТ «АТЕК».

Минуло чимало часу із дня набрання чинності цими нормативними документами, але їх вимоги залишилися лише на папері. Фактично органами виконавчої влади усіх рівнів вимоги зазначених документів не виконуються. Не вирішено питання про кредитування машинобудівників та сільгоспвиробників. Не надано можливості отримання довгострокового кредиту виробникам техніки та споживачам сільгоспмашин під невисокі процентні ставки 3—5 відсотків. Ця проблема не рухається з місця, хоч скільки про неї говорили б та писали.

Замість співпраці, передбаченої вищевказаними законами та указами, здійснюється тиск на підприємство із залученням правоохоронних органів.

Київська міська державна адміністрація визначила податок на землю в розмірі 6 000 доларів США за 1 га на рік, що в 66 разів більше, ніж на землю, яка перебуває за міською межею на відстані двох кілометрів від нашого підприємства. На наші звернення до всіх можливих органів виконавчої влади про те, що підприємство не спроможне платити такий розорний податок, і прохання встановити нормальний розмір податку на землю ми одержали звичайні відписки. В цей час багато підприємств і організацій у м. Києві в 2002 році було звільнено від сплати земельного податку, а деяким підприємствам надано пільги у сплаті податку всього більш як на 70 млн. гривень. Що стосується нашого підприємства як виробника техніки для АПК України, то жодної законодавчо передбаченої підтримки від держави у сплаті земельного податку ми досі так і не отримали.

Проте державна податкова інспекція звернулась до господарського суду з позовом про визнання нашого підприємства банкрутом. СБУ порушила кримінальну справу № 980 проти посадових осіб нашого підприємства. Державна податкова служба намагалась відібрати в Кончі-Заспі наш будинок відпочинку, але у зв'язку з відсутністю податкового боргу станом на 25.09.2001 р. провадження у справі господарським судом було припинено.

Київська міська державна адміністрація має намір відібрати наші гуртожитки. Позов КМДА нині розглядає Господарський суд м. Києва. А в жовтні 2001 року Київська міська рада прийняла рішення № 46/1480 «Про надання згоди на прийняття до комунальної власності територіальної громади міста Києва спортивного комплексу «АТЕК» на вулиці Чистяківській, 20. Вказане рішення Господарський суд м. Києва у справі № 4/100 від 21.06.2002 р. визнав недійсним, мотивуючи тим, що спортивний комплекс (стадіон) «АТЕК» є колективною власністю заводу.

Наше підприємство не має можливості докласти всіх своїх зусиль для випуску зернозбиральних комбайнів та іншої необхідної сільськогосподарської техніки, оскільки на сьогодні прокуратура м. Києва із залученням фахівців Київського регіонального відділення Фонду державного майна України проводить перевірку правомірності використання підприємством об'єктів соціально-культурного призначення, серед яких, зокрема, є і стадіон «АТЕК». Зрозуміло, що в таких умовах будь-яке підприємство не в змозі повноцінно працювати і змушене захищати своє право власності всіма можливими законними засобами. І все це відбувається саме тоді, коли колектив нашого підприємства налаштований на плідну роботу з виготовлення сільськогосподарської техніки та збільшення обсягів її виробництва.

З огляду на викладене та вимоги ст. 19 Конституції України, статей 4, 21, 30, 48 Закону України «Про власність», Закону України «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу», Закону України «Про інноваційну діяльність», Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», Указу Президента від 03.11.2001 р. № 1039 «Про заходи щодо розвитку ринку вітчизняної техніки для агропромислового комплексу та збільшення обсягів її виробництва», Указу Президента України від 20.08.2001 р. № 640 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 03 липня 2001 року «Про невідкладні заходи щодо виводу з кризового стану науково-технологічної сфери України і створення реальних умов для переходу економіки на інноваційну модель розвитку»,

ПРОСИМО: посприяти у встановленні реального податку на землю, у наданні довгострокового кредиту під 3 — 5 відсотків річних для розвитку виробництва та випуску зернозбиральних комбайнів, а також посприяти у припиненні розорення нашого підприємства посадовими особами вищезгаданих органів державної влади.

З повагою та надією, директор ЗАТ «АТЕК»
Анатолій ГРИНЕВИЧ».

У КОМІТЕТАХ ВР

Парламентарії пропонують мораторій на зростання цін

Аграрний комітет ВР рекомендував парламентові прийняти за основу проект змін до Закону «Про ціни і ціноутворення», внесений народними депутатами Петром Симоненком, Омеляном Парубком, Володимиром Пузаковим. Законопроектом передбачається встановити мораторій на зростання цін на хліб і хлібні продукти до досягнення розміру мінімальних заробітних плат і пенсій рівня прожиткового мінімуму.

***

Економічний комітет ВР рекомендував парламенту підтримати у другому читанні урядовий та депутатський проекти змін до Закону «Про підприємства в Україні» (щодо управління державними підприємствами), об'єднавши їх в один. Законопроектом пропонується запровадити обов'язок державного підприємства відраховувати частину чистого прибутку до державного бюджету та контроль за виконанням річних фінансових планів цих підприємств. Забороняється передача в управління державного майна іншим суб'єктам господарювання.

***

Комітет з питань будівництва, транспорту, житлово-комунального господарства і зв'язку рекомендував Верховній Раді прийняти у другому читанні проект закону про телекомунікації. Зокрема, пропонується розподілити владні функції між Кабінетом Міністрів, центральним органом виконавчої влади у сфері зв'язку та іншими органами державної влади у цій сфері. Запропоновано надати Національній комісії з питань регулювання зв'язку право здійснювати ліцензування та реєстрацію у сфері надання телекомунікаційних послуг, а функції нагляду за ринком телекомунікацій — Національній комісії з питань регулювання зв'язку.

***

Фінансовий комітет ВР рекомендував парламенту підтримати у першому читанні проект змін до Закону «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів». Законопроект запроваджує спеціалізацію оптової та роздрібної торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами, уточнює процедуру ліцензування торгівлі ними, посилює відповідальність за порушення законодавства про виробництво та обіг цих товарів. Пропонується також значно збільшити вартість ліцензій на право імпорту, експорту та торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами: з 5 000 грн. до 170 000 для роздрібних цін на ці товари та з 170 000 до 400 000 грн. на імпорт.

***

Правоохоронний комітет ВР рекомендував парламенту прийняти у другому читанні проект закону про Державну службу виконання покарань. Законопроектом визначається статус Державної служби виконання покарань, її завдання, правові засади організації та діяльності. Після прийняття документа в першому читанні до комітету надійшло 120 пропозицій, зауважень та доповнень від народних депутатів та інших суб'єктів законодавчої ініціативи, більшість з яких враховано.

***

Комітет з питань науки і освіти розглянув проект закону про реструктуризацію заборгованості з виплат педагогічним, науково-педагогічним та іншим працівникам закладів освіти, передбачених ст. 57 Закону України «Про освіту», поданий народними депутатами Володимиром Воюшем, Тамарою Прошкуратовою, Нестором Шуфричем. Законопроектом запропоновано визнати заборговані виплати працівникам освіти державним боргом та відшкодувати місцевим бюджетам шляхом надання трансфертів. Комітет вважає за доцільне розробити на основі всіх поданих законопроектів єдиний узгоджений документ.

За повідомленнями Інформуправління ВР.

Проект КПК: повернення в 1937 рік!

3 липня, якраз перед виходом парламентаріїв на канікули, має відбутися голосування щодо проекту КПК. Після результатів волевиявлення депутатів можна буде або святкувати правову Українську державу, або молитися за її упокій.

За дивним збігом чи за традицією, архіважливий закон приймається перед парламентськими канікулами з непристойним поспіхом. Тільки ось — збіг це чи замір тих структур, 12000 скарг на сваволю котрих надійшло лише на адресу Уповноваженого з прав людини.

Хоча законопроект, що приймається в другому читанні, уже третій за ліком, та головна думка лишається незмінною: обмеження прав сторони захисту і її нерівність порівняно зі стороною обвинувачення. **Найбільше авторів проекту налякала змагальність процесу. На неї, як і раніше, накладено заборону.** На стадії досудового слідства функції захисту за проектом КПК покладено на сторону обвинувачення — слідчого і прокурора. В результаті, у самому тексті КПК закладено глибинну суперечність: ст. 2 КПК і ст. 29 Конституції гарантують громадянину захист від обвинувачення, а ст. 20 КПК забороняє його на стадії досудового слідства.

Автори проекту пішли ще далі. Відтепер за КПК побачення захисника з підозрюваним і обвинувачуваним забороняється до першого допиту. Не треба бути Нострадамусом, щоб зрозуміти, що будуть чинити з обвинувачуваним у тиші слідчих кабінетів без участі захисника. У проекті КПК також закладено фундаментальне підгрунтя для заборони побачення захисника з обвинувачуваним взагалі, якщо побачення, на думку сторони обвинувачення, будуть перешкоджати проведенню слідчих дій. З погляду слідчого, звичайно, вони перешкоджатимуть завжди, а отже, побачень захисника з підзахисним не буде ніколи.

Дано зелене світло фальсифікації матеріалів кримінальної справи, оскільки захиснику заборонено знімати, навіть за свій рахунок, копії з матеріалів справи з використанням технічних засобів. Заборонено вчасно повідомляти захиснику про проведення слідчої дії, що позбавляє його реального права брати в них участь.

Зате дозволено затримувати людину за оперативною інформацією, навіть якщо вона не вчинила злочину, і тримати її під вартою без пред'явлення обвинувачення 15 діб.

Пропонується ціла система заходів психологічного впливу з боку слідства на підозрюваного та обвинувачуваного. Тепер саме слідчий настійливо роз'яснюватиме обвинувачуваному, що відмова від давання показань ускладнить його право на захист. Захисника за пораду обрати тактику відмови від показань, тобто реалізувати своє конституційне право, негайно відсторонюють від участі у справі і позбавляють посвідчення на право займатися професійною діяльністю.

Стаття 168 проекту КПК — це якийсь ребус-головоломка для обвинувачуваного, котрому слідчий, перебираючи на себе функції захисту, роз'яснює, що «його показання можуть бути використані проти нього, а відмова від показань ускладнить право на захист». Не регламентовано і час проведення допитів, що перетворює їх на цілодобові муки.

Терміни дослідчої перевірки розраховані лише на те, щоб і без порушення кримінальної справи зробити старцем будь-якого підприємця. Півроку можна блокувати роботу підприємства, до того ж продовження термінів досудової перевірки знову-таки покладено на сторону обвинувачення.

Уся ставка в проекті КПК робиться на зізнання обвинувачуваного як царицю всіх доказів. Можна лише уявити, якими методами буде добиватися цього зізнання сторона обвинувачення. **Апофеоз беззаконня — заборона захиснику та обвинувачуваному ознайомлюватися з усіма матеріалами кримінальної справи.** Постає запитання: а як можна заявляти клопотання про вилучення недопустимих доказів, перекваліфікацію, припинення справи, якщо захисник та обвинувачувана особа його у вічі не бачили?

Немає в проекті КПК і процедури вилучення недопустимих доказів. Накладено мораторій на своєчасне оскарження незаконних дій сторони обвинувачення до суду. Скарги про тортури та знущання, як і раніше, можна до суду подавати лише на адресу тих, на кого скаржаться.

Соромно за державу! **Сусідня Росія ухвалила демократичний кодекс, а ми бадьоро йдемо в середньовіччя.** Якщо раніше ми були просто молодшими братами стосовно Росії, то в разі прийняття КПК за запропонованим проектом нас можна буде сміливо назвати молодшими братами по розуму.

Упевнена, що в пропонованій редакції проект кодексу приймати не можна. Його треба відхилити вже сьогодні, тому що завтра буде надто пізно.

Людмила КИРИЧЕНКО,
народний депутат України.

Підтримати, щоб заборонити?

ТОЧКА ЗОРУ

10 квітня на загальних зборах акціонерів Інгулецького гірничо-збагачувального комбінату (ІнГЗК) було прийнято рішення про збільшення статутного фонду на 45 мільйонів гривень. Гроші, конче потрібні підприємству для технічної модернізації, мали надійти за рахунок додаткової емісії акцій. Збільшення статутного фонду схвалили 98,5 відсотка акціонерів, в тім числі і представники держави, котра через ДАК «Укррудпром» є найбільшим акціонером комбінату. Однак таке рішення загальних зборів викликало невдоволення, зокрема у Фонду держмайна, що розгледів у діях керівництва комбінату порушення державних інтересів. Рішення про проведення додаткової емісії заблоковано в Господарському суді Києва, а підприємство, від якого залежить стабільна робота металургійного комплексу країни, перебуває на межі зупинки через брак коштів на технічну модернізацію. То чи не є це ота сама «шкода державним інтересам»?

Інгулецький гірничо-збагачувальний комбінат є одним із ключових підприємств галузі. Він забезпечує виробництво майже 30 відсотків залізорудного концентрату, а серед споживачів його продукції такі металургійні «монстри», як ММК імені Ілліча й «Запоріжсталь». Останніми роками ІнГЗК демонструє неабиякі темпи зростання основних економічних показників. Багато в чому успіхи комбінату пояснюються застосуванням нових стандартів управління, налагодженням ефективної збутової політики та розпочатим керівництвом курсом на технічну модернізацію й оновлення основних виробничих потужностей.

У 2000 році державний пакет акцій Інгулецького ГЗК, що перебуває у власності державної акціонерної компанії «Укррудпром», було передано в управління компанії «Смарт-груп» (Дніпропетровськ). Згідно з бізнес-планом у розвиток гірничо-збагачувального комбінату протягом п'яти років «Смарт-груп» зобов'язалася інвестувати 32,5 мільйона доларів. Інвестиційний план передбачає запровадження нової технології збагачення залізорудного концентрату з метою підвищення ефективності виробництва, якості й конкурентоспроможності продукції.

Результати такої діяльності не забарилися. **За підсумками 2002 року ІнГЗК збільшив обсяги виробництва на 12,7 відсотка, а валовий дохід становив 894,702 мільйона гривень. Це дало змогу підприємству посісти перше місце в рейтингу «ТОП-100» серед підприємств рудодобувної промисловості.** Водночас керівництво і трудовий колектив комбінату не зупиняються на досягнутому. За перші місяці 2003-го приріст вартості реалізованої продукції становив 52 відсотки, що на 90 мільйонів гривень більше, ніж за аналогічний період минулого року.

Вочевидь такі високі показники діяльності неможливі без технічної модернізації виробництва, підвищення його рентабельності. Це чудово усвідомлює і керівництво комбінату. Рішенням зборів акціонерів ІнГЗК 90 відсотків чистого прибутку підприємства (майже 12 мільйонів гривень) було спрямовано на технічне переоснащення комбінату. Загалом за останні чотири роки на підтримку вже наявних виробничих потужностей та створення нових було витрачено понад 900 мільйонів гривень.

Однак час не стоїть на місці, і для підтримання роботи комбінату потрібні нові капіталовкладення. Зараз найактуальнішими інвестиційними проектами для Інгулецького ГЗК залишаються реконструкція збагачувальної фабрики, запровадження технології прямого відновлення заліза плазмовим методом, реконструкція транспортної технологічної системи у зв'язку зі збільшенням глибини розробки родовища та побудова нового шламонакопичувача. Для реалізації зазначених проектів керівництво підприємства вирішило збільшити статутний фонд підприємства шляхом додаткової емісії акцій на третину — до 181 мільйона гривень. Поповнення коштів на розвиток і технічну модернізацію за рахунок старих акціонерів — найефективніший і найприйнятніший для підприємства метод. Адже на відміну від того-таки банківського кредиту й випуску облігацій він не потребує виплат за відсотками і додаткових умов як, наприклад, застава майна підприємства. Крім того, і кредит, і облігації —це боргові зобов'язання. За ними треба не лише виплачувати відсотки, й рано чи пізно погашати їх. А отже, відволікати кошти від інвестиційних програм комбінату.

Виходячи з цих міркувань і усвідомлюючи необхідність технічної модернізації виробництва, правління Інгулецького ГЗК наприкінці березня прийняло рішення винести на загальні збори акціонерів питання про збільшення статутного фонду. Згідно з чинним законодавством про таке рішення було повідомлено головного власника комбінату — державу в особі ДАК «Укррудпром», Фонд держмайна України, Мінпромполітики, Дніпропетровську облдержадміністрацію. 28 березня наглядова рада цього державного холдингу підтримала ініціативу правління ІнГЗК про проведення додаткової емісії на третину від статутного фонду та видала доручення уповноваженій особі на участь в загальних зборах акціонерів.

10 квітня під час проведення загальних зборів збільшення статутного фонду підтримали 98,5 відсотка акціонерів ВАТ «Інгулецький ГЗК», міськдержадміністрацією Кривого Рогу було внесено зміни до установчих документів ГЗК, і відповідні документи з реєстрації додаткової емісії було направлено в Державну комісію з цінних паперів і регулювання фондового ринку. Однак це спричинило хвилю невдоволення у Фонді державного майна України, а рішення загальних зборів акціонерів було названо таким, що шкодить державним інтересам України.

До справи долучились і правоохоронні органи. Генеральна прокуратура подала позов на захист інтересів Кабінету Міністрів до Київського господарського суду з проханням визнати проведення додаткової емісії недійсним. 29 травня Господарський суд прийняв рішення згідно з яким визнано недійсним рішення дирекції ІнГЗК про проведення додаткової емісії, рішення наглядової ради ДАК «Укррудпром» про дозвіл на її проведення, а також рішення загальних зборів акціонерів.

Це зумовило щонайменше нерозуміння в керівництва комбінату. По-перше, **господарський суд фактично відмінив абсолютно легітимні збори акціонерів підприємства і рішення, що майже стовідсотково було підтримано власниками ІнГЗК. По-друге, незрозуміла позиція держави, що володіє контрольним пакетом акцій підприємства. Виникла абсурдна ситуація, коли однією рукою в особі ДАК «Укррудпром», Фонду держмайна України, Мінпромполітики та Дніпропетровської облдержадміністрації держава підтримала додаткову емісію, а другою — за поданням Генпрокуратури — почала оспорювати її в судовому порядку.**

Завдяки судовим перепонам програма технічної модернізації комбінату через брак коштів була зупинена. За словами керівництва ІнГЗК, якщо у найближчому майбутньому питання про проведення додаткової емісії не буде вирішено, найбільший вітчизняний гірничо-збагачувальний комбінат може припинити свою виробничу діяльність. У цій ситуації трудовий колектив Інгулецького гірничо-збагачувального комбінату звернувся до Президента України Л. Кучми з проханням захистити його інтереси. А керівництво ІнГЗК — з апеляційним поданням на рішення Київського господарського суду, що відмінив результати зборів акціонерів від 10 квітня.

Натомість представники Фонду держмайна вважають, що внаслідок проведення додаткової емісії частка держави в статутному фонді ВАТ «ІнГЗК» зменшиться з 50 відсотків до 37. Проте хто забороняє державі, як головному власникові комбінату, викупити частину акцій додаткової емісії, а заодно й посприяти фінансовому оздоровленню роботи гірничо-збагачувального комбінату? Інша справа, що коштів на це в держбюджеті не передбачено і доводиться через суд відміняти рішення, за яке нещодавно ті самі представники держави голосували.

Є у факті блокування додаткової емісії на Інгулецькому ГЗК ще один момент. Незабаром може розпочатися приватизація підприємств, значні пакети акцій яких перебувають у статутному фонді ДАК «Укррудпром». ІнГЗК, з огляду на своє стратегічне значення, без сумніву, є одним з найбільш ласих шматків державного холдингу. Отримати його не проти кожна вітчизняна фінансово-промислова група, що має інтереси в металургії. Приватні акціонери ГЗК до жодної з них (і це підтверджено Антимонопольним комітетом України) не мають ніякого стосунку. Тому збутова і виробнича політика підприємства визначається з урахуванням економічної доцільності, а не вузькокорпоративних інтересів. То кого не влаштовує незалежний постачальник руди?

Олег ТОЧИЛОВ.

У Канаді заарештований український «Руслан»

У вівторок у Канаді за рішенням Арбітражного інституту Стокгольмської торгової палати за борги Фонду держмайна України перед кіпрською компанією «TMR Energy Limited» заарештовано український літак Ан-124 «Руслан». Він належить АНТК ім. Антонова, що є державною компанією. Саме тому фінансові вимоги до ФДМУ обернулися проти українського літака.

«Руслана» заарештували в аеропорту міста Гузбей на території канадської військової бази. Транспортний літак Ан-124 прибув до Канади минулого тижня із спорядженням для італійських частин ВПС, які проводять там щорічні тренування. Однак безпосередньо перед поверненням до України судовий виконавець вручив командирові корабля постанову про арешт літака за позовом компанії «TMR Energy Limited» до ФДМУ. Залишкова вартість «Руслана» приблизно збігається із сумою позову — 62 млн. доларів, адже «Руслан» — найбільший серійний транспортний літак у світі. Його вартість залежно від ступеня зносу варіюється від 50 до 150 млн. доларів.

Як вдалося з'ясувати в Фонді держмайна, історія з TMR розпочалася також майже 10 років тому. 1993 року, до приватизації Лисичанського нафтопереробного заводу (НПЗ), між підприємством і компанією TMR було укладено договір про створення СП «Лисойл». TMR зобов'язалася модернізувати підприємство, а додатковий прибуток мали ділити між НПЗ, СП «Лисойл» та TMR. У липні 2000 року держпакет акцій заводу (67,41%) було продано, після чого TMR звернулася до арбітражу Стокгольмської торгової палати з позовом до «ЛиНОСу», Фонду державного майна України та уряду України про відшкодування недоодержаного прибутку. Український уряд було вилучено із числа відповідачів, стверджують у Фонді держмайна. А справу розділено на позов TMR до «ЛиНОСу», що його в грудні 2001 року вдалося виграти, і до Фонду державного майна України. Суд підтвердив, що приватизований «ЛиНОС» не є правонаступником зобов'язань, якими був зв'язаний НПЗ до приватизації. Відповідачем перед канадською компанією залишився один ФДМУ і згідно з рішенням арбітрів має виплатити більш як 40 млн. доларів. Враховуючи штрафи та пеню, сьогодні сума позову становить вже 62 млн. доларів.

Як повідомили «ГУ», нині шведський апеляційний суд розглядає позов ФДМУ від 29.08.02 про скасування рішення Арбітражного інституту Стокгольмської торгової палати. Координує дії з рішення цієї проблеми міжвідомча робоча група фахівців ФДМУ, МЗС, Мінфіну, Мінекономіки, Мінпромполітики, СБУ та Нацбанку.

Отже, поки ФДМУ розв'язує свої проблеми і не визнає боргу, до справи у зв'язку з арештом «Руслана» вже залучено канадського адвоката АНТК. Представник АНТК у Києві на прохання «ГУ» прокоментувати ситуацію відповів ввічливою відмовою: «Не ображайтеся на нас, але наші працівники, які займаються визволенням судна, вважають недоцільним широкий розголос заходів, яких вони вживають, у пресі». У зв'язку з цим представник АНТК не відповів на запитання, чи подав уже зустрічний позов канадській енергетичній компанії TMR. Напередодні іншим виданням представники АНТК заявили, що вважають арешт літака стосовно компанії, яка виконує всі зобов'язання перед канадською стороною, неправомірним, а шкоду, завдану фірмі, значною. Щодо 19 членів екіпажу, то, як повідомили «ГУ», «з ними все гаразд»: «Їх поселили в одному з місцевих готелів. Свободу їх пересування ніяк не обмежено, влада підтримує з ними зв'язок». Як довго екіпаж залишатиметься в Канаді, поки що невідомо.

Яна СТАДІЛЬНА.

Фото АП.

Шанси залишаються

Під час спільної прес-конференції з прем'єр-міністром Палестини Махмудом Аббасом прем'єр Ізраїлю Аріель Шарон заявив про те, що шанси з досягнення миру між сторонами «великі як ніколи». Звертаючися до ізраїльського народу, Аббас закликав ізраїльтян припинити кровопролиття і ворожнечу, від якої «всі вже втомилися». До речі, палестинці, які мешкають на Західному березі річки Йордан і в секторі Газа, підтримують перемир'я з Ізраїлем у рамках мирного плану «Карта доріг». Опитування, проведене палестинським дослідницьким центром, засвідчило, що 80 відсотків палестинців підтримують постійне перемир'я з Ізраїлем. В аналогічному дослідженні, проведеному у квітні, за перемир'я висловився 71 відсоток жителів Палестини.

Після виступу Аббас і Шарон дружньо потиснули один одному руки, хоча на попередніх переговорах нічого такого у їхніх стосунках не спостерігалося. Найближчим часом Палестина і Ізраїль мають провести переговори про подальші кроки мирного врегулювання на Близькому Сході.

МЗС узяв курс на НАТО

Україна ухвалила остаточне рішення про вступ в довготривалій перспективі до Північноатлантичного альянсу, і завданням МЗС України в цьому контексті є виконання такого рішення. Про це, за словами міністра оборони Росії Сергія Іванова, заявив глава українського МЗС Анатолій Зленко в Києві на зустрічі з російським главою оборонного відомства.

Напередодні чергової річниці підписання Хартії з НАТО Українським центром економічних і політичних досліджень імені Олександра Розумкова було проведено конференцію, на якій оголосили такі дані: якби референдум з питання про вступ України в НАТО відбувся найближчої неділі, «за» проголосували б 23 відсотки українців, «проти» — 39,9. Про це свідчать дані соціологічного опитування, проведеного центром. Соціологи опитали 2011 респондентів віком від 18 років у 123 населених пунктах.

Потрібні додаткові війська

Як заявили американські військові експерти, для придушення опору в Іраку і процесу його відновлення США потрібні додаткові війська, тому вони потребують допомоги з боку інших країн. З 1 травня щонайменше 25 солдатів було вбито в «партизанській війні».

Тим часом Джордж Буш заявив, що США не відмовляться від свого наміру запровадити демократію в Іраку і можуть гарантувати, що «тиранія ніколи не повернеться до цієї країни». Цьому, за переконанням американського президента, не завадять «терористичні угруповання» прихильників Саддама Хусейна, що нападають на військовослужбовців коаліційних сил та намагаються зруйнувати інфраструктуру і залякати місцевих мешканців. Незважаючи на впевненість президента, американська громадськість налаштована не так оптимістично. Згідно з результатами опитування громадської думки, які наводяться на сайті «NBC News», за останній місяць кількість американців, які вважають, що в Іраку все складається для США вдало, зменшилась із 70 до 56 відсотків.

Третє і останнє попередження

МЗС Росії отримало офіційне роз'яснення Білорусі з приводу висилки глави корпункту телекомпанії НТБ у Мінську Павла Селіна і копію документа про його депортацію.

У суботу Селіну було приписано залишити Білорусь протягом доби за необ'єктивне, на думку офіційного Мінська, висвітлення ним похорону письменника Василя Бикова. У своєму сюжеті Селін повідомив, що влада Білорусі чинила перепону проведенню скорботної церемонії. За словами представників білоруського МЗС, це «брехлива і провокаційна» інформація. У журналіста вже було два попередження від білоруської влади. Після винесення третього попередження МЗС республіки позбавило його акредитації.

Прем'єр-міністр Білорусі Геннадій Новицький заявив, що білоруський уряд поки що не розглядав питання про закриття всього корпункту НТБ: «Надійде клопотання Міністерства закордонних справ — тоді ми розглядатимемо його».

Ганна ПЕТРОВСЬКА.

Мінськ.

Унікальний спадок

У Латвії триває 23-тє Свято пісні. Його можна вважати ювілейним, адже перше таке свято відбулося 130 років тому. Тоді було виконано пісню Карліса Бауманіса «Боже, благослови Латвію», котрій судилося стати гімном Латвійської Республіки.

Як сказала міністр культури Інгула Рібена, вселатвійське Свято пісні — унікальний спадок, який збагатив усе людство. Цього разу воно зібрало рекордну кількість латвійських учасників, зокрема 319 хорів, 538 танцювальних колективів, 51 духовий, три симфонічні і камерні оркестри, 105 студій народно-ужиткового мистецтва. Та ще прибули колективи з інших країн — від Сенегалу до Австралії.

Рекордні й витрати: 2,4 мільйона латів (22 млн. гривень) виділила держава, 200 тисяч — Ризька дума. Дохідну частину за рахунок продажу квитків на десятки заходів заплановано в 440 тисяч. Отже, 23-тє Свято пісні стало в один ряд з такими подіями, як святкування 800-річчя Риги та конкурс пісні Євробачення.

Програму свята істотно розширено. Крім фольклорних елементів, до неї включили і світову класику, і виступи кращих виконавців латвійської естради, і фестиваль мистецтва нацменшин «Латвійський вінок». Українське фольклорне мистецтво там представляв ансамбль «Дніпро» з Риги.

Володимир СТРОЙ.

Рига.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ **Афіни**

Висунуто офіційне звинувачення

Органи прокуратури Греції висунули офіційне звинувачення капітанові і членам екіпажу судна «Baltic Sky», яке було затримано з 680-тонним вантажем вибухівки на борту в грецьких територіальних водах. На судні грецькі антитерористичні спецпідрозділи виявили також вісім тисяч детонаторів. Капітан і переважна частина екіпажу цього судна — громадяни України. Їх звинувачують у незаконному перевезенні вибухових речовин.

Досі жевріла надія, що звинувачення не буде висунуто: український МЗС натякав, що вантаж аміачної селітри, можливо, був призначений для мирних цілей. Але грецька влада, схоже, дотримується іншої версії. «Справу «Baltic Sky» тримає під особистим контролем прем'єр-міністр Греції Костас Сімітіс. Така позиція є логічним продовженням заходів безпеки, що їх вжито Грецією під час свого головування у Євросоюзі і на період підготовки до Олімпійських ігор 2004 року. Саме судно «Baltic Sky» належить певному громадянинові Ірландії, а вантаж вибухівки призначався суданській фірмі «Integrated Chemicals and Development Company».

Чому судно опинилося в Греції, не цілком зрозуміло, принаймні переконливої версії вибору такого маршруту ніхто не надав. Українським морякам можуть загрожувати тривалі терміни ув'язнення, хоча, цілком вірогідно, вони лише виконували свою роботу перевізників і не мали жодного іншого стосунку до небезпечного вантажу.

■ **Буенос-Айрес**

Шахрая у відставку

Президент Аргентини Нестор Киршнер офіційно прийняв відставку голови Верховного суду. Крім того, Киршнер призначив відомого експерта в галузі кримінального права Рауля Заффароні його наступником. Президент Верховного суду Хуліо Назарето подав у відставку тиждень тому у зв'язку зі звинуваченнями у шахрайстві та корупції.

■ **Більбао**

ЕТА діє

Поліція Більбао на півночі Іспанії знешкодила бомбу, яку, ймовірно, було закладено в автомобіль баскським угрупованням ЕТА.

■ **Цхинвалі**

Стабільно стріляють

Ситуація в Цхинвалі нині стабільна і перебуває під контролем президента самопроголошеної республіки Південна Осетія Едуарда Кокойти, заявив міністр внутрішніх справ Грузії Коба Нарчемашвілі. За його словами, минулої ночі в Цхинвалі була перестрілка, в результаті якої поранено кілька співробітників правоохоронних органів Південної Осетії. Південна Осетія де-юре є автономією у складі Грузії, однак де-факто проводить незалежний від Тбілісі політичний курс.

■ **Вашингтон**

Нова зброя

Пентагон планує створення надзвукової безпілотної зброї, яка при запуску на території США може вражати цілі в будь-якій точці земної кулі протягом двох годин. Створення такої зброї дасть змогу США швидко і рішуче реагувати на дестабілізацію обстановки чи загрозливі дії з боку ворогуючих сторін і терористичних організацій.

■ **Делі**

Індію затопили сильні зливи

Унаслідок сильних злив, що обрушилися на Індію після неймовірної спеки, затоплено майже 400 населених пунктів. Головний удар стихії припав на штат Ассам, де потоками води розмито дороги, мости і залізничні колії. Під час повені загинуло шестеро осіб, понад 450 тисяч залишилися без даху над головою.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Наша пошта

Дайте їм шанс!

Вашу газету читаю з першого випуску, до того ж українською, щоб краще знати рідну мову! Пишу вам, сповнена гніву. Я, мати трьох дітей, інвалід II групи, від імені багатьох тисяч інших матерів звертаюся до уряду нашої країни. Подивіться, в яку безвихідну ситуацію потрапили сім'ї з дітьми. Зарплати, допомоги й пенсії — курям на сміх! Така нелюдська соціальна політика призвела до того, що сім'ї розвалюються через злидні й голод. Насамперед страждають діти, поповнюючи лави безпритульних і злочинців. Як виростити повноцінного, здорового й освіченого громадянина в країні, де закони не діють, а прожити на чесно зароблені гроші неможливо?..

Керівники країни, зверніть увагу на дітей! Дайте їм шанс!

Валентина КАПІНУС.

Дніпродзержинськ
Дніпропетровської області.

«Ен» років по тому

Розшукую двох дуже близьких мені по крові людей, яких ніколи не бачила, — своїх батька і брата. Ім'я батька — Григорій Ісакович Паж, брата — Анатолій Паж.

Далекого 1939 року моя мама Галина (1916 року народження) вийшла заміж за вдівця. Його дружина померла, залишивши двох синів: віком два місяці і шість років. Молодший незабаром помер, а старший Толя залишився. Коли в 1940 році народилася я, батьки вже розлучилися, так і не зареєструвавши стосунки формально. А мама вийшла заміж знову.

Цю сімейну таємницю мати розповіла мені вже перед смертю. Я намагалася розшукати батька. Але в паспортному столі Донецька, де вони мешкали (тоді ще Сталіно), мені відповіли, що Анатолій і Григорій Пажі вибули в 1957 році. У мене навіть фотографії батька немає — вітчим усе знищив. Знаю тільки, що батько працював інженером у вугільній промисловості.

Неллі Б.

Одеська область.

Вік молодого татуся — 77

Примхи долі

Сенсаційне повідомлення про те, що 77-річний ветеран Великої Вітчизняної війни з Городні Михайло Павлович Бабаєв став уперше батьком, не могло по-доброму не здивувати і не покликати в дорогу…

На перший погляд, такого не може бути, і все це не вкладається у звичні житейські схеми. Але Михайло Павлович, схоже, їх і не порушував — він просто зробив виклик старості, похилому віку, довів собі та іншим, що його величність Кохання може творити дива, незважаючи ні на що, усупереч логіці буття свого покоління.

Ми зустрілися в червні з ветераном у Городні. Було приємно, що він не кривився зі своїм приватним життям і відверто відповідав на поставлені запитання. Відчувалося, що фронтовик пишається народженням донечки, і його абсолютно не обходить, що там скажуть злі язики чи хто-небудь. Отже, нижче — наша розмова з щасливою людиною, яка вдруге себе вперше батьком:

— Ви можете розповісти про те, як познайомилися зі своєю другою половиною?

— Я працював директором Городнянського льонозаводу і в 70 років. Особисте життя склалося не дуже вдало. З першою дружиною розлучився. Мав проблеми і з другою дружиною. На жаль, жодна не подарувала мені сина чи дочку. І ось якось до мене зайшла робітниця заводу і попросила дати для неї і малого сина кімнату в гуртожитку, мовляв, розлучилася з чоловіком-випивохою. Але вільного місця не було. Я попросив зайти пізніше. Зрештою, так вийшло, що другого разу, коли зустрілися з приводу її проживання, розговорилися. Слово за слово, і я відчув і співчуття, і бажання їй допомогти. Через якийсь час мені хотілося побачитися з Наталею і я запросив її допомогти мені назбирати грибів.

— З того все і почалося?

— Можна сказати, що і так.

— Скільки їй було тоді років?

— Їй тепер 35. А тоді було 28.

— І її не відлякнув ваш вік?

— Вона стільки бідненька натерпілася від п'янок чоловіка, що, повірте, їй була приємна моя увага до неї. Вона уже не думала, що у світі щось може бути кращим за грубість, постійні образи.

— Ви майже три десятиліття були директором заводу, з 1997 року очолюєте Городнянський райком КПУ, депутат районної ради. А Наталя — проста робітниця, навіть без спеціальної середньої освіти. Це вам не заважало порозумітися?

— Абсолютно! Це жінка, я сказав би, розумниця. У неї хоч і немає відповідної освіти, зате є природний розум. Вона чудово мислить! Я з нею прекрасно можу говорити на всі теми, які мене хвилюють. Вона навіть вступила в партію комуністів, що мене дуже зворушило.

— У колишні часи такого першого секретаря райкому тільки «за гриби» б позбавили партбілета…

— А у нас он й ікони у будинку висять. Просто часи змінилися!

— Скільки ви разом?

— Уже сім років.

— І син Наталі з вами?

— А де ж йому бути? Руслан уже дорослішає. Йому 14 років.

— Він не називає вас татом?

— Ми домовилися з ним, щоб він називав мене Михайлом Павловичем. І йому так зручніше, бо він усе-таки знає, що я не його батько.

— Ваша дружина ревнива?

— Навіть дуже!

— Справді?

— Як іду в центр, то обов'язково повинен зателефонувати, де я, куди йду. Вона переживає, як затримуюся.

— Ви відчуваєте у своєму спілкуванні з нею різницю у віці?

— Знаєте, ні. На це абсолютно не звертаємо уваги. Ми просто живемо як рівні чоловік та жінка.

— Але ж вам навіть не 40…

— Так. Розумієте, я, порівнюючи себе з багатьма чоловіками свого віку, роблю висновок не на їхню користь. Багато з них випивали добре, курили. Ну, і відповідно після 60 їхні фізичні можливості дуже обмежені. Я не скажу, що не вживаю спиртних напоїв. Вживаю! Але не напиваюсь. Знаю свою міру. Вона невеличка. Загалом стараюся вести здоровий спосіб життя. Десять років займався йогою.

— А тепер чому від неї відмовилися?

— Розумієте, коли йшла приватизація заводу, у мене стріляли. На щастя, кілер поцілив не в серце, а в руку. Я залишився живим, але тепер деяких вправ не можу виконати... А тоді, бувало, стояв 15 хвилин на голові.

— Вам на вигляд років 55. У чому, крім йоги, секрет вашої міцності?

— Замість цукру вживаю мед. Два-три яйця на тиждень. Не їм останнім часом сала. Споживання м'яса — невеличкими порціями. Приймаю харчові добавки, які містять повний комплект мікроелементів, важливих для життєдіяльності організму.

— Ого!

— А взагалі, як на мене, найкращий рецепт у моєму житті — бути у всьому оптимістом. Це додає найбільше сили.

— У пенсіонера — невеликі фінанси. І дружина у декретній відпустці. Важко жити?

— Звичайно, трохи більше 300 гривень на родину — замало. Та ми ретельно все плануємо. Маємо город. Трохи курей. Це допомагає триматися і не плакатися.

— Дитину доглядає лише дружина?

— Чого ж. Це і мій обов'язок.

— Як назвали доцю?

— Марійкою.

— Вона росте здоровенькою?

— Знаєте, відхилень немає. І я задоволений цим.

— Не боїтеся за її майбутнє?

— Ви знаєте, мені Ванга, у якої був у 70-х роках, напророчила 109 років життя. Тож я оптиміст: на ноги у мене ще буде час її поставити.

...А ще з такою ж гордістю, як про своє нинішнє щастя, ветеран розповів про своє бойове минуле. З січня 1943 року він на війні. Був танкістом. У запеклих боях отримав ордени Червоної Зірки, Вітчизняної війни, медаль «За визволення Кореї». Мав поранення. Чомусь вірив, що буде жити. Щоправда, не сподівався, що життя йому через багато десятиліть зробить такий несподіваний подарунок. Це, — найбільша і найповажніша для нього нагорода за пережите.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Городня Чернігівської області.

На знімку: родина Бабаєвих у повному складі.

Фото автора.

Домашній адвокат

Легше стати батьком, ніж ним залишитися

Після розлучення зосталася одна з маленькою донькою на руках. Тепер колишнього чоловіка запрошують на роботу за кордон. Як здійснюється утримання аліментів у такому разі?

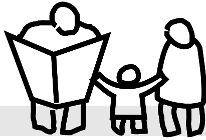
Віра НЕСТЕРОВА.

Кривий Ріг.

Рубрику веде юрисконсульт Наталія ХОМЕНКО.

Як свідчить статистика розлучень, батьки тікають з дому набагато частіше, ніж діти. Звісно, набагато легше зібрати речі і виїхати за кордон, аніж виховувати власних дітей удома, в рідній сім'ї. Здавалося б, перетнув кордон — і бувай, дружино, здорова, дбай про наше чадо власним коштом. Аж ні. Законодавець не лишив їм жодного шансу. Так, з батьків, які працюють за контрактами в іноземних компаніях і одержують заробітну плату тільки за кордоном, аліменти утримуються з усієї заробітної плати, яку особа одержувала до укладення контракту, або виходячи з її заробітної плати за останній місяць роботи на час від'їзду чи із п'ятикратного розміру неоподатковуваного мінімуму доходів громадян на час проведення розрахунків. Особи, які працюють в установах України за кордоном, сплачують аліменти на дітей, що залишилися в Україні, з подвійного заробітку, одержуваного в Україні у національній валюті. До речі, утримання аліментів з працівників провадиться з усіх видів заробітку і додаткової винагороди і за основною роботою, і за сумісництвом.

Однак такий порядок діятиме лише до кінця поточного року, оскільки з 1 січня набуває чинності новий Сімейний кодекс, який встановлює дещо інший порядок утримання аліментів, відповідно до якого їх виплата регулюватиметься умовами договору між батьками. У разі невиконання зобов'язань особою, що виїжджає, аліменти стягуватимуть за рішенням суду.

Як художника ошукали

Герої наших днів

Тернопільський художник Андрій Боярин понад десять років прикутий до інвалідного візка. Цінність його картин не можна виміряти грошовим еквівалентом. Кожна хвилина праці для Андрія — на вагу золота, адже малює він напівлежачи у візку. Хвороба Бехтєрева давно зцементувала його суглоби. Не згинаються ноги, не рухається хребет і шия. Мліють руки, які вже ніколи не витягнути повністю. Тільки трохи, на відстань до пристосованого над візком імпровізованого мольберта.

Андрій закінчив архітектурний факультет Львівського університету. Та за спеціальністю працював лише два роки. Проектував школи, магазини, два будинки під старовину в Бучачі. Щось значуще, вимріяне з дитинства так і залишилося в уяві. Всі плани і сподівання безжально перекреслила хвороба.

Живе і творить Андрій у невеликій однокімнатній квартирі, де все давним-давно потребує ремонту. Роками протікають крани: це тільки на папері ЖЕДи відповідають за тих, кого обслуговують.

Кілька років тому Андрієві пощастило отримати путівку до санаторію в Крим у Саки. Коли термін путівки закінчився, грошей на дорогу додому вже не було. Але найбільше лякало те, що в чотирьох стінах своєї квартири його чекає лише тиша, зрідка потривожена соціальним працівником... П'ять місяців Андрій подорожував Кримом у своєму інвалідному візку. І малював, малював. Перед ним стояла природа у всій своїй красі, дивна архітектура Бахчисарая, казка кримських гір та моря. Продавав картини і цим заробляв на хліб.

Повернувся додому, у Тернопіль, з першими снігами. Чекав знову літа. Але не мав ні грошей, ні здоров'я. Пощастило дістатися лише до відомої у краї святині — до Зарваниці. Лягали на папір обриси давніх храмів. Витончена графіка, де старовинні церкви зринають у небо, кілька картин пастеллю...

А три роки тому Андрій добрався до Ченстохова — найбільшої святині Польщі, архітектурної пам'ятки XVII століття — монастиря, де є славнозвісна ікона «Ченстоховська Богоматір». Через благодійну організацію «Самарянин» знайшов притулок у будинку неподалік. Побачив, як у садку на світанку розпускають пелюстки квіти, а на вітру тремтить самотній сонях. Його, лапатого і живого, Андрій привіз з Ченстохова додому на картині.

Тепер картина «Соняшник» десь у Росії. Чи десь на виставці, чи, може, взагалі продана. Річ у тім, що Андрій Боярин відгукнувся на пропозицію одного московського фонду. Спершу надіслав до Москви репродукції своїх картин. І щиро радів, коли отримав запрошення надіслати оригінали. Адже конкурс пройти було нелегко: роботи на нього подали більш як 500 художників з 20 країн світу. А потрапили у знамениту Третяковську галерею лише 40. Серед них і тернополянин, інвалід першої групи Андрій Боярин. Організатори проекту вподобали добре відомі тернополянам Андрієві картини — «Соняшник», «Двір на Лозовецькій», «Бузок», виконані пастеллю та кольоровою крейдою, а також графічні роботи — усього вісім.

Усе літо минулого року Андрій пишався тим, що його роботи експонуються у відомих музеях Росії. А потім, не дочекавшись обіцяного повернення картин, почав сам телефонувати в Москву. У відповідь чув заспокійливі слова: мовляв, хвилюватися не треба, нічого не пропаде. Він може забрати свої картини, коли забажає. Або ж працівники фонду самі їх перешлють.

Та обіцянка — цяцянка. Час спливав, а живописні полотна так і не поверталися до художника. Їхати до Москви без попередньої домовленості, щоб його хтось зустрів, зняв з поїзда, Андрій Боярин не може фізично. Врешті, грошей на дорогу теж назбирати нелегко.

— Тоді я почав надсилати на адресу фонду листи: звичайні та електронні, — розповідає Андрій. — Відповіді немає. Нічого не дало і звернення через «Рух інвалідів в Україні».

Минув рік, але картини й досі в Москві. Незважаючи на вкрай несправедливе, навіть злодійське поводження з художником-інвалідом, Андрій продовжує творити.

Зіна КУШНІРУК.

Тернопіль.

На знімку: Андрій Боярин за роботою.

P. S.** Для тих, хто хоче допомогти Андрію Боярину, адреса, за якою він нині мешкає: **Київ-04201, Мінське шосе, 10Б (а\с 190) «Відродження-АРС», центр реабілітації спинальників (тел. 432-69-89).

Так кохають лише раз

Імперія почуттів

...Щоб потім прожити разом, душа в душу, шість десятиліть. Ба, це вже сьоме «розміняли». Саме напередодні Дня Перемоги. Яку вони теж наближали, як могли...

Війна застала їх — Катрусю і Сашка — ще зовсім юними. Та саме вона доволі швидко зробила їх геть дорослими. Бо як зайняли фашисти Кіровоградщину, то з учорашніми школярами старших класів не церемонилися — одразу «зорганізували» на примусові роботи. Десять кілометрів пішки туди, попрацював весь день під наглядом до сьомого поту — крокуй стільки само до домівки. Катрі часто здавалося, що вже не дійде, впаде десь назавжди, а потім — що не зможе підвестися рано вранці, і їй заб'ють чи то німці, чи найняті ними поліцаї як «симулянтку». І вона таки добиралася до домівки, щоб упасти ницьма без пам'яті під скигления матері, хоч трішки відпочити перед завтрашньою каторгою.

А тут іще поповзли чутки: молодь гнатимуть до Німеччини, там дармові робочі руки ще більш, ніж тут, потрібні. Ох і налякали вони дівчину та хлопця! Приятелюючи ще в школі, похокавши одне одного, вони вже не й мислили, як то бути нарізно. А казали: хлопців везтимуть до далекої країни окремо, а дівчат — окремо, і працюватимуть вони в різних місцях...

— То давай одружимося, — запропонував Олександр, — тоді ніхто вже не розлучить нас.

— Не час начебто — несміливо заперечила Катря. — Війна, окупація. Та й чи зарадить це лиху?

— А таки зарадить, — доводив своє хлопець. — Якщо й поженуть до тієї клятої Німеччини, то вже разом, адже не розлучать...

У душах своїх вони все-таки були ще по-дитячому наївними. Розлучили! А на доводи Катрі — «Заміжня я, в мене, певно, скоро діти підуть!» лише реготали.

Спочатку везли їх на захід на возах, пізніше, казали, пересадять у вагони. Конвоїри були тому, певно, раді — в кожному селі, що стрічалося, шукали самогон, ловили курей, забирали хліб та інший харч, щоб потім у дорозі пити-гуляти. Катерина вже й не пам'ятає, кому першій з дівчат спало те на думку: «Як нап'ються до безтями й поснуть — розбіжимося в різні боки». Слушний момент таки трапився...

А Олександр, щойно радянські війська звільнили рідний край від чужоземців, пішов на фронт. Тяжкі бої за звільнення Польщі не обминули його лихом — геть скаліченого, його лиш напочатку, доки опритомнів, лікували в польових госпіталях, а потім відправили далеко від фронту, аж до Самари.

Тамтешні лікарі півроку прагнули поставити його на ноги. Проте й вони не всесильні.

— Повернувся мій чоловік додому не на двох, а на чотирьох, — згадує Катерина Федорівна. — Але раділа, що живий.

— Ті рани болять мені й досі, — каже Олександр Петрович. — Через них став інвалідом війни першої групи.

— Бо й у мирні дні не щадив себе анітрохи, брався за будь-яку важку роботу, — незлостиво зауважує Катерина Федорівна.

А таки-так — брався. Був на комсомольській роботі, плів сталеві канати в гарячих цехах «Дзержинки» (так в Одесі, куди переїхало подружжя Денисенків, називали сталедротово-канатний завод імені Дзержинського) і навіть головою колгоспу побував.

— Я село, роботу на землі знаю, то як міг відмовитися, — коментує отой рядок своєї біографії Олександр Петрович. — Клята війна геть перебила сільських чоловіків, хтось же мав піднімати занапащене село, щоб те саме місто нагодувати...

Не цуралася роботи й Катерина Федорівна. Вона, щоправда, відзначалася більшою сталістю — опанувала професію швачки, тривалий час працювала на фабриці, виховувала дочку. Потім з'явилися й онучки — одна, друга. Тепер уже й правнуком тішиться.

Гамірно й весело буває у затишній оселі Денисенків, що в зеленому селищі Шевченковому на північній окраїні Одеси, у дні, коли збирається тут уся сім'я. Тішаться дочка, онучки, бачачи, як шанобливо ставляться Катерина Петрівна і Олександр Петрович одне до одного.

— Нам би на все життя зазнати такої любові та злагоди, — мовила якось, пригорнувши до себе бабусю й дідуся, онучка.

— Та нічого тому не заважає, — посміхнулася у відповідь Катерина Федорівна. — Все від самих людей залежить.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Рушники з Малишкового краю

Алло! Ми знайшли таланти!

Маленьке золотокосе дівча прошепотіло: «Мене звуть Наталя Халітей...»

У руках Наталочки сувенірний рушничок (на знімку). Свої вироби вона дарує рідним та близьким «на щастя, на долю». Кожен із них випромінює тепло і зігріває душу своєю красою.

Керівник гуртка «Берегиня» Обухівського центру юних при Трипільській загальноосвітній школі I—III ступенів Ольга Давидюк охоче розповіла, що вже понад 10 років його відвідують щорічно майже шістдесят дітей від шести до шістнадцяти років. Гуртківці мають на своєму рахунку вже не одну подяку та нагороду. Свої вироби показували і в рідному селі Трипілля, і в райцентрі, і навіть у Києві були на святі «Таланти твої, Київщино».

Вишивають у гуртку не лише дівчатка, а й хлопчики. Десятирічний Андрійко Руднік просто зачаровував присутніх своєю безпосередністю й талантом. До Києва він привіз лише кілька робіт. Решту зберігають батьки вдома, а ще більше Андрій роздарував. Якось продав свого рушника за... сто гривень у Торговій палаті України, і довго пишався тим, що може сам заробляти гроші. Ось тільки батьки були проти того, щоб син продавав свої вироби. Коли хлопчик говорить про вишивання, його очі сяють отою іскрою Божою. Вишивати навчився в чотири роки.

— Я хотів подарувати мамі щось на 8 Березня, — розповідає Андрій, — та й вишив невеличку серветку. Відтоді й вишиваю.

У кожного гуртківця свій почерк, своя неповторна робота, яка зачаровує глядача. Символічно, що всі вони — вихідці з Трипілля, поетичного Малишкового краю, де, власне, й народилася «Пісня про рушник».

Наталя ЖУРАВЛЬОВА.
Фото з архіву гуртка.

Хочеш – вір, хочеш – не вір

Не проґавити б...

■ Щоб не засидітися в дівках, не можна підмітати від стола до порога, а треба — від порога до столу. Не стійте на порозі, коли що-небудь їсте — довго не вийдете заміж.

■ Коли вас попросять дати води, не подавайте через поріг, бо заміж не вийдете. Не заплітайте на людях коси — свати не прийдуть.

■ Прибираючи у себе вдома, не обмітайте довкола себе віником — не вийдете заміж, відмітатимете від себе женихів.

■ Якщо до вас прийшли гості, а в домі дівчина на виданні, то гостям треба сісти.

■ Не беріть сватом розлученого або неодруженого чоловіка.

Мал. Євгенії ВАСИЛЬЧЕНКО.

Вухами чоловіка зуби жінці не прикриєш

А як у них?

У віддалених куточках савани Танзанії до цього часу збереглися кочовища масаїв з первісним древнім укладом життя грізного колись племені. Серед аборигенів Східної Африки вони вважаються найкрасивішими: високі, м'язисті, сильні чоловіки, чудової постави жінки. Будучи упевненими у своїй обраності, «улюбленці богів» до інших племен ставляться зі зневагою. Про красу жінок у них особливе уявлення — наголо вибрита голова, обов'язкова відсутність двох передніх зубів. Чоловіки-масаї теж «вирізняються красою»: мочки вух відтягнуті амулетами майже до плечей. І що більше вони відтягнуті, то красивіший він і його більше поважають. Постійних поселень у них немає, саваною зі своїм стадом корів вони переміщаються вільно, не звертаючи уваги на кордони й митниці. Під час переходів жінки — поряд із в'ючними тваринами — несуть каркаси хиж і домашній скарб, а на кочовищі самі споруджують житло. До речі, скільки мати жінок, чоловік вирішує сам, але що більше стадо, то більше жінок.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Клуб «Суперкниги».
09.30 Крок до зірок.
10.05 Нова армія.
10.35 Територія безпеки.
11.00 Модна лінія.
11.25 Здоров'я.
11.50 Дорогами України.
12.15 Подорож у дитинство.
12.35 Аеросалон.
12.55 Сільський час.
13.40 Діловий світ. Тиждень.
14.05 Мультфільм на замовлення.
14.35 Знак Благодаті.
15.00 Новини.
15.15 Для тих, хто вдома.
15.30 Док. фільм «Загадка насків».
16.25 Перехрестя.
17.00 Чемпіонат світу з водних видів спорту. Стрибки у воду.
19.00 Новини.
19.15 Світ. Огляд.
19.40 Аудієнція.
20.00 Телевізійне шоу «Бінго Бум Лото».
20.35 Вечірня казка.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 «Вісті тижня» з М. Канішевським.
21.50 Щоденник VIII Міжнародного конкурсу молодих виконавців сучасної естрадної пісні ім. В. Івасюка.
22.10 Футбольні діалоги.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ. (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Мюзик-бокс.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.00 Авторський проект О. Марченко «Імена».
10.55 Телефортуна.
11.40 «Таланти твої, Україно!» Львівська область. 2 частина.
12.25 Милосердя.
12.50 Хай щастить!
13.30 Резонанс.

КАНАЛ «1+1»

07.00 Бокс по-справжньому. Рікардо Майорга — Вернон Форрест.
08.00 Серіал «Вовочка».
08.55 Лото-забава.
14.00 Дісней. Мультсеріал «Міккі Маус та його друзі».
14.30 Дісней. Мультсеріал «101 далматинець».
15.00 «Ералаш».
15.10 Серіал «Агентство НЛС».
16.05 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Пригоди няньки».
17.55 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Швидкість польоту».
19.30 ТСН-епіцентр.
20.15 Аншлаг.
21.25 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Гладіатрікс».
23.15 «Бокс по-справжньому. Рікардо Майорга — Вернон Форрест.
00.20 Худ. фільм «Горянин. Кінець гри».

ІНТЕР

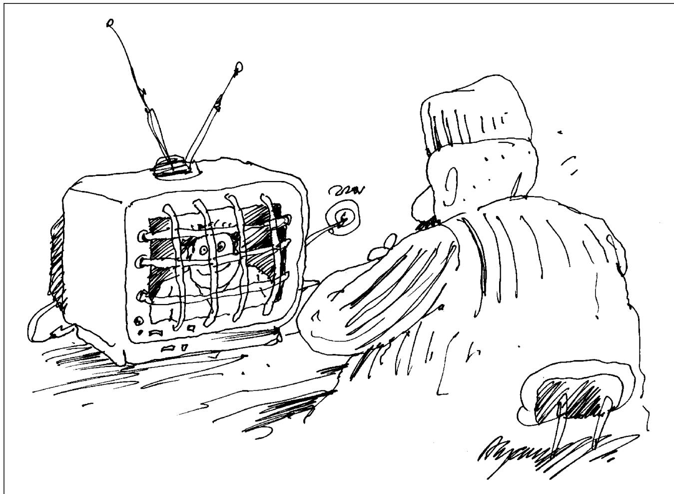
06.05 Худ. фільм «Ширлі-Мирлі».
08.30 Дискавері.
09.40 Академія сміху.
10.20 Прокинься і співай.
11.15 Караоке на майдані.
11.50 Все для тебе.
12.25 Мелорама.
13.05 Інтелект-шоу LG-Еврика.
14.00 Худ. фільм «Вірний Руслан».
15.55 ВВС. «Жива природа».
16.55 Моя сім'я.
17.45 Худ. фільм «Мортал Комбат: повне знищення».
19.20 Джентльмен-шоу.
20.00 Інформаційно-аналітична програма «Подробиці тижня».
20.50 Худ. фільм «Усунути Картера».
22.45 Зірки світового футболу. Майкл Оуен.
23.30 Худ. фільм «Пан Тадеуш».
01.50 Королівські секрети.
02.30 Худ. фільм «Без попередження: історія Джеймса Брейді».
03.55 Худ. фільм «Вірний Руслан».
05.35 Мультфільми для дорослих.

ICTV

04.45 Худ. фільм «Вижити».
06.55 Серіал «Мисливиці».
07.50 Мультсеріал «Мовільські таємниці».
08.15 Серіал «Найгірша відьма».
08.45 Худ.фільм «Хлопчик із джунглів».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.20 Коронна страва.
11.05 Квартирне питання.
11.55 Галопом по європах.
12.45 Факти. День.
13.00 Україна енергетична.
13.35 Худ.фільм «Клаптикова ковдра по-американськи».
15.45 Худ.фільм «Справжня МакКой».
17.45 Серіал «Псі-фактор».
18.45 Факти. Підсумок дня.
19.05 Худ. фільм «Божевільні».
21.00 Худ. фільм «Озеро страху».
22.45 Автопарк. Парк автомобільного періоду.
23.20 Спортпрогноз.
23.25 Штрафний удар.
23.45 ДКТ представляє. Світ комп'ютера.
00.20 Кентавр.
00.45 Серіал «Псі-фактор».

Мовлення на Київ і область

01.35 Худ. фільм «Ніхто тебе не почує».
03.35 Худ. фільм «Хлопчик із джунглів».

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

СТБ

07.05 Цілком таємно.
08.00 Серіал «Суто англійські вбивства».
09.10 Ні пуху, ні пера.
09.30 М-стиль.
10.00 «На перший погляд».
10.25 Худ. фільм «Принц і жебрак».
12.20 Серіал «Дім».
13.10 Худ. фільм «Рай».
15.00 Колія.
15.20 Худ. фільм «Мехіко-сіті».
17.10 «Перехоплення» з М. Фоменком.
18.00 Автостиль.
18.20 Худ. фільм «Спекулянт».
20.30 Бізнес-студія.
21.15 Серіал «Дім».
22.20 Худ. фільм «Людина з пістолетом».
00.15 Худ. фільм «Коханець».
02.15 «Перехоплення» з М. Фоменком.

НОВИЙ КАНАЛ

07.45 Церква Христова.
08.05 Телепузики.
08.30 Мультсеріал «Каспер і янголи».
09.00 Серіал «Біттлборги».
09.25 Серіал «Нові пригоди сімейки Аддамсів».
10.00 «3х4». Найкумедніше домашнє відео.
10.35 Мультфільми «Малюк і Карлсон», «Карлсон повернувся».
11.20 Худ.фільм «Привид Чарлі».
12.55 Худ. фільм «Пастка для батьків».
15.10 Худ. фільм «Міський командо».
16.45 Худ. фільм «Дикуни».
18.30 Спецрепортер.
19.00 Худ. фільм «Люба, я збільшив дитину».
20.45 Худ. фільм «Кікбоксер».
22.40 Гол!
23.35 Худ. фільм «Моє життя».
01.35 Худ.фільм «Дикуни».
03.00 Худ. фільм «Кікбоксер».
04.30 Худ.фільм «Моє життя».
06.20 Посміхніться. Вас знімають!

ГРТ

07.00 Новини.
07.15 Серіал «Вавилонська вежа».
09.00 Новини (із субтитрами).
09.15 Армійський магазин.
09.45 Дог-шоу.
10.35 Комедійний коктейль.
11.00 Підводний світ А. Макаревича.
11.30 Теорія неймовірності.
11.55 Непутні нотатки з Д. Криловим.
12.20 Доки всі вдома.
13.00 Новини (із субтитрами).
13.15 У світі тварин.
14.00 Хто хоче стати мільйонером?
14.55 Клуб мандрівників.
15.40 Худ. фільм «Хочу вашого чоловіка».
17.00 Новини.
17.10 Кумири. В. Казаченко.
17.45 Муз. фестиваль у Юрмалі.
20.00 Час.
21.35 Криве дзеркало.
22.25 Бокс. Ю. Романов — Н. Клаасен.
23.25 Худ. фільм «Мій кращий друг генерал Василій, син Йосифа».
01.15 Серіал «Вавилонська вежа».

РТР

05.00 Худ.фільм «Підземелля відьом».
06.20 Мультфільм «Перерва».
06.40 Мультсеріал «Джекі Чан».
07.20 Російське лото.
08.05 ТБ «Бінго-шоу».
08.35 Вісті — Москва.
09.15 Містечко.
09.45 Худ.фільм «Гранд-готель».
11.15 Фільм М. Михалкова «Мама».
13.00 Вісті.
13.20 Навколо світу.
14.15 Діалоги про тварин.
15.20 «Пуговкіну — 80! Але не в цьому справа...».
16.05 Кімната сміху.
17.05 Худ. фільм «Спортлото-82».
19.00 Вісті тижня.
19.20 Урочиста церемонія відкриття XII Міжнародного фестиваля «Слов'янський базар» у Вітебську.
20.10 Худ. фільм «На межі безумства».
23.40 Худ. фільм «Я — лялька».
01.50 Світ на межі.
02.25 Серіал «Сім днів».
03.15 Канал «Євроньюс».
04.00 Вісті.
04.15 Канал «Євроньюс».

НТБ

05.15, 06.35, 07.20 Дитячий ранок на НТБ.
07.00, 11.00, 15.00 Сьогодні.
07.15 Погода на завтра.
08.00 Серіал «Бурхлива планета. Торнадо».
08.50 Куля удачі.
09.20 Серіал «Любов удівця».
10.15 Рослинне життя.
10.50 Граємо в «Кено».
10.55 Погода на завтра.
11.15 Чинник страху.
12.05 Худ. фільм «Не може бути!».
13.55 Смачні історії.
14.05 Своя гра.
15.20 Жіночий погляд.
15.55 Мультфільм «Малюк і Карлсон».
16.15 Історії мисливця за крокодилами.
16.45 Худ. фільм «Затяжний стрибок».
18.45 Серіал «Агент національної безпеки. Транзит».
20.00 Нещодавно.
21.30 Худ. фільм «Три історії».
23.40 Худ. фільм «Безсмертний».

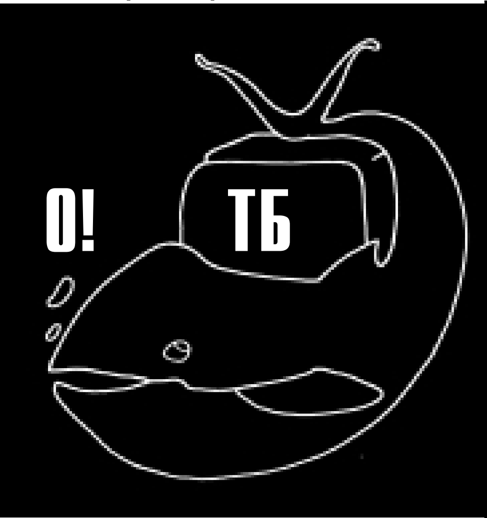
Програма друкується з електронної версії, наданої газетою «Говорить і показує Україна».

Триває передплата на «Голос України»
Передплатні індекси:
для індивідуальних передплатників — 40224.
для підприємств і організацій — 60955.

у МОРІ інформації серед дрібної рибинки і риби великої телебачення — **КАШАЛОТ**

ПРОГРАМА ТЕЛЕБАЧЕННЯ НА 7 – 13 ЛИПНЯ

І знову Каменська та Турецький ведуть свої розслідування

Літо — пора відпусток. На телебаченні вони також є. Отож не треба чекати під час загальнонародних канікул якихось грандіозних телепрем'єр. Усе нове глядач побачить восени. А поки що є можливість переглянути кращі програми цього сезону в запису і ще раз зустрітися з улюбленими героями серіалів.

Так, канал «1+1» у липні—серпні розпочинає повтор цілої серії серіалів (даруйте за тавтологію). Вашій увазі пропонується три різні кінопопеї про людей, чия «служба і небезпечна, і важка»: «Каменська», «Марш Турецького», «Маросєйка, 12». Ловитиме злочинців (у повторі) майор міліції Анастасія Каменська (Олена Яковлєва). Вестиме свої розслідування слідчий прокуратури Олександр Турецький (Олександр Домогаров). Каратимуть злісних неплатників податків співробітники податкової міліції з Маросєйки, 12 (Дмитро Харатьян та Олена Глаголєва). А ми на все це знову подивимося.

На знімку: актриса Олена Яковлєва в ролі Анастасії Каменської.

АНОНСИ

Кіфер Сазерленд

Шамани пустелі

Канал «1 + 1», 22.55

Трилер. Після 15 років напружених пошуків ФБР виходить на слід загадкового найманого вбивці, на рахунку котрого більше сотні високопоставлених жертв, яких ретельно охороняли. Виконавши чергове замовлення, Артур Бенкс завжди без будь-якого жалю позбавляється свого напарника і миттєво зникає. Знову залишившися на самоті, він підбирає на дорозі Бенні, яка подорожує автостопом, з наміром зробити її своєю новою маріонеткою.

Реж. Р. Грінберг. У ролях: К. Сазерленд, М. Волтерс, Л. Стефансон, Дм. Шерідан.

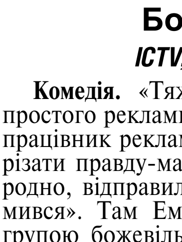
Леслі Нільсен

Дитина напрокат

ICTV, п'ятниця, 19.15

Комедія. Маєте сумнів, чи варто заводити дітей? Нема проблем — зверніться до ентузіаста від прокату. Цей чудовий чоловік здає напрокат геть усе — навіть дітей. Так вийшло, що його син, директор дитячого притулку, вирішив відпочити на різдвяні канікули, а дітей доручив доглядати своєму батькові — власникові пункту прокату. Цей підприємливий дядечко, почувши у ресторані розмову подружжя, яке міркувало, чи варто заводити дитину, пропонує їм послугу — взяти в оренду «на пробу» трьох дітлахів...

Реж. Фред Гербер. У ролях: Леслі Нільсен, Крістофер Ллойд, Мэтт Маккой, Шері Міллер, Еймос Кроулі.

Марк Дакаскос

Спокута

Новий канал, п'ятниця, 20.30

Метт Рівз, колишній чемпіон Америки з кікбоксингу, більше не виступає на рингу, але продовжує тренування і навчає бойового мистецтва в лосанджелеському клубі. Його друг та найкращий учень Джоні Стайлс стає новим чемпіоном, і його запрошують до приватної африканської федерації кікбоксингу, якою керує жорстокий та могутній Негаал...

Реж. К. Пітерсон. У ролях: М. Дакаскос, Д. Райан, Д. Мід.

Деріл Ханна

Божевільні

ICTV, неділя, 19.05

Комедія. «Тяжела и неказиста жизнь простого рекламиста». Коли від перевтоми працівник рекламної агенції запропонував різати правду-матку в рекламі, його, природно, відправили у психушку, щоб «отямився». Там Еморі Лісон знайомиться з групою божевільних пацієнтів і не менш божевільною білявкою, в яку він миттю закохується. Життя рекламного агента налагоджується, до того ж у найменш підхожащому для цього місці. А тим часом «метод правди» в рекламі від Лісона зненацька стає найефективнішим. Начальство терміново вимагає повернути на службу свого найкращого співробітника. Але вся проблема в тому, що Еморі вже прижився у клініці і зовсім не хоче її залишати!

Реж. Тоні Білл. У ролях: Даллі Мур, Деріл Ханна, Пол Райзер, Мерседес Руел, Дж. Т. Волш.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

14.35 Надзвичайна ситуація.
15.00 Новини.
15.15 Для тих, хто вдома.
15.35 Мультсеріал «Трістан та Ізольда».
16.10 Парламент.

КДРТРК

17.00 За київським часом.
17.20 Шлягер представляє.
17.35 Театральний Київ.
18.00 Україна: день за днем.
18.50 Медичний центр «Довіра».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

19.00 Новини.
19.10 Вікно в Америку.
19.30 Діловий світ.
19.40 Саме той.
20.00 Серіал «На вістрі ножа».
20.50 Вечірня казка.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.40 Ракурс.
21.50 Світ спорту.
22.00 Ситуація.
22.10 Євро-данс-2003.
22.45 Служба розшуку дітей.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Егогера.
01.45 Україна — Європа. Концерт Арно.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.05 Зірки, на сцену!
10.40 Духовний вісник. УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
11.15 Сьогодні — День Івана Купала. «Чари літньої ночі».
11.35 Прем'єра. «Отець Всеволод і його храм».
11.50 Фільм «Цвіт папороті».
12.20 Дитяча лінія.
12.40 У світі хороших новин.
13.05 Автопілот.
13.30 Служба розшуку дітей.
13.40 Ситуація.

КАНАЛ «1+1»

07.00 Серіал «Агентство НЛС».
08.00, 19.30 ТСН.
08.25 Худ. фільм «Біжи, Лола, біжи».
14.00 Серіал «Дні нашого життя».
14.50 Серіал «Московські вікна».
15.45 Останній герой-2.
17.00 33 квадратні метри.
17.40 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Фатальна зустріч».
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 Серіал «Каменська».
21.15 Серіал «Маросейка, 12».
23.00 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Невиправні».

ІНТЕР

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 17.00, 18.00 Новини.
06.05 Великі романи ХХ ст.
06.30 Хто крайній?
07.05 Бадьорого ранку!
07.40 Мультфільм.
08.15 Народна платформа.
08.20 Худ. фільм «Міс мільйонерка».
10.10 Серіал «Зупинка за вимогою».
11.20 «Кінотавр».
12.15 ВВС. «Жива природа».
13.15 Серіал «Есмеральда».
14.05 Велике прання.
15.05 Худ. фільм «Мортал Комбат».
16.45 Ф. Кіркоров, В. Леонтьєв, Л. Доліна у ювілейному концерті М. Танича.
18.55 Серіал «Транзит для диявола».
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Серіал «Далекобійники».
21.40 Серіал «Закон».
22.50 Дійові особи.
23.10 Проект— F.
00.00 Подробиці. Підсумки дня.
00.25 Серіал «Свобода».
01.35 Серіал «Транзит для диявола».
02.30 Худ. фільм «Двоє убивць».
04.05 Худ. фільм «Міс мільйонерка».
05.35 Великі романи ХХ століття.

ICTV

05.00 Ранкова музика.
05.40 Серіал «Династія».
06.30 Служба розшуку дітей.
06.35 300 сек/ год.
06.45 Мультсеріал «Кліффорд».
07.15 Мультсеріал «Собаки-пожежники».
07.45 Факти. Ранок.
07.50 Ділові факти.
08.15 300 сек/год.
08.20 Каламбур.
08.55 Факти. Ранок.
09.25 Худ. фільм «Пригоди Петрова і Васєчкіна». 1 серія.
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.50 Серіал «У полоні пристрастей».
11.50 Серіал «Прикрий мене!».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Приборкувачка тигрів».
14.55 Мультсеріал «Собаки-пожежники».
15.25 Мультсеріал «Дивні близнюки».
15.50 Мультсеріал «Гей, Арнольде!».
16.15 Мультсеріал «Закинуті у космос».
16.45 Мультсеріал «Чудові супер-сумо».
17.15 Серіал «Чудернацька наука».
17.45 Серіал «Ві-Ай-Пі».
18.45 «Докладно» з Д. Кисельовим.
19.05 Погода.
19.15 Худ. фільм «Свобода удару».
21.00 Комедійний квартет.
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.20 Худ.фільм «Можлива причина».
00.15 Серіал «Ві-Ай-Пі».
01.05 Худ.фільм «Повернення Джека-різника».

Мовлення на Київ і область

03.00 Худ. фільм «Пригоди Петрова і Васєчкіна». 1 серія. Комедійний квартет.

СТБ

07.05 Худ. фільм «Ніхто не досконалий».
08.00 Бізнес-студія.
08.40 Маски-шоу.
09.10 Серіал «Чортеня».
10.00 Худ. фільм «Леді Гамільтон: між безчестям і коханням».
11.35 Серіал «Дім».
12.25 Серіал «Ольга Сергіївна».
14.00 «Вікна». Новини.
14.15 Серіал «Петербурзькі таємниці».
15.25 Худ. фільм «Ніхто не досконалий».
16.25 «Вікна». Кримінал.
16.35 Серіал «Жулі Леско».
17.35 Рослинне життя.
18.10 «Вікна». Столиця.
18.20 Маски-шоу.
19.00 «Вікна». Новини+спорт.
19.30 Серіал «Вогняна пустеля».
20.40 «Вікна». Бізнес.
21.00 Серіал «Дім».
22.00 Вони його пережили.
22.55 «Вікна». Опівночі.
23.10 Серіал «Жулі Леско».
00.10 Ні хвоста ні луски.
00.35 Худ. фільм «Love.com».
02.15 «Вікна». Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ

07.00 Телепузики.
07.30 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».
08.00 Серіал «Дикий янгол».
09.00 Тягар грошей.
09.50 Мультфільм.
11.05 Худ.фільм «Люба, я зменшив дітей».
12.55 Легкі новини.
12.55 «Вікна» із Д. Нагієвим.
13.50 Серіал «Загублений світ».
14.55 Худ.фільм «Невгамовні».
15.20 Мультсеріал «КітПес».
15.45 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».
16.10 Мультсеріал «Злюки бобри».
16.35 Мультсеріал «Сакура».
17.05 Серіал «Баффі — переможниця вампірів».
18.00 Серіал «Дикий янгол».
19.00 Репортер.
19.30 Серіал «Кобра-11».
20.30 «Вікна» із Д. Нагієвим.
21.30 Худ.фільм «День кохання».
23.15 Репортер.
23.40 Серіал «Неш Бріджес».
00.45 Служба розшуку дітей.
00.50 Спецрепортер.
01.10 Серіал «Баффі — переможниця вампірів».
02.05 «3х4». Найкумедніше домашнє відео.

ГРТ

07.00 Новини.
07.05 Телеканал «Добрий ранок».
08.00 Новини.
08.15 Телеканал «Добрий ранок».
09.10 Серіал «Інспектор Деррік».
10.10 Смак.
10.30 Подорожі натураліста.
11.00, 14.00, 17.00 Новини (із субтитрами).
11.15 Велике прання.
12.15 Серіал «Общага».
12.40 Худ. фільм «Теща».
14.15 «Єралаш».
15.15 Доки всі вдома.
15.50 Серіал «Петербурзькі таємниці».
17.30 Велике прання.
18.30 Сміхопанорама.
19.05 Чекай мене.
20.00 Час.
20.35 Серіал «За лаштунками».
21.35 Хто хоче стати мільйонером?
22.35 Серіал «Льодовиковий період».
23.40 Нічне «Час».
00.10 Док. фільм «Сто днів без Саддама».
01.50 Апологія.
02.05 Серіал «Петербурзькі таємниці».

РТР

04.45 Добрий ранок, Росіє!
07.45 Худ. фільм «Кістки й собаки».
09.45 Вісті. Чергова частина.
10.00 Вісті.
10.20 Коротке замикання.
11.20 Вісті тижни.
12.15 Експертиза.
12.30 Вісті — Москва.
13.00 Вісті.
13.20 Що хоче жінка.
14.10 Серіал «Московські вікна».
15.15 Серіал «Прості істини».
15.45 Експертиза.
16.00 Вісті.
16.20 Вісті. Чергова частина.
16.50 Дорожній патруль.
17.05 Вісті-спорт.
17.20 Вісті-Москва.
17.50 Серіал «Комісар Рекс».
18.50 Вісті. Чергова частина.
19.00 Вісті.
19.30 Вісті — Москва.
19.50 Добраніч, малюки!
19.55 Серіал «Якщо наречена відьма».
20.55 Серіал «Марш Турецького».
22.00 Вісті.
22.20 Худ. фільм «Розповідь про Федота-стрільця».
00.30 Дорожній патруль.
00.45 Худ.фільм «Загублені в Бермудському трикутнику».
02.15 Канал «Євроньюс».
03.50 Вісті. Чергова частина.
04.00 Вісті.
04.15 Канал «Євроньюс».

НТБ

05.00 Ранок на НТБ.
07.55 Особистий внесок з О. Герасимовим.
09.00 Сьогодні ранком.
09.20 Погода на завтра.
09.25 Худ. фільм «Ділові люди».
11.00, 14.00, 16.00, 18.00, 00.00 Сьогодні.
11.30 Ток-шоу «Країна порад».
12.35 Худ. фільм «Агент національної безпеки».
13.45 Кримінал.
14.35 Принцип доміно.
16.30 Серіал «Швидка допомога-2».
17.20 Увага. Розшук!.
18.35 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів. Дама із собакою».
19.50 Серіал «Слід перевертня».
21.00 Країна і світ.
21.30 Серіал «Клан Сопрано».
22.45 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів».

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Одвічні істини.
09.15 Зірки, на сцену!
09.45 Дитяча лінія.
10.05 Автопілот.
10.25 Інновація.
10.40 Подружки.
11.10 Хто в домі хазяїн?
11.30 Характер.
11.55 Кордон.
12.10 Панорама.
12.30 Край.
12.50 Classik-прем'єр.
13.20 Милосердя.
13.40 До чемпіонату світу з водних видів спорту.
14.10 Для тих, хто вдома.
14.25 Серіал «Легенди футболу». Ортега.
15.00 Новини.
15.15 Реліквії та храми України.
15.25 Не все так погано...
15.55 Серіал «Легенди футболу». Оуен.
16.25 Новини Європи.

КДРТРК

17.00 За київським часом.
17.15 Архімісто.
17.35 Шлягер представляє.
17.45 Фольклорама.
18.00 Запрошує Болгарія.
18.10 Домашній доктор.
18.40 З поверненням.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

19.00 Новини.
19.15 Худ. фільм «Підкидьок».
20.30 Вечірня казка.
20.40 Лотерея «Суперлото», «Кено».
20.50 Мегалот.
21.00 Новини.
21.35 Світ спорту.
21.45 Авторський проект О. Марченко «Імена».
22.30 У світі хороших новин.
22.50 Служба розшуку дітей.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Асоціація професійних видів єдиноборств представляє...

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.10 «Таланти твої, Україно!» Львівська область. 1 частина.
11.00 Чітко і ясно.
11.40 Естрадна прем'єр-ліга.
12.10 Надзвичайна ситуація.
12.35 Від сузір'я до сузір'я.
13.05 За великим рахунком.
13.25 Людина і закон.

КАНАЛ «1+1»

07.00 Мультфільм «Галявина лева Кінглі».
07.15 Серіал «Московські вікна».
08.15 Худ. фільм «Громило».
14.00 Дісней. Мультсеріал «Міккі Маус та його друзі».
14.30 Дісней. Мультсеріал «101 далматинець».
15.00 Серіал «Прогулянки з динозаврами».
15.45 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Підкоряючи Лондон».
17.35 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Утікач із того світу».
20.00 Кімната сміху.
21.05 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Мутанти».
23.05 Кінопристрасті. Худ. фільм «Мутанти-2.

ІНТЕР

06.05 Серіал «Королева мечів».
06.55 Моя сім'я.
07.45 Мультсеанс .
08.15 Планета здоров'я.
08.50 Смачно з Борисом Бурдою.
09.25 Бадьорого ранку!
10.05 Камера сміху.
10.40 Хто крайній?
11.10 Дискавері.
12.15 Перехрестя кохання.
13.15 КВН. Найкращі ігри.
15.25 Худ. фільм «Таємниця кілера».
16.00 Серіал «Коломбо».
17.45 Академія сміху.
18.25 Ювілейний концерт Н.Кадишевої і групи. «Золоте кільце».
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Худ. фільм «Ширлі-Мирлі».
23.10 Худ. фільм «Сестра Бетті».
01.15 Перша експедиція.
02.25 Худ. фільм «Закон,порядок та вбивство».
03.55 Худ. фільм «Холостяки».
05.30 Великі романи ХХ століття.

ICTV

05.15 Худ. фільм «Велика гра».
07.05 Перехрестя.
07.40 Мультфільми.
08.10 Мультсеріал «Мовільські таємниці».
08.35 Серіал «Найгірша відьма».
09.00 Мультфільм «Моя чарівна Мадлен».
10.15 Автопарк. Парк автомобільного періоду.
11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.50 Худ.фільм «Ти у мене одна».
12.45 Факти. День.
13.00 ДКТ представляє. Світ комп'ютера.
13.35 Худ.фільм «Без сина не приходь».
15.15 Худ. фільм «Дитина напрокат».
16.55 Галопом по європах.
17.45 Серіал «Псі-фактор».
18.45 Факти. Підсумок дня.
19.05 Худ. фільм «Справжня МакКой».
21.15 Худ.фільм «Вижити».
23.45 Сторінками тележурналу «Плейбой».
00.15 Худ. фільм «Наодинці з убивцею».
02.05 Худ. фільм «Озеро страху».

Мовлення на Київ і область

03.30 Худ.фільм «Без сина не приходь».

АНОНС

Справжня Маккой

ICTV, субота, 19.05

Кім Бейсінгер

Бойовик. Карен Маккой виходить із в'язниці, де вона відбула шість років за пограбування банку, і вирішує зав'язати, знайти роботу і зустрітися із сином, котрий її не пам'ятає. Однак не так легко порвати з кримінальним світом, в якому Маккой загрузла по вуха. Злочинці разом з корумпованим поліцейським примушують її пограбувати той самий банк, за який вона за їхньою підставою і відсиділа. Щоб Карен не змогла відмовитися, бандити викрадають її сина...

Реж. Рассел Малкахі. У ролях: Кім Бейсінгер, Вел Кілмер, Теренс Стемп, Гейлард Сартейн, Рейнор Шайн.

Вел Кілмер

СТБ

06.50 Рослинне життя.
07.20 Час «К».
07.45 Серіал «Суто англійські вбивства».
08.45 Серіал «Останній».
09.45 Домовий.
10.00 Ви практично здорові.
10.30 Док. серіал «Світ дикої природи».
11.00 Муз. фільм «Чарівний ліхтар».
12.00 Сюрпризи від Чиза.
12.20 Серіал «Дім».
13.20 Живе кіно.
13.40 Експансія.
14.00 Рейс.
14.20 Зворотний бік медалі.
14.50 Худ. фільм «Літак летить до Росії».
16.10 Цілком таємно.
17.00 Серіал «Суто англійські вбивства».
19.00 «Вікна». Новини.
19.15 Телеміст «Київ — Варшава», присвячений 60-літтю Волинської трагедії.
21.15 Серіал «Дім».
22.15 Худ. фільм «Божевілля».
00.15 Худ. фільм «Секрет».

НОВИЙ КАНАЛ

08.00 Телепузики.
08.25 Мультсеріал «Каспер і янголи».
08.55 Серіал «Біттлборги».
09.25 Серіал «Кібердівчина».
09.55 Посміхніться. Вас знімають!
10.30 За гроші.
11.15 Мультфільм «Дайте книгу скарг».
12.50 Запитайте у лікаря.
13.15 Худ.фільм «На вас очікує громадянка Никанорова».
14.50 Худ. фільм «Проходлоне сухе місце».
16.35 Худ. фільм «Китайський сервіз».
18.30 Репортер.
18.55 Худ. фільм «Міський командо».
20.40 Худ. фільм «Змова».
23.30 Худ. фільм «Бий у кістку».
00.55 Худ.фільм «Віднесені грозою».
02.30 За гроші.
02.55 Худ.фільм «На вас очікує громадянка Никанорова».
04.20 Худ.фільм «Дайте книгу скарг».
05.45 Худ.фільм «Бий у кістку».

ГРТ

07.00 Новини.
07.15 Серіал «Вавилонська вежа».
09.00 Новини (із субтитрами).
09.15 Грай, гармонь улюблена!
09.55 Слідство веде Колобков.
10.15 Здоров'я.
11.00 Поле чудес.
12.00 Смак.
12.25 Сміхопанорама.
13.00 Новини (із субтитрами).
13.15 Подорожі натураліста.
13.45 Худ. фільм «Три плюс два».
15.25 Док. фільм «Прохоровка. Приборкання «Тигра».
15.55 Серіал «Дронго». Заключна серія.
17.00 Новини.
17.15 Худ. фільм «Триста років потому».
18.55 Хто хоче стати мільйонером?
20.00 Час.
20.35 Велике прання.
22.30 Худ. фільм «Третій не зайвий».
23.50 Муз. фестиваль «Крила».
02.00 Серіал «Вавилонська вежа».

РТР

05.00 Худ.фільм «Місто прийняв».
06.15 Мультфільм «Лисиця, ведмідь і мотоцикл із коляскою».
06.25 Мультсеріал «Джекі Чан».
07.05 Студія «Здоров'я».
07.40 Золотий ключ.
08.00 Спортивна програма.
08.25 Військова програма.
08.45 Ранкова пошта.
09.15 Сто до одного. Телегра.
10.05 Сам собі режисер.
11.00 У пошуках пригод.
11.55 Фільм М. Михалкова «Батько».
13.00, 19.00 Вісті.
13.20 Худ. фільм «П'ять хвилин страху».
15.00 Футбол. Чемпіонат Росії. «Крила Рад» (Самара) — «Торпедо» (Москва).
17.00 Моя сім'я.
18.00 Аншлаг.
19.00 Вісті.
19.20 Худ. фільм «Убивство в Білому домі».
21.45 Худ. фільм «Обман».
23.30 Худ.фільм «Напад».
01.25 Серіал «Клоун».
03.10 Канал «Євроньюс».
04.00 Вісті.
04.15 Канал «Євроньюс».

НТБ

04.40 Худ. фільм «Це трапилося в міліції».
07.00, 11.00, 15.00 Сьогодні.
07.15 Погода на завтра.
07.20 Серіал «Блакитне дерево».
07.55 Без рецепта.
08.30 Весь Жванецький.
09.05 Кулінарний поєдинок.
10.00 Квартирне питання.
10.50 Спортлото «6 із 49».
11.15 Чинник страху.
12.00 Служба порятунку.
12.30 Худ. фільм «Без видимих причин».
14.05 Своя гра.
15.20 Жіночий погляд.
15.05 Худ. фільм «Монах-2. Повернення в Шаолінь».
17.45 Фінали чемпіонату світу з боксу в Таїланді.
18.50 Серіал «Агент національної безпеки. Шантаж».
20.00 Особистий внесок.
21.00 Худ. фільм «Все те, про що ми так довго мріяли».
23.15 Все відразу!
23.50 Худ. фільм «Операція «Коза».

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Ситуація.
09.20 Одвічні істини.
09.30 Мультфільм «Острів капітанів».
10.05 Для тих, хто вдома.
10.20 Служба розшуку дітей.
10.25 Мультсеріал «Трістан та Ізольда».
11.00 Новини.
11.20 Серіал «Бригада швидкого реагування».
12.10 Для тих, хто вдома.
12.25 Серіал «Час збирати каміння». Фільм 4.
13.40 «Цей таємничий світ» з А. Дмитруком.
14.10 Служба розшуку дітей.
14.15 Свій погляд.
14.35 Закон є закон.
15.00 Новини.
15.15 Для тих, хто вдома.
15.35 У світі єдиноборств.
16.25 Надвечір'я.
16.55 Закон є закон.

КДРТРК

17.00 За київським часом.
17.15 Конкурент.
17.40 Приймальня столичної влади.
18.10 Шлях до успіху.
18.30 За київським часом.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

19.00 Новини.
19.15 Фаза.
19.30 Діловий світ.
19.40 Саме той.
20.00 Концертна програма «Здрастуй, рідне село».
20.40 Вечірня казка.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.40 Ракурс.
21.50 Світ спорту.
22.00 Ситуація.
22.10 Щоденник сесії Верховної Ради України.
22.20 Бути жінкою.
22.45 Служба розшуку дітей.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Творчий вечір народної артистки України Алли Кудлай. Частина 3.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.10 Щоденник сесії Верховної Ради України.
10.25 Крок до зірок.
УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
11.10 Церква на Аскольдовій могилі.
11.40 Ретро-альбом.
11.50 Фільм «Цвіт папороті».
12.15 Інформотерапія.
12.40 Абетка безпеки.
12.50 Служба розшуку дітей.
13.05 Право.
13.40 Ситуація.

КАНАЛ «1+1»

07.00 Серіал «Московські вікна».
08.00, 19.30 ТСН.
08.25 Серіал «Маросєйка, 12».
14.00 Серіал «Дні нашого життя».
14.50 Серіал «Московські вікна».
15.45 Останній герой-2.
16.55 33 квадратні метри.
17.30 Серіал «Каменська».
18.35 Серіал «Всі жінки — відьми».
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 Прихована камера.
21.10 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Термінатор 2: Судний день».
00.05 «Аргумент кіно» представляє. Худ. фільм «Лють».

ІНТЕР

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 17.00, 18.00 Новини.
06.05 Мультфільм.
06.15 Молодіжний мультзбірник «Масяня».
06.25 Камера сміху.
07.05 Фільм «Священа жертва».
07.40 Мультфільм.
08.15 Серіал «Закон».
09.25 Серіал «Зупинка за вимогою».
10.30 Уроки гарної поведінки.
10.55 Планета тварин.
12.15 Інтеллект-шоу «LG-Еврика».
13.10 Серіал «Есмеральда».
14.05 Велике прання.
15.05 Все для тебе.
15.35 Серіал «Далекобійники».
16.35 N-кілометр.
16.50 Серіал «Ізабелла».
17.45 Серіал «Зупинка за вимогою». Заключна серія.
18.55 Серіал «Транзит для диявола».Заключна серія.
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
22.05 Худ. фільм «Темниця секретів».
23.55 Худ. фільм «Споун».
01.45 Серіал «Транзит для диявола».Заключна серія.
03.40 Худ. фільм «Митар».
04.45 Великі романи XX століття.
05.35 Мультфільм для дорослих.

ICTV

05.00 Ранкова музика.
05.40 Серіал «Династія».
06.30 Служба розшуку дітей.
06.35 300 сек/год.
06.45 Мультсеріал «Кліффорд».
07.15 Мультсеріал «Собаки-пожежники».
07.45 Факти. Ранок.
07.55 Ділові факти.
08.15 300 сек/год.
08.20 Каламбур.
08.55 Факти. Ранок.
09.25 Худ.фільм «По вулиці комод водили».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.45 Худ.фільм «Велика гра».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Кіборг-охоронець».
15.00 Мультсеріал «Собаки-пожежники».
15.30 Мультсеріал «Дивні близнюки».
16.00 Мультфільм «Моя чарівна Мадлен».
17.15 Серіал «Чудернацька наука».
17.45 Серіал «Ві-Ай-Пі».
18.45 Факти. Вечір.
19.15 Худ. фільм «Дитина напрокат».
21.00 Каламбур.
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.05 Спорт.
22.15 Погода.
22.20 Худ. фільм «Подвійне життя».
00.10 Сторінками тележурналу «Плейбой».
00.45 Худ. фільм «Ти у мене одна».

Мовлення на Київ і область

02.30 Худ. фільм «Наодинці з убивцею». Серіал «Псі-фактор».

СТБ

06.35 Рослинне життя.
07.05 Серіал «Ніхто не досконалий».
08.00 «Вікна». Бізнес.
08.25 Маски-шоу.
09.00 «Вікна». Столиця.
09.10 «На перший погляд». Крим.
09.35 Серіал «Чортеня».
10.35 Серіал «Останній».
11.35 Серіал «Дім».
12.25 Серіал «Ольга Сергіївна».
14.00 «Вікна». Новини.
14.15 Серіал «Петербурзькі таємниці».
15.25 Серіал «Ніхто не досконалий».
16.25 «Вікна». Кримінал.
16.35 Серіал «Жулі Леско».
17.35 Рослинне життя.
18.10 «Вікна». Столиця.
18.20 Маски-шоу.
19.00 «Вікна». Новини+спорт.
19.30 Серіал «Останній».
20.30 Час «К».
21.00 Серіал «Дім».
22.00 Худ. фільм «Вамп».
23.00 «Вікна». Опівночі.
00.00 Серіал «Жулі Леско».
01.05 Худ. фільм «Божевілля».
02.55 «Вікна». Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ

07.00 Телепузики.
07.30 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».
08.00 Серіал «Дикий янгол».
09.00 Серіал «Кобра-11».
09.50 Серіал «Неш Бріджес».
11.05 Худ.фільм «Там, де гроші».
12.40 «Вікна» із Д. Нагієвим.
13.40 Серіал «Загублений світ».
14.55 Худ. фільм «Невгамовні».
15.20 Мультсеріал «КітПес».
15.45 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».
16.10 Мультсеріал «Злюки бобри».
16.35 Мультсеріал «Сакура».
17.05 Серіал «Баффі — переможниця вампірів».
17.55 Серіал «Дикий янгол».
19.00 Репортер.
19.20 Погода.
19.30 Тягар грошей.
20.30 Худ. фільм «Спокута».
22.10 Кунсткамера.
23.15 Репортер.
23.35 Погода.
23.40 Зона ночі.
00.10 Серіал «Щоденник червоного черевичка».
00.55 Служба розшуку дітей.
01.00 Зона ночі.
01.05 Худ. фільм «Світанок».
02.40 Зона ночі.
02.45 Серіал «Баффі — переможниця вампірів».
03.35 Зона ночі.
03.40 Кунсткамера.
04.20 Худ. фільм «Світанок».
05.50 Зона ночі.
05.55 Худ. фільм «Головною вулицею з оркестром».
07.20 Мультсеріал «Сакура».

ТРТ

07.00 Новини.
07.05 Телеканал «Добрий ранок».
08.00 Новини.
08.15 Телеканал «Добрий ранок».
09.15 Дог-шоу.
10.00 Серіал «Земля любові, земля надії».
11.00 Новини (із субтитрами).
11.15 Велике прання.
12.15 Серіал «Общага».
12.40 Непутні нотатки з Д. Криловим.
13.00 Комедійний коктейль.
13.30 Кумири. І. Кирилов.
14.00 Новини (із субтитрами).
14.15 Доки всі вдома.
14.55 КВН-2003.
17.00 Новини.
17.20 Велике прання.
18.25 Документальний детектив.
19.05 Серіал «Земля любові, земля надії».
20.00 Час.
20.35 Поле чудес.
21.40 Пісня року. Літо.
23.15 Худ. фільм «Листи до Ельзи».
01.15 Худ. фільм «Вечеря на чотири руки».

РТР

04.45 Добрий ранок, Росіє!
07.45 Серіал «Якщо наречена відьма».
08.40 Серіал «Тіні зникають опівдні».
09.45 Вісті. Чергова частина.
10.00 Вісті.
10.20 У пошуках пригод.
11.20 Серіал «Марш Турецького».
12.15 Експертиза.
12.30 Вся Росія.
12.45 Вісті — Москва.
13.00 Вісті.
13.20 Моя сім'я.
14.15 Кімната сміху.
15.15 Серіал «Прості істини».
15.45 Експертиза.
16.00 Вісті.
16.20 Сам собі режисер.
17.20 Вісті — Москва.
17.50 Аншлаг.
18.50 Вісті. Чергова частина.
19.00 Вісті.
19.30 Вісті — Москва.
19.50 Добраніч, малюки!
19.55 Прем'єра. «Різна бурда». Гумористичний концерт.
21.35 Худ.фільм «Ахілессова п'ята».
00.35 Худ.фільм «Охоплені жахом».
02.05 Дорожній патруль.
02.20 Серіал «Мережа».
03.05 Серіал «Дживс и Вустер» .
04.00 Вісті.
04.15 Канал «Євроньюс».

НТБ

05.00 Ранок на НТБ.
08.10 Серіал «Жив собі я...».
09.00 Сьогодні ранком.
09.20 Погода на завтра.
09.25 Без рецепта.
10.00 Квартирне питання.
11.00, 14.00, 16.00, 18.00 Сьогодні.
11.30 Ток-шоу «Країна порад».
12.30 Серіал «Слід перевертня».
13.45 Кримінал.
14.35 Принцип доміно.
16.30 Серіал «Швидка допомога-2».
17.25 Команда.ru
18.35 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів. Серцева недостатність».
19.40 Худ. фільм «Непрощенний».
22.20 Супербокс. К. Цзю — А. Сантоса.
23.20 Худ. фільм «Полтергейст».

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Ситуація.
09.20 Одвічні істини.
09.30 Євро-данс-2003. Гранд-фінал.
10.00 Для тих, хто вдома.
10.25 Мультсеріал «Трістан та Ізольда».
11.00 Новини.
11.20 Серіал «Бригада швидкого реагування».
12.20 Для тих, хто вдома.
12.35 Серіал «Час збирати каміння». Фільм 1.
13.45 Абетка безпеки.
13.50 Грані пізнання. Кохання по інтернету.
14.10 Закон є закон.
14.20 Музика серця. Український романс.
15.00 Новини.
15.15 Для тих, хто вдома.
15.35 Мультсеріал «Трістан та Ізольда».
16.05 День Європи в Україні. Післямова.
16.35 Резонанс.
16.55 Закон є закон.

КДРТРК

17.00 За київським часом.
17.10 Наодинці з музикою.
17.20 Сім, сім.
17.40 Світ авіації і туризму.
18.10 Світ здоров'я.
18.30 За київським часом.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

19.00 Новини.
19.10 Казна держави.
19.30 Діловий світ.
19.40 Саме той.
20.00 Серіал «На вістрі ножа».
20.50 Вечірня казка
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.40 Ракурс.
21.50 Світ спорту.
22.00 Ситуація.
22.10 «Наголос» з М. Погребинським.
22.40 Щоденник сесії Верховної Ради України.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Творчий вечір народної артистки України Алли Кудлай. Частина 1.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.00 День уряду у Верховній Раді України.

КАНАЛ «1+1»

07.00 Серіал «Московські вікна».
08.00, 19.30 ТСН.
08.20 Серіал «Маросєйка, 12».
14.00 Серіал «Дні нашого життя».
14.50 Серіал «Московські вікна».
15.40 Останній герой-2.
16.50 33 квадратні метри.
17.30 Серіал «Каменська».
18.35 Серіал «Всі жінки — відьми».
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 Серіал «Каменська».
21.20 Серіал «Маросєйка, 12».
22.40 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Ніккі — диявол, молодший».
01.45 Служба розшуку дітей.

ІНТЕР

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 17.00, 18.00 Новини.
06.05 Мультфільм.
06.25 Мелорама.
07.05 Смачно з Борисом Бурдою.
07.40 Мультфільм.
08.15 Народна платформа.
08.20 Серіал «Закон».
09.30 Сплеск культури?
10.20 Сім'я від А до Я.
11.00 Планета тварин.
12.15 Країна порад.
13.20 Серіал «Есмеральда».
14.10 Мульсеанс.
14.25 Велике прання.
15.25 Серіалі «Далекобійники».
16.30 Дійові особи.
16.50 Серіал «Ізабелла».
17.50 Народна платформа.
17.55 Серіал «Зупинка за вимогою».
18.55 Серіал «Транзит для диявола».
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Серіал «Далекобійники».
21.40 Серіалі «Закон».
22.50 Док. фільм «Волинь 1943 р.» 1 серія.
23.15 Док. фільм «Практика геноциду».
23.55 Подробиці. Підсумки дня.
00.20 Серіал «Недоторкані».
01.20 Серіал «Свобода».
02.05 Серіал «Транзит для диявола».
03.00 Фільм «Зраджені: історія трьох жінок».
04.30 Суперзірки.
04.55 Великі романи XX століття.
05.45 Мультфільм для дорослих.

ICTV

05.00 Ранкова музика.
05.45 Серіал «Династія».
06.35 300 сек/год.
06.45 Мультсеріал «Кліффорд».
07.15 Мультсеріал «Собаки-пожежники».
07.45 Факти. Ранок.
07.50 Ділові факти.
08.15 300 сек/год.
08.20 Комедійний квартет.
08.55 Факти. Ранок.
09.25 Худ.фільм «Пригоди Петрова і Васєчкіна». 2 серія.
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.45 Серіал «У полоні пристрастей».
11.45 Серіал «Прикрий мене!!».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Свобода удару».
14.45 Мультфільми.
14.55 Мультсеріал «Собаки-пожежники».
15.15 Мультсеріал «Дивні близнюки».
15.45 Мультсеріал «Гей, Арнольде!».
16.10 Мультсеріал «Закинуті у космос».
16.45 Мультсеріал «Чудові супер-сумо».
17.15 Серіал «Чудернацька наука».
17.45 Серіал «Ві-Ай-Пі».
18.45 «Докладно» з Д. Кисельовим.
19.15 Худ. фільм «Примарна ціль».
21.00 Каламбур.
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.05 Спорт.
22.15 Погода.
22.20 Худ. фільм «Повернення Джека-різника».
00.30 Серіал «Ві-Ай-Пі».
01.20 Худ. фільм «Чудовисько із озера».

Мовлення на Київ і область

03.00 Худ. фільм «Пригоди Петрова і Васєчкіна». 2 серія. Каламбур.

СТБ

06.35 Рослинне життя.
07.05 Серіал «Ніхто не досконалий».
08.00 «Вікна». Бізнес.
08.25 Маски-шоу.
09.00 «Вікна». Столиця.
09.10 Ви практично здорові.
09.35 Серіал «Чортеня».
10.35 Серіал «Вогняна пустеля».
11.35 Серіал «Дім».
12.35 Серіал «Ольга Сергіївна».
14.00 «Вікна». Новини.
14.15 Серіал «Петербурзькі таємниці».
15.25 Серіал «Ніхто не досконалий».
16.25 «Вікна». Кримінал.
16.35 Серіал «Жулі Леско».
17.35 Рослинне життя.
18.10 «Вікна». Столиця.
18.20 Маски-шоу.
19.00 «Вікна». Новини+спорт.
19.30 Серіал «Вогняна пустеля».
20.40 «Вікна». Бізнес.
21.00 Серіал «Дім».
22.00 Худ. фільм «Love.com».
23.00 «Вікна». Опівночі.
23.55 Серіал «Жулі Леско».
00.55 Автостиль.
01.20 Худ. фільм «Вулиця насолод».
03.00 «Вікна». Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ

07.00 Телепузики.
07.30 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».
08.05 Серіал «Дикий янгол».
09.05 Серіал «Кобра-11».
09.55 Серіал «Неш Бріджес».
11.15 Худ.фільм «День кохання».
12.50 «Вікна» із Д. Нагієвим.
13.50 Серіал «Загублений світ».
14.55 Мультсеріал «Невгамовні».
15.20 Мультсеріал «КітПес».
15.45 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».
16.10 Мультсеріал «Злюки бобри».
16.35 Мультсеріал «Сакура».
17.05 Серіал «Баффі — переможниця вампірів».
18.00 Серіал «Дикий янгол».
19.00 Репортер.
19.20 Погода.
19.30 Серіал «Кобра-11».
20.30 «Вікна» із Д. Нагієвим.
21.30 Худ. фільм «Вібрації».
23.15 Репортер.
23.35 Погода.
23.40 Зона ночі.
23.45 Серіал «Неш Бріджес».
00.50 Зона ночі.
01.10 Худ. фільм «Пілоти з Таскігі».
02.50 Зона ночі.
02.55 Серіал «Баффі — переможниця вампірів».
03.45 Зона ночі.
03.50 «Вікна з Д. Нагієвим.
04.30 Зона ночі.
04.35 Худ.фільм «Пілоти з Таскігі».
06.15 Мультфільм.
06.35 Мультсеріал «Сакура».

ТРТ

07.00 Новини.
07.05 Телеканал «Добрий ранок».
08.00 Новини.
08.15 Телеканал «Добрий ранок».
09.00 Серіал «Інспектор Деррік».
10.00 Серіал «Земля любові, земля надії».
11.00 Новини (із субтитрами).
11.15 Велике прання.
12.15 Серіал «Общага».
12.40 Сміхопанорама.
13.10 Чекай мене.
14.00 Новини (із субтитрами).
14.15 Худ. фільм «За лаштунками».
15.20 Доки всі вдома.
15.55 Серіал «Петербурзькі таємниці».
17.00 Новини.
17.25 Велике прання.
18.30 Серіал «Герой нашого племені».
19.00 Серіал «Земля любові, земля надії».
20.00 Час.
20.35 Серіал «За лаштунками».
21.35 Хто хоче стати мільйонером?
22.35 Серіал «Льодовиковий період».
23.40 На футболі.
00.05 Нічне «Час».
00.35 Новий день.
01.00 Апологія.
02.05 Серіал «Петербурзькі таємниці».

РТР

04.45 Добрий ранок, Росіє!
07.45 Серіал «Якщо наречена відьма».
08.40 Серіал «Тіні зникають опівдні».
09.45 Вісті. Чергова частина.
10.00 Вісті.
10.20 Коротке замикання.
11.20 Серіал «Марш Турецького».
12.15 Експертиза.
12.30 Колосальне господарство.
12.45 Вісті — Москва.
13.00 Вісті.
13.20 Що хоче жінка.
14.10 Серіал «Московські вікна».
15.15 Серіал «Прості істини».
15.45 Експертиза.
16.00 Вісті.
16.20 Вісті. Чергова частина.
16.50 Дорожній патруль.
17.05 Вісті — спорт.
17.20 Вісті — Москва.
17.50 Серіал «Комісар Рекс».
18.50 Вісті. Чергова частина.
19.00 Вісті.
19.30 Вісті — Москва.
19.50 Добраніч, малюки!
19.55 Серіал «Якщо наречена відьма».
20.55 Серіал «Марш Турецького».
22.00 Вісті.
22.20 Худ.фільм «Крутий поліцейський».
00.05 Дорожній патруль.
00.20 Гаряча десятка.
01.20 Серіал «Мережа».
02.10 Серіал «Дживс і Вустер».
03.00 Канал «Євроньюс».
03.50 Вісті. Чергова частина.
04.00 Вісті.
04.15 Канал «Євроньюс».

НТБ

05.00 Ранок на НТБ.
08.05 Серіал «Жив собі я...».
09.00 Сьогодні ранком.
09.20 Погода на завтра.
09.25 Худ. фільм «Невловимі месники».
11.00, 14.00, 16.00, 18.00, 23.50 Сьогодні.
11.30 Ток-шоу «Країна порад».
12.35 Серіал «Слід перевертня».
13.45 Кримінал.
14.35 Принцип доміно.
16.30 Серіал «Швидка допомога-2».
17.25 Док. серіал «Злочин і покарання».
18.35 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів. Йшла Саша по шосе...».
19.50 Серіал «Слід перевертня».
21.00 Країна і світ.
21.30 Серіал «Клан Сопрано».
22.35 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів».
00.10 Гордон.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Ситуація.
09.20 Одвічні істини.
09.30 Мультфільм «Чортеня з пухнастим хвостом».
09.50 Для тих, хто вдома.
10.10 Служба розшуку дітей.
10.25 Мультсеріал «Трістан та Ізольда».
11.00 Новини.
11.20 Серіал «Бригада швидкого реагування».
12.20 Для тих, хто вдома.
12.35 Серіал «Час збирати каміння». Фільм 2.
13.40 Абетка безпеки.
13.45 Служба розшуку дітей.
13.50 Закон є закон.
15.00 Новини.
15.20 Для тих, хто вдома.
15.45 День Європи в Україні. Післямова.
16.25 Крок до зірок.
16.55 Закон є закон.

КДРТРК

17.00 За київським часом.
17.15 Хіт-базар.
17.40 Ще раз про зайву вагу.
17.55 Люди і долі.
18.30 За київським часом.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

19.00 Новини.
19.10 Експосвіт.
19.25 Діловий світ.
19.35 Саме той.
19.50 Серіал «На вістрі ножа».
20.40 Лотерея «Суперлото», «Кено».
20.50 Мегалот.
21.00 Новини.
21.40 Ракурс.
21.50 Світ спорту.
22.00 Запитайте міністра.
22.30 Щоденник сесії Верховної Ради України.
22.40 Служба розшуку дітей.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Творчий вечір народної артистки України Алли Кудлай. Частина 2.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.00 Щоденник сесії Верховної Ради України.
10.10 «Наголос» з М. Погребинським. УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
10.45 В гостях у Л. Танюка. Передача 1.
11.05 Док. фільм "Портрет".
11.50 Казна держави.
12.15 Сільський час.
12.05 Служба розшуку дітей.
13.15 Ситуація.
13.25 Телефортуна.

КАНАЛ «1+1»

07.00 Серіал «Московські вікна».
08.00, 19.30 ТСН.
07.30 Серіал «Якщо наречена відьма».
08.20 Серіал «Маросейка, 12».
09.45 Мультфільм «Галявина лева Кінгслі».
14.00 Серіал «Дні нашого життя».
14.50 Серіал «Московські вікна».
15.40 Останній герой-2.
16.50 33 квадратні метри.
17.30 Серіал «Каменська».
18.35 Серіал «Всі жінки — відьми».
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 Серіал «Каменська».
21.20 Серіал «Маросейка, 12».
22.40 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Дружина священика».
00.30 Служба розшуку дітей.

ІНТЕР

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 17.00, 18.00 Новини.
06.05 Мультфільм.
06.25 Джентльмен-шоу.
07.05 Караоке на майдані.
07.40 Мультфільм.
08.15 Народна платформа.
08.20 Серіал «Закон».
09.30 Серіал «Зупинка за вимогою».
10.35 Англійський алфавіт для дітей.
10.50 Планета тварин.
12.15 Країна порад.
13.20 Серіал «Есмеральда».
14.10 Мультсеанс.
14.15 Велике прання.
15.15 Серіал «Далекобійники».
16.20 Док. фільм «Волинь 1943 р.» 1 серія.
16.50 Серіал «Ізабелла».
17.45 Народна платформа.
17.50 Серіал «Зупинка за вимогою».
19.00 Серіал «Транзит для диявола».
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Серіал «Далекобійники».
21.40 Серіалі «Закон».
22.50 Док. фільм «Волинь 1943 р.» 2 серія.
23.15 Золотий Гусак-шоу.
23.55 Молодіжний мультзбірник «Масяня».
00.05 Подробиці. Підсумки дня.
00.30 Серіал «Недоторкані».
01.30 Серіал «Свобода».
02.15 Серіал «Транзит для диявола».
03.15 Худ. фільм «Вантаж смерті».
04.50 Великі романи XX століття.
05.40 Мультфільм для дорослих.

ICTV

05.00 Ранкова музика.
05.40 Серіал «Династія».
06.30 Служба розшуку дітей.
06.35 300 сек/год.
06.45 Мультсеріал «Кліффорд».
07.15 Мультсеріал «Собаки-пожежники».
07.45 Факти. Ранок.
07.50 Ділові факти.
08.00 Спорт.
08.10 Погода.
08.15 300 сек./год.
08.20 Каламбур.
08.55 Факти. Ранок.
09.05 Спорт.
09.15 Погода.
09.25 Худ.фільм «Канікули Петрова і Васєчкіна». 1 серія.
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.50 Серіал "У полоні пристрастей».
11.50 Серіал «Прикрий мене!».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Примарна ціль».
14.45 Мультфільми.
14.55 Мультсеріал «Собаки-пожежники».
15.20 Мультсеріал «Дивні близнюки».
15.45 Мультсеріал «Гей, Арнольде!».
16.10 Мультсеріал «Закинуті у космос».
16.45 Мультсеріал «Чудові супер-сумо».
17.15 Серіал «Чудернацька наука».
17.45 Серіал «Ві-Ай-Пі».
18.45 «Докладно» з Д. Кисельовим.
19.15 Худ. фільм «Оскар».
21.00 Каламбур.
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.05 Спорт.
22.15 Погода.
22.20 Худ. фільм «Чудовисько із озера».
00.15 Серіал «Ві-Ай-Пі».
01.05 Худ. фільм «Ханжа».

Мовлення на Київ і область

02.40 Худ.фільм «Канікули Петрова і Васєчкіна». 1 серія. Каламбур.

СТБ

06.35 Рослинне життя.
07.05 Серіал «Ніхто не досконалий».
08.00 «Вікна». Бізнес.
08.25 Маски-шоу.
09.00 «Вікна». Столиця.
09.10 Експансія.
09.35 Серіал «Чортеня».
10.35 Серіал «Вогняна пустеля».
11.35 Серіал «Дім».
12.40 Серіал «Ольга Сергіївна».
14.00 «Вікна». Новини.
14.15 Серіал «Петербурзькі таємниці».
15.25 Серіал «Ніхто не досконалий».
16.35 Серіал «Жулі Леско».
17.40 Рослинне життя.
18.10 «Вікна». Столиця.
18.20 Маски-шоу.
19.00 «Вікна». Новини+спорт.
19.30 Серіал «Останній».
20.40 «Вікна». Бізнес.
21.00 Серіал «Дім».
22.00 Худ. фільм «Вулиця насолод».
23.00 «Вікна». Опівночі.
00.00 Серіал «Жулі Леско».
01.00 Експансія.
01.25 Худ. фільм «Процес знищення».
03.10 «Вікна». Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ

07.00 Телепузики.
07.30 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».
08.00 Серіал «Дикий янгол».
09.00 Серіал «Кобра-11».
09.50 Серіал «Неш Бріджес».
11.05 Худ. фільм «Вібрація».
12.49 Легкі новини.
12.50 «Вікна» із Д. Нагієвим.
13.45 Серіал «Загублений світ».
14.55 Мультсеріал «Невгамовні».
15.20 Мультсеріал «КітПес».
15.45 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».
16.10 Мультсеріал «Злюки бобри».
16.35 Мультсеріал «Сакура».
17.05 Серіал «Баффі — переможниця вампірів».
17.55 Серіал «Дикий янгол».
19.00 Репортер.
19.30 Серіал «Кобра-11».
20.30 «Вікна» із Д. Нагієвим.
21.30 Худ. фільм «Побічний ефект».
23.15 Репортер.
23.35 Погода.
23.40 Легкі новини.
23.45 Зона ночі.
23.50 Серіал «Неш Бріджес».
00.50 Зона ночі.
01.10 Худ. фільм «Останній удар».
02.50 Зона ночі.
02.55 Серіал «Баффі — переможниця вампірів».
03.40 Зона ночі.
03.45 «Вікна» із Д. Нагієвим.
04.25 Зона ночі.
04.30 Худ. фільм «Останній удар».
06.10 Мультсеріал «Сакура».
06.30 Мультфільми.

ГРТ

07.00 Новини.
07.05 Телеканал «Добрий ранок».
08.00 Новини.
08.15 Телеканал «Добрий ранок».
09.00 Серіал «Інспектор Деррік».
10.00 Серіал «Земля любові, земля надії».
11.00 Новини (із субтитрами).
11.15 Велике прання.
12.15 Серіал «Общага».
12.45 У світі тварин.
13.30 Кумири. К. Рум'янова.
14.00 Новини (із субтитрами).
14.15 Серіал «За лаштунками».
15.20 Доки всі вдома.
15.55 Серіал «Петербурзькі таємниці».
17.00 Новини.
17.25 Велике прання.
18.30 Серіал «Герой нашого племені».
19.00 Серіал «Земля любові, земля надії».
20.00 Час.
20.35 Серіал «За лаштунками».
21.35 Хто хоче стати мільйонером.
22.35 Серіал «Льодовиковий період».
23.40 Нічний «Час».
00.10 Саті. А. Ахеджакова.
00.35 Сканер.
01.00 Апологія.
02.00 Серіал «Петербурзькі таємниці».

РТР

04.45 Добрий ранок, Росіє!
07.45 Серіал «Якщо наречена відьма».
08.40 Серіал «Тіні зникають опівдні».
09.45 Вісті. Чергова частина.
10.00 Вісті.
10.20 Коротке замикання.
11.20 Серіал «Марш Турецького».
12.15 Експертиза.
12.30 Москва — Мінськ.
12.45 Вісті — Москва.
13.00 Вісті.
13.20 Що хоче жінка.
14.10 Серіал «Московські вікна».
15.15 Серіал «Прості істини».
15.45 Експертиза.
16.00 Вісті.
16.20 Вісті. Чергова частина.
16.50 Дорожній патруль.
17.05 Вісті — спорт.
17.20 Вісті — Москва.
17.50 Серіал «Комісар Рекс».
18.50 Вісті. Чергова частина.
19.00 Вісті.
19.30 Вісті — Москва.
19.50 Добраніч, малюки!
19.55 Серіал «Якщо наречена відьма».
20.55 Серіал «Марш Турецького».
22.00 Вісті.
22.20 Худ.фільм «Коло приречених».
00.25 «Кіноскоп» із Петром Шепотинником». Російське кіно на XXV ММКФ.
01.10 Дорожній патруль.
01.25 Серіал «Мережа».
02.20 Серіал «Дживс и Вустер» .
03.10 Канал «Євроньюс».
03.50 Вісті. Чергова частина.
04.00 Вісті.
04.15 Канал «Євроньюс».

НТБ

05.00 Ранок на НТБ.
08.05 Серіал «Жив собі я...».
09.00 Сьогодні ранком.
09.20 Погода на завтра.
09.25 Худ. фільм «Нові пригоди невловимих».
11.00, 14.00, 16.00, 18.00, 23.45 Сьогодні.
11.30 Ток-шоу «Країна порад».
12.35 Серіал «Слід перевертня».
13.45 Кримінал.
14.35 Принцип доміно.
16.30 Серіал «Швидка допомога-2».
17.25 Щиросерде зізнання.
18.35 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів. Справа честі».
19.50 Серіал «Слід перевертня».
21.00 Країна і світ.
21.30 Серіал «Клан Сопрано».
22.30 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів».
23.45 Сьогодні.
00.05 Гордон.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Ситуація.
09.20 Одвічні істини.
09.35 Мультфільми «Кицькин дім», «Солом'яний бичок».
10.00 Для тих, хто вдома.
10.25 Мультсеріал «Трістан та Ізольда».
11.00 Новини.
11.20 Серіал «Бригада швидкого реагування».
12.20 Для тих, хто вдома.
12.35 Серіал «Час збирати каміння». Фільм 3.
13.45 Бачу землю.
14.05 Закон є закон.
14.20 З чого починається Батьківщина.
15.00 Новини.
15.20 Для тих, хто вдома.
15.45 Док. фільм «Брюгге».
16.25 Від сузір'я до сузір'я.
16.55 Закон є закон.

КДРТРК

17.00 За київським часом.
17.10 Мультфільм.
17.20 Музичні історії.
17.35 Ліки майбутнього.
17.50 Запитай у влади.
18.30 За київським часом.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

19.00 Новини.
19.10 Енергетичне поле.
19.30 Діловий світ.
19.40 Саме той.
20.00 Серіал «На вістрі ножа».
20.50 Вечірня казка.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.40 Ракурс.
21.50 Світ спорту.
22.00 Ситуація.
22.10 «Наголос» з М. Погребинським.
22.40 Щоденник сесії Верховної Ради України.
23.00 ТРК «Ера».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.10 Щоденник сесії Верховної Ради України.
10.25 Бути жінкою. УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
10.55 Літературні портрети. О. Сизоненко. Згадуючи І. Сенченка.
11.15 В гостях у Л. Танюка. Передача 2.
11.35 У дні шкільних канікул. Театральний десант.
12.05 Перехрестя.
12.40 Модна лінія.
13.15 Абетка безпеки.
13.30 Служба розшуку дітей.
13.40 Ситуація.

КАНАЛ «1+1»

07.00 Серіал «Московські вікна».
08.00, 19.30 ТСН.
07.30 Серіал «Всі жінки — відьми».
08.20 Серіал «Маросейка, 12».
09.40 Мультфільм «Галявина лева Кінгслі».
14.00 Серіал «Дні нашого життя».
14.50 Серіал «Московські вікна».
15.40 Останній герой-2.
16.50 33 квадратні метри.
17.30 Серіал «Каменська».
18.35 Серіал «Всі жінки — відьми».
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 Серіал «Каменська».
21.15 Серіал «Маросейка, 12».
22.55 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Шамани пустелі».
00.40 Служба розшуку дітей.

ІНТЕР

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 17.00, 18.00 Новини.
06.05 Прокинься і співай.
07.05 Золотий Гусак-шоу.
07.40 Молодіжний мультзбірник «Масяня».
08.15 Народна платформа.
08.20 Серіал «Закон».
09.25 Серіал «Зупинка за вимогою».
10.35 Планета тварин.
12.15 Країна порад.
13.20 Серіал «Есмеральда».
14.10 Мультсеанс.
14.25 Велике прання.
15.25 Серіал «Далекобійники».
16.25 Док. фільм «Волинь 1943 р.» 2 серія.
16.55 Серіал «Ізабелла».
17.50 Народна платформа.
17.55 Серіал «Зупинка за вимогою».
18.55 Серіал «Транзит для диявола».
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Серіал «Далекобійники».
21.40 Серіал «Закон».
22.45 Перехрестя кохання.
23.50 Подробиці. Підсумки дня.
00.15 Серіал «Недоторкані».

ICTV

05.00 Ранкова музика.
05.45 Серіал «Династія».
06.35 300 сек/год.
06.45 Мультсеріал «Кліффорд».
07.15 Мультсеріал «Собаки-пожежники».
07.45 Факти. Ранок.
07.50 Ділові факти.
08.15 300 сек/год.
08.20 Каламбур.
08.55 Факти. Ранок.
09.25 Худ.фільм «Канікули Петрова і Васєчкіна». 2 серія.
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.50 Серіал «У полоні пристрастей».
11.50 Серіал «Прикрий мене!!!».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Оскар».
14.40 Мультфільми.
14.55 Мультсеріал «Собаки-пожежники».
15.20 Мультсеріал «Дивні близнюки».
15.45 Мультсеріал «Гей, Арнольде!».
16.10 Мультсеріал «Закинуті у космос».
16.45 Мультсеріал «Чудові супер-сумо».
17.15 Серіал «Чудернацька наука».
17.45 Серіал «Ві-Ай-Пі».
18.45 «Докладно» з Д. Кисельовим.
19.15 Худ. фільм «Кіборг-охоронець».
21.00 Каламбур.
21.45 Факти. Підсумок дня .
22.05 Спорт.
22.15 Погода.
22.20 Худ. фільм «Ханжа».
00.05 a:Fішка.
00.25 Серіал «Ві-Ай-Пі».
01.15 Худ.фільм «Подвійне життя».

Мовлення на Київ і область

02.50 Худ.фільм «Канікули Петрова і Васєчкіна». 2 серія. Каламбур.

СТБ

06.35 Рослинне життя.
07.05 Серіал «Ніхто не досконалий».
08.00 «Вікна». Бізнес.
08.25 Маски-шоу.
09.00 «Вікна». Столиця.
09.10 Живе кіно.
09.35 Серіал «Чортеня».
10.35 Серіал «Останній».
11.35 Серіал «Дім».
12.35 Серіал «Ольга Сергіївна».
14.00 «Вікна». Новини.
14.15 Серіал «Петербурзькі таємниці».
15.25 Серіал «Ніхто не досконалий».
16.25 «Вікна». Кримінал.
16.35 Серіал «Жулі Леско».
17.35 Рослинне життя.
18.10 «Вікна». Столиця.
18.20 Маски-шоу.
19.00 «Вікна». Новини+спорт.
19.30 Серіал «Останній».
20.40 «Вікна». Бізнес.
21.00 Серіал «Дім».
22.00 Худ. фільм «Процес знищення».
23.00 «Вікна». Опівночі.
00.00 Серіал «Жулі Леско».
01.00 Живе кіно.
01.25 Худ. фільм «Вамп».
03.05 «Вікна». Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ

07.00 Телепузики.
07.30 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».
08.00 Серіал «Дикий янгол».
09.00 Серіал «Кобра-11».
09.50 Серіал «Неш Бріджес».
11.10 Худ. фільм «Побічний ефект».
12.55 «Вікна» із Д. Нагієвим.
13.50 Серіал «Загублений світ».
14.55 Мультсеріал «Невгамовні».
15.20 Мультсеріал «КітПес».
15.45 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».
16.10 Мультсеріал «Злюки бобри».
16.35 Мультсеріал «Сакура».
17.05 Серіал «Баффі — переможниця вампірів».
17.55 Серіал «Дикий янгол».
19.00 Репортер.
19.30 Серіал «Кобра-11».
20.30 «Вікна» із Д. Нагієвим.
21.30 Худ. фільм «Там, де гроші».
23.15 Репортер.
23.35 Швидкий гол.
23.50 Зона ночі.
23.55 Серіал «Щоденник червоного черевичка».
00.35 Зона ночі.
00.55 Худ. фільм «Велике розчарування».
02.35 Зона ночі.
02.40 Серіал «Баффі — переможниця вампірів».
03.30 Зона ночі.
03.35 «Вікна» із Д. Нагієвим.
04.15 Зона ночі.
04.20 Худ.фільм «Велике розчарування».
06.00 Мультфільми.
06.45 Мультсеріал «Сакура».

ГРТ

07.00 Новини.
07.05 Телеканал «Добрий ранок».
08.00 Новини.
08.15 Телеканал «Добрий ранок».
09.00 Серіал «Інспектор Деррік».
10.00 Серіал «Земля любові, земля надії».
11.00 Новини (із субтитрами).
11.15 Велике прання.
12.15 Серіал «Общага».
12.50 Клуб мандрівників.
13.30 Кумири. Р. Адомайтіс.
14.00 Новини (із субтитрами).
14.15 Серіал «За лаштунками».
15.20 Доки всі вдома.
15.55 Серіал «Петербурзькі таємниці».
17.00 Новини.
17.25 Велике прання.
18.30 Серіал «Герой нашого племені».
19.00 Серіал «Земля любові, земля надії».
20.00 Час.
20.35 Серіал «За лаштунками».
21.35 Хто хоче стати мільйонером?
22.35 Серіал «Льодовиковий період».
23.40 Нічне «Час».
00.10 Арктична Троя.
00.40 Генії і лиходії.
01.05 Апологія.
02.05 Серіал «Петербурзькі таємниці».

РТР

04.45 Добрий ранок, Росіє!
07.45 Серіал «Якщо наречена відьма».
08.40 Серіал «Тіні зникають опівдні».
09.45 Вісті. Чергова частина.
10.00 Вісті.
10.20 Коротке замикання.
11.20 Серіал «Марш Турецького».
12.15 Експертиза.
12.30 Вся Росія.
12.45 Вісті — Москва.
13.00 Вісті.
13.20 Що хоче жінка.
14.10 Серіал «Московські вікна».
15.15 Серіал «Прості істини».
15.45 Експертиза.
16.00 Вісті.
16.20 Вісті. Чергова частина.
16.50 Дорожній патруль.
17.05 Вісті — спорт.
17.20 Вісті — Москва.
17.50 Серіал «Комісар Рекс».
18.50 Вісті. Чергова частина.
19.00 Вісті.
19.30 Вісті — Москва.
19.50 Добраніч, малюки!
19.55 Серіал «Якщо наречена відьма».
21.00 Серіал «Марш Турецького».
22.00 Вісті.
22.20 Фільм «Смішне дівчисько».
01.10 Дорожній патруль.
01.30 Серіал «Мережа».
02.20 Серіал «Дживс и Вустер» .
03.10 Канал «Євроньюс».
03.50 Вісті. Чергова частина.
04.00 Вісті.
04.15 Канал «Євроньюс».

НТБ

05.00 Ранок на НТБ.
08.10 Серіал «Жив собі я...».
09.00 Сьогодні ранком.
09.20 Погода на завтра.
09.25 Рослинне життя.
10.05 Кулінарний поєдинок.
11.00, 14.00, 16.00, 18.00, 23.50 Сьогодні.
11.30 Ток-шоу «Країна порад».
11.35 Серіал «Слід перевертня».
13.45 Кримінал.
14.35 Принцип доміно.
16.30 Серіал «Швидка допомога-2».
17.25 Очна ставка.
18.35 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів. Любовний напій».
19.50 Серіал «Слід перевертня».
21.00 Країна і світ.
21.30 Серіал «Клан Сопрано».
22.40 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів».
00.15 Гордон.
01.15 Кома.

Туризм — за кадром?

Приводом для підготовки даного листа до редакції став запланований свого часу розгляд Верховною Радою України законопроекту «Про внесення змін до Закону України "Про туризм"». Маючи намір висловити свою точку зору на цей документ, ми водночас хотіли б дати відповідь на колективне звернення його апологетів («Голос України», 18 лютого ц. р.), які назвалися представниками «визнаних законодавчо в майбутньому (?) туроператорів і турагентів України».

Нас схвилювали не тільки образливий тон, навішування ярликів і перекручування фактів, категоричне несприйняття іншої, відмінної від думки авторів листа, позиції. Хоча все це зайвий доказ того, що в них немає переконливих аргументів, а емоції, як відомо, — не кращий довід.

У чому суть проблеми?

Внесений на розгляд Верховної Ради України законопроект, його ідеологія ґрунтуються на хибних концептуальних засадах. Неупереджений аналітик не побачить тут державницьких підходів до розвитку і перспектив вітчизняного туризму. Законопроект зорієнтований цілком на виїзний туризм, що є економічно невигідним для України. І так само всі без винятку підписанти публікації в «Голосі України» очолюють структури, що працюють на виїзд (хоча це, із зрозумілих причин, не афішується). Тим часом найбільшої підтримки та стимулювання потребують в'їзний, внутрішній туризм та екскурсійна діяльність, які в проекті залишилися «за кадром» і поза межами правового регулювання. Саме ці види насамперед сприяють наповненню державного та місцевих бюджетів, збереженню наявних та створенню нових робочих місць, забезпеченню роботою суміжних галузей.

Законопроект іде врозріз з державною політикою підтримки розвитку малого та середнього підприємництва. Ним створюються додаткові, штучні бюрократичні бар'єри перед українським туристичним підприємництвом. Це шлях до ліквідації конкурентного середовища, до витіснення з ринку майже 96 відсотків туристичних підприємств — суб'єктів малого підприємництва, а отже, позбавлення роботи десятків тисяч працівників галузі.

Щоправда, такі монополістичні устремління прикриваються благими намірами — посиленням боротьби з нелегальною міграцією, торгівлею візами та тіньовою діяльністю. Хоча така аргументація позбавлена елементарної логіки і розрахована на необізнаних людей: підприємства, які займаються в'їзним туризмом, взагалі не мають справи із закордонними візами, а маленькі компанії, що працюють на виїзд, практично позбавлені доступу до іноземних посольств для отримання віз (як правило, право подання документів на оформлення віз мають лише кілька великих турпідприємств). І вже зовсім незрозуміло, як, отримавши візну візу, можна бути «незаконним емігрантом», як стверджується у зазначеній публікації. До речі, в законопроекті не передбачено жодної, навіть приблизної, норми, здатної запобігти виникненню цієї проблеми. Бо, зрештою, порядок в'їзду в Україну та виїзду з неї передбачений іншим спеціальним законодавством.

Переважна більшість положень законопроекту, повторюємо, спрямована на обмеження підприємництва і передбачає зайве, необґрунтоване втручання державного органу з туризму в діяльність туристичних підприємств, що може призвести до ліквідації конкуренції на ринку туристичних послуг та його монополізації.

Характерна деталь: обґрунтовуючи те чи інше положення законопроекту та доводячи його актуальність, корисність і навіть життєву необхідність, розробники і пропагандисти проекту посилаються на недобросовісні турпідприємства, які тільки й роблять, що йдуть у «тінь», порушують закони та ображають туристів — і це ще не весь перелік їхніх гріхів. Безумовно, на нашому туристичному ринку ще далеко не все гаразд, і ті його суб'єкти, які не в ладах із законом та порядком, повинні нести відповідальність у кожному конкретному випадку.

Але це аж ніяк не означає, що всі зазначені структури можна гамузом віднести до фактичних або потенційних порушників. Адже є й такі, і їх чимало, які хочуть працювати чесно й законослухняно, розвивати здоровий і ефективний бізнес. Як же сприятиме цьому новий закон у разі його прийняття?

А ось як. У ньому пропонується жорстке розмежування туроператорської та турагентської діяльності. Тобто диференціація тих структур, які створюють туристичний продукт, і тих, які його продають, з відповідним їх ліцензуванням.

Нинішній стан нашого туристичного ринку такий, що на ньому часто доводиться бути одночасно і туроператорами, і турагентами — інакше підприємствам просто не вижити. До речі, структури, керівники яких гордовито похвалялися у «Голосі України» тривалою діяльністю своїх підприємств на цьому ринку, їхніми «торговими марками» (?) тощо, де-факто є звичайними турагентами — посередниками між зарубіжними компаніями, які є власниками туристичного продукту, і нашими співгромадянами, яким вони цей продукт продають.

Кажемо це не для того, щоб комусь докорити. Просто час нині такий — і така ситуація буде завжди — хочеш вижити, умій крутитися. А якраз цю можливість, яка й без того була досить обмеженою, у турпідприємств можуть відібрати остаточно.

Річ не тільки у згаданому поділі на туроператорів та турагентів, хоча це принесе підприємцям у цій сфері безліч труднощів, складностей і неясностей, а й у тім, що туристична діяльність визначається у законопроекті як виключний вид підприємництва. Тобто нічим іншим, крім цього, підприємство не має права займатися. А як же тоді бути з Конституцією України, що надає кожному право на підприємницьку діяльність, як бути з нормами законів про підприємства і підприємництво, зокрема мале, про захист економічної конкуренції та інші? Нарешті, як виживати галузі й її структурам нині, коли, пов'язані з туризмом проблеми, постали не тільки в Україні, а й в усіх державах світу, в тому числі визнаних лідерах туристичного бізнесу?

Такі «дрібниці» наших опонентів не турбують. Вони вперто стоять на своєму, обмежуючись у разі безвиході суто косметичним макіяжем. Чого варта, скажімо, історія з пропонованим у першому варіанті законопроекту так званим Гарантійним фондом, до якого туроператори мали вносити у вигляді грошової застави по 130 тисяч гривень, а турагенти — по 13 тисяч. Уявіть собі, що підприємство, яке ще не стало, як слід, на ноги, має заморозити таку суму в фонді, до якого не матиме жодного доступу і з якого нібито відшкодовуватимуться збитки туристам у разі завдання шкоди їхнім інтересам. Причому кому, як і в яких розмірах це відшкодовувати — одноосібно вирішуватиме Держтурадміністрація.

Якщо відкинути словесне лушпиння

Згаданий орган отримував би практично у безконтрольне розпорядження чималі суми. А на ринку залишилися б тільки ті підприємства, які в змозі сплатити такі «гарантійні» внески. Ось вам і монополізм, і відповідь на сакраментальне запитання: кому вигідно?

Богу дякувати, дана новація викликала сплеск обурення туристичної громадськості, і номер не пройшов. Так то воно так, але в остаточному варіанті законопроекту бачимо статтю 20 — «Фінансові гарантії діяльності суб'єктів туристичної діяльності». І йдеться в ній про те, що суб'єкти туристичної діяльності зобов'язані покривати витрати туристів у разі невиконання договору на їх обслуговування через банкрутство цих суб'єктів або «набуття (?) форс-мажорних обставин».

Не вдаватимемося у те, що існує таке поняття, як страхування, а настання форс-мажорних обставин у всіх договорах було і є підставою для звільнення від матеріальної відповідальності. Дуже промовистою є завершальна фраза цієї статті: «Порядок та механізм застосування фінансових гарантій для суб'єктів туристичної діяльності встановлюються Кабінетом Міністрів України».

Знайомий мотив, чи не так? От уже воістину: його виганяють у двері, а він лізе через вікно...

Ось і вір після цього у щирість намірів тих, хто задекларував мету зазначеного законопроекту таким чином: «Створення рівних можливостей на ринку туристичних послуг для суб'єктів господарювання незалежно від форм власності та сприяння розвитку конкуренції, забезпечення дотримання у цій галузі антимонопольного законодавства».

Дуже не хотілося б порівнювати згодом цю гарячу декларацію з реальним станом справ після прийняття пропонованого закону. Бо тоді вже буде просто пізно: **український туризм, який ніяк не може набратися сил і у себе вдома, і на міжнародному ринку, остаточно здасть і без того хиткі позиції**.

І ось такий документ намагалися будь-що «продавити», просунути якомога швидше, переконуючи на всі лади, що без нього вітчизняному туризму далі нікуди йти і просто не жити.

Втім, схоже, декому просто не терпиться дочекатися прийняття закону, і ряд пропонованих у ньому норм реалізуються, так би мовити, явочним порядком. Такою є, наприклад, пропозиція щодо створення Національної (не менше!) туристичної організації, яка покликана здійснювати, та ще й з переважним правом, рекламно-інформаційну, виставкову та видавничу діяльність.

Тут варто було б спитати, навіщо в такому разі сама Держтурадміністрація, на яку покладено реалізацію зазначених завдань, і вони мають бути не на останньому місці. Але запитаємо про інше: на які кошти утримуватиметься ця чергова чиновницька надбудова, якщо її створять? Тут у розробників немає найменших сумнівів: звичайно ж, «за рахунок цільового бюджетного асигнування (?), коштів місцевих бюджетів та доходів від здійснення підприємницької діяльності».

Звідки візьмуться оті самі кошти — це їх, як видно, не особливо обходить. І в разі успіху бюджет подоїли б добряче, що, зрештою, робиться вже впродовж багатьох років без видимої користі для вітчизняного туризму.

Ми віримо, що народні депутати запалять червоне світло і перед цим, і перед іншими подібними прожектами. Але водночас на власні очі бачили, що на будинку Держтурадміністрації вже з'явилися вивіски українською та англійською мовами, на яких красуються оті самі горді слова: «Національна туристична організація». Хто її створив і з яких джерел вона фінансується — чи не звичним способом перекачування бюджетних коштів?

Фото Віталія СУДДІ.

Зате у законопроекті немає і згадки про Національну раду з туризму — представницький координаційний орган, який під керівництвом віце-прем'єр-міністра України забезпечував дійовий міжгалузевий механізм розв'язання наймасштабніших та актуальних проблем туристичної галузі. Спочатку згорнувши її діяльність, Держтурадміністрація тепер намагається законодавчо поховати Національну раду, на засіданнях якої висловлювалося чимало гострих зауважень на адресу штабу галузі.

Ми говоримо Держтурадміністрація, хоча її керівництво особливо не афішує свою причетність до законопроекту. Скоріше, навпаки, з цього приводу доводиться чути різні твердження, аж до досить дивних — на кшталт «я цього закону не торкався спеціально, оскільки мене вважають непрофесіоналом» чи «мені особисто цей закон не потрібний». Але спроби затулити рота опонентам робляться регулярно.

Річ, зрештою, не в емоціях

Річ у тім, що такий документ повинен був пройти глибоку та всебічну експертизу — і суто професійну, і громадську.

Одначе своєчасного і ґрунтовного обговорення не вийшло — тексти законопроекту довелося роздобувати з чималими труднощами, а в публічній полеміці гра йшла в одні ворота: беззастережно захвалювався законопроект і так само без усяких гальм таврувалися його противники.

Звернення, на яке сьогодні дається відповідь, — з цього ряду. Гадаємо, що фахівці-аналітики, насамперед правознавці, знайдуть чи вже знайшли у законопроекті набагато більше неузгодженостей з Конституцією, чинним законодавством та елементарних недоречностей.

Ми ні з ким не зводимо рахунки. Ми просто хочемо запитати: доки замість конкретного, предметного і професійного керівництва українським туризмом матимемо нескінченну балаканину про Україну як туристичну Мекку і туристичний клондайк, заповзяту паперотворчість і сумнівні новації?

До тих, кому такі судження здадуться надто різкими, лише невеличке запитання: **назвіть хоча б один повноцінний і колоритний продукт, створений за останні роки в Україні**.

Ми також, як і автори звернення, вболіваємо за туристичну справу, але на відміну від них хочемо мати цивілізоване законодавство.

Наші пропозиції щодо розробки з чистого листа такого законодавчого акта були проігноровані. Мало того, частина з нас продовжувала брати участь у так званому доопрацюванні проекту. Однак пропозиції, що вносилися нами, як і багатьма іншими, також не були враховані. Отже, законопроект у запропонованій редакції не має права на життя.

Вважаємо за доцільне зосередити всі зусилля на кодифікації туристичного законодавства — розробці до 2005 року, згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2002 року, проекту Туристичного кодексу України. Він має забезпечувати стабільний, ефективний та всебічний розвиток вітчизняного туризму.

Саме така пропозиція вносилася нами раніше, ми готові до співпраці над ним.

Тетяна ВОЛОШИНА, директор ТОВ «Олімп Тревел ЛТД», віце-президент асоціації;
Борис ВИХРИСТЕНКО, президент Туристичної асоціації України, кандидат юридичних наук;
Сергій ГОЛОВНЕНКО, директор ТОВ «Тріада Тревел Бюро», член виконкому асоціації;
Наталя ОПАНАСЮК, віце-президент асоціації;
Сергій ПОПОВИЧ, перший проректор Інституту туризму ФПУ, віце-президент асоціації, кандидат історичних наук;
Степан РОМАНЮК, президент міжнародного агентства «Україна-Русь, віце-президент асоціації;
Юрій СОКОЛОВ, президент ТОВ «Червона рута», голова Київської міської організації асоціації;
Валерій ХРИСТЕНКО, директор ТОВ «Олімп сервіс», член виконкому асоціації.

Закон і зміни на селі

ЗЕМЕЛЬНА АРИФМЕТИКА

Планово-розподільча система, яка була панівною в економіці країни, а також державна власність на землю виявились неспроможними забезпечити нормальне функціонування сільського господарства в умовах переходу до ринку. Усуспільнені були також і інші засоби виробництва через дію так званої колгоспно-кооперативної власності. Все це і призвело до відчуження селянина від землі, що зумовило зниження мотивації праці. Крім того, її результатами розпоряджалася держава. Ось чому за рівнем забезпечення населення продовольством, як і за продуктивністю праці, наше сільське господарство суттєво відставало від країн Західної Європи та США. Саме ці обставини зумовили проведення земельної реформи, а затим і реформування всього аграрного сектора України.

Передумови реформування

Після наукових досліджень, вивчення багаторічної вітчизняної та зарубіжної практики ведення сільського господарства опрацьовано наукові засади діяльності галузі на основі приватної власності на засоби виробництва, включаючи землю, і розвиток різних форм господарювання. Важливо і те, що науково обгрунтовано напрями й механізми здійснення земельної та аграрної реформ на селі.

За роки незалежності в країні створено земельне законодавство, яке значною мірою сприяє подальшому розвиткові земельних відносин. Особливе місце в цьому процесі займає Земельний кодекс, який є своєрідною конституцією в цій справі. Він допомагає формувати земельні відносини у період переходу народногосподарського комплексу до ринкових відносин і за короткий період зазнав змін у трьох його редакціях.

Перші кроки

Перехід до ринкових відносин, зміна форми власності на землю передбачають її роздержавлення і приватизацію. На початковому етапі запропоновано змінити державну форму власності на колективну. Саме тому були прийняті постанова Верховної Ради України «Про земельну реформу» (18.12 1990 р.) та Земельний кодекс України (18.12 1990 р.). Останнім визначено правовий режим передачі землі у довічне успадковуване володіння громадянам і постійне володіння сільськогосподарським підприємствам, установам та організаціям. З цього й почалися аграрні перетворення на селі.

Передача громадянам земель у довічне успадковуване володіння стала передумовою запровадження приватної власності на землю, яка вперше врегульована законами України «Про селянське (фермерське) господарство» (20.12 1991 р.), «Про форми власності на землю» (30.01.92 р.). Невдовзі Верховна Рада прийняла нову редакцію Земельного кодексу (13.03 1992 р.), яким запроваджено державну, колективну і приватну власність на землю.

Реалізацію права приватної власності на землю розпочато після декрету Кабінету Міністрів «Про приватизацію земельних ділянок» (26.12 1992 р.), який діє як Закон України. Ним передбачено безплатну передачу у власність громадянам земельних ділянок, наданих їм для ведення особистих підсобних господарств та присадибних ділянок. Почали розвиватися підсобні господарства громадян, селянські (фермерські) господарства.

Шляхом удосконалення

Прийняті тоді закони не забезпечували потреб сільського господарства у подальшому його реформуванні, наближенні до ринкових відносин. Проблеми виникли після передачі земель у власність колективним та іншим недержавним сільськогосподарським підприємствам. Не врегульовано права на землю громадян — членів колективних сільськогосподарських підприємств. Як і раніше, земельними ділянками колективної власності громадян розпоряджався колектив співвласників за рішенням його загальних зборів. Це означало, що окремі члени колективу (фізичні особи) не розпоряджалися землею, а значить, не були її власниками.

Вирішити не врегульовані на той час питання економічної реформи допоміг Президент України. Указами глави держави врегульовані такі питання: безплатну передачу землі в колективну і приватну власність для виробництва сільськогосподарської продукції на добровільних засадах, виходячи з того, що земля повинна належати тим, хто її обробляє; поділено землі, які передано в колективну власність, на земельні частки (паї) без виділення їх у натурі (на місцевості) з видачею сертифіката на право приватної власності на земельну частку (пай); право розпоряджатися земельною часткою (паєм), яка може бути об'єктом купівлі-продажу, дарування, обміну, успадкування, застави; право безперешкодного виходу члена колективного та іншого недержавного сільськогосподарського підприємства зі своєю земельною часткою (паєм) і виділення її в натурі (на місцевості) з видачею державного акта на право приватної власності на землю з відповідними правами розпоряджання земельною ділянкою, але без зміни її цільового призначення; здійснено паювання земель радгоспів та інших державних сільськогосподарських підприємств після перетворення їх на колективні підприємства. Вирішено також принципи справедливого поділу земель колективної власності, які полягають у тому, що при їх паюванні вартість і розміри (в умовних кадастрових гектарах) земельних часток (паїв) всіх членів підприємства, кооперативу, товариства мають бути рівними; оренди земельних ділянок і земельних часток (паїв); створення на базі КСП організаційно-правових форм господарювання ринкового спрямування. Правове врегулювання цих питань указами імплементовано в новому Земельному кодексі України (25.10 2001 р.).

Отож в основному створено законодавчу базу для реформування аграрного сектора економіки країни. **Сьогодні на основі приватної власності на землю в поєднанні з індивідуальною, сімейною, колективною формами організації виробництва діє майже 19 тис. сільськогосподарських підприємств, які працюють на ринкових засадах, понад 43 тис. фермерських і близько 12,9 млн. особистих селянських господарств, які обробляють відповідно 63,4, 7,7 і 28,9% усіх сільськогосподарських угідь країни**. Новостворені аграрні формування забезпечили приріст виробництва валової сільськогосподарської продукції порівняно з 1999 роком на 18%.

Розвиток триває

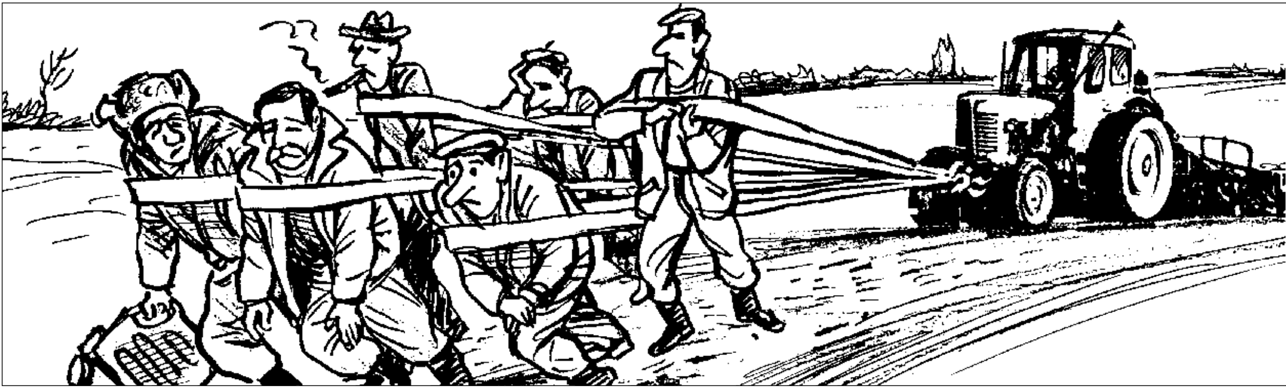
Практичне здійснення аграрної реформи на селі вимагає вирішення ще багатьох важливих моментів земельних відносин. Не до кінця врегульовано питання власності на землю у зв'язку з прийнятим в останній редакції Земельним кодексом (статті 86—89) щодо спільної власності на землю. **У зв'язку з цим виникає правова колізія, коли право власності на одну і ту ж земельну ділянку посвідчується двома державними актами**. До того ж ускладнено процедуру виходу члена підприємства зі своєю земельною ділянкою. **Власник може її навіть втратити, коли за рішенням співвласників пропонується замість належної йому земельної ділянки відповідна компенсація (стаття 88)**. Ускладнено забезпечення руху земельних ділянок, земельних часток (паїв) до кращого господаря, що є необхідною умовою ринкових відносин. Потребують удосконалення орендні земельні відносини (орендна плата, строки оренди, укладення та розірвання договорів оренди землі тощо).

Новостворені господарські формування потребують значних кредитних ресурсів. А вони з'являться лише після того, як під заставу піде земля, через те що ліквідного майна під заставу практично немає. Нині необхідно прийняти Закон України «Про заставу права оренди землі», після чого власник землі не втрачає її навіть тоді, коли не виконує кредитні зобов'язання. Це також підвищило б відповідальність орендаря перед орендодавцем.

Законодавче вирішення питань власності на землю, створення різних рівноправних форм господарювання забезпечило організаційне розв'язання багатьох питань в аграрному секторі економіки. Проте все це не може дати бажаного ефекту без запровадження належного економічного механізму господарювання. Ось чому вимогою дня є прийняття відповідних законодавчих актів з удосконалення міжгалузевих економічних відносин у справі формування цінової, фінансово-кредитної і податкової політики країни.

Петро САБЛУК,
директор Інституту аграрної економіки УААН, завідувач відділення соціально-економічних проблем села;
Віктор МЕСЕЛЬ-ВЕСЕЛЯК,
заступник директора з наукової роботи, завідувач відділу форм господарювання;
Микола ФЕДОРОВ,
завідувач відділу земельних відносин.

БУРЛАКИ АГРАРНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Мал. Миколи КАПУСТИ.

ПРОГНОЗ

Жнивуватимуть, але не скрізь

(Початок на 4-й стор.).

Світ не бачив

Головківське товариство «Украгроком», що в Олександрійському районі, в цілому є одним з найблагополучніших агроформувань краю. Але стан його полів сьогодні мало чим відрізняється від ланів традиційно менш успішних сусідів.

— Кілька днів тому ситуація взагалі була критична, —розповів комерційний директор «Украгрокому» Сергій Кузьменко. — Так довго без дощів ми не працювали ніколи. Такого не пам'ятаю не лише я, а й наші сивочолі ветерани: з 12 квітня, від початку польових робіт, два місяці — жодного дощу. Рослини трималися на зимовій волозі, а вона залишилася аж на глибині 8—12 сантиметрів. Тільки кукурудза та соняшник встигли пустити коріння на таку глибину. Бодай один дощ протягом травня завжди був, а цього року — ні. Траплялися посухи, втрати врожайності, але ніколи не було загрози врожаю в цілому, як цього разу.

Дощ місцевого масштабу

Дощ протягом минулого тижня врятував пізні культури — кукурудзу, соняшник, деінде буряки. До того ж у найкращому стані (який нині класифікується не вище задовільного) вони перебували тільки в тих нечисленних агрофірмах, де ідеально дотримувалися всіх вимог технології. Хочеться сказати щось втішне про ранні зернові — пшеницю, жито та горох, але зрозуміло одне: в кращому разі, скажімо, конкретний Олександрійський район збере собі зерна на насіння для осінньої сівби. Правда й те, що на території краю в деяких селах не буде жнив —косити і молотити нічого. Є поля, на яких кволенька озимина залишилася лише окремими смугами —місця, де пшениця загинула вся, господар заново засіяв соняшником чи кукурудзою. А частину площ фермери уже переорали, після того, як на них безрезультатно сіяли цукрові буряки, деінде навіть двічі.

Така важка ситуація склалася не лише в Олександрійському районі. Два місяці посуха випробовувала на стійкість посіви у більшості районів, були місцевості, де проходили локальні дощі, такі, що зрошували два-три розташовані поряд поля. Це рятувало їх, а сусідні лани так і залишалися під знаком питання.

Допоможе закордон

— Та не хвилюйтесь ви так, — заспокоїли мене фахівці Торгового дому «Олександріяхліб» — одного з найбільших в області підприємств такого профілю. — Україна в цілому повинна зібрати необхідні їй сім мільйонів тонн продовольчого зерна для внутрішнього споживання. Нестача збіжжя на ринку конкретного регіону — якщо таке станеться на Кіровоградщині — не новина. В минулі роки таке траплялося і в західних областях, і у сусідньому Криворізькому районі. Хлібопекарські підприємства — наше чи інші — завезуть імпортного зерна. Очікується, Росія цього сезону продаватиме 2 млн. тонн, Казахстан — 5 млн. тонн, тож дефіциту не буде. Російський хліб традиційно дешевший за український, і на ціні факт імпорту значно не відіб'ється, хоча в цілому подорожчання пройде — і на внутрішньому ринку, і на світовому. Варіанти ввезення сировини нині прораховують фахівці Торгового дому, розробляють схеми поставок...

Але, як з'ясувалося, казахстанську пшеницю вже їдять на Кіровоградщині. Прискіпливі споживачі помітили, що останнім часом буханці виробництва потужних хлібозаводів стали меншими, за незмінної ваги, та і колір темніший. Але оскільки на смакових якості це не відбилося, даний факт нікого особливо не занепокоїв. Важливіше, що роздрібні ціни хліба в області залишаються незмінними — їх допомогли утримати недавні поставки зерна з держрезерву. Схоже, що до нового врожаю подорожчання не відбудеться. Тим часом місцева влада всерйоз замислюється над створенням запасів збіжжя для потреб міських хлібозаводів.

Наслідки

Люди у провінції розуміють, що, як у будь-якій країні з чималою часткою натурального господарства і млявою участю держави в регулюванні економіки, наслідки неврожаю відчує на собі кожен. Маються на увазі насамперед не намагання дрібних «базарників» нагріти руки на панічних чутках із серії «Буде голод!!!». Неврожай боляче вдарить по молодому класу бізнесменів-аграріїв і по міцніючій когорті дрібних фермерів-одноосібників. Одна справа, що вони не отримають восени жаданого прибутку, а з другого боку, в листопаді—грудні багатьом з них треба повертати банкам взяті навесні комерційні позички, а це вже загрожує банкрутством. На цьому тлі найбільше постраждає тваринницька галузь, яка тільки-но побачила світло в кінці тунелю десятирічного занепаду. Якщо під зиму, рятуючи себе від боргової ями, а худобу від голодної смерті, селяни пустять поголів'я під ніж, усі надії нашого молочного меню ляжуть на приватних корівок — їх, на щастя, в регіоні чимало, і здохнути їм господарі точно не дадуть.

Багато хто чекає подорожчання хлібопродуктів — логічного й закономірного. Схоже, нинішнього сезону зерноторговці, які будували свій бізнес на скуповуванні збіжжя з токів і з-під комбайнів з подальшим перепродажем його потужнішим трейдерам, зароблять лише жалюгідні копійки. Кажуть, через це навіть гривня може впасти. Ось так тобі, українцю, маєш: будуєш незалежну країну, піднімаєш індустрію, розвиваєш дипломатію і з останніх сил заробляєш авторитет в Європі та світі... А тут лише й усього, що дощик у травні не пройшов — і зусилля нанівець.

Ігор КОВАЛЕНКО.

Цей солодкий, солодкий запах.

ГОТУЄТЬСЯ ЗАКОНОПРОЕКТ

Невдала дитина

Кременчуцький нафтопереробний завод з 1995 року працює в складі ЗАТ «Укртатнафта». Нагадаємо. Компанія виникла з легкої руки президентів України і Татарстану як втілення ідей фінансово-промислової інтеграції на теренах СНД, що їх Леонід Данилович інтенсивно озвучував, коли був головою вітчизняної спілки промисловиків та підприємців.

Але, може, часи були не ті, бо **дитина, чию вартість на момент народження визначали в 900 млн. доларів США, насправді виявилася вельми кволою. Труднощі наповнення капіталу компанії реальними грошима, насамперед з боку банків — засновників першої хвилі, призвели до того, що статутний фонд 1998 року було зменшено більш як удвічі**. Але Україна передала до нього не якісь там акції сумнівної цінності або свердловини з більш ніж жалюгідним річним дебетом в 400 тис. тонн, як вчинив Татарстан, а найпотужніший в Європі НПЗ, котрий виробляє, крім звичних бензинів та мастил, до 100 найменувань дуже цінних продуктів глибокого нафтоорганічного синтезу.

Злі язики одразу почали казати про те, що майстри від приватизації за викидними цінами вирішили розтягнути «Укртатнафту».

■ ■ ■

Статутний фонд ЗАТ «Укртатнафта»
(на 10.06.98 р. за курсу НБУ в 2,0579 грн./ дол.)

У гривнях — 740 млн. 683 тис. 210
У доларах США — 359 млн. 900 тис.

■

Фонд держмайна України розмови про приватизацію транснаціональної компанії категорично спростував, до того ж переоцінка статутного фонду за всім галасом відійшла на другий план. Зазначена вище сума зависла, начебто не відреагувавши на гривневий обвал і російський дефолт серпня 1998 року. Але навколо вертикально інтегрованого, транснаціонального ЗАТ спалахували скандал за скандалом.

То раптом голова спостережної ради, він же перший віце-прем'єр Татарстану, Равіль Муратов заявив про виведення татарських активів із компанії. То звідкись з'явилася панамська фірма Meyner Investments S. A., яка пропонувала кредит у 17 млн. доларів США під заставу цінних паперів компанії вартістю 104 мільйони. То ФДМ України подав позов про визнання незаконними акціонерних прав двох іноземних співзасновників (Amruz Trading AG та Sia Group International), що прийшли на зміну банкам, які не виправдали інвестиційних сподівань. Цю справу він, до речі, геть чисто програв у господарських судах.

А на самому початку нинішнього року спалахнула паніка серед кредиторів, унаслідок чого було заарештовано банківські рахунки Кременчуцького НПЗ. Видима причина — зміна власника. З'явилися чутки, що акції іноземців уже скупила татарська сторона. Масла у вогонь підлило й те, що в спостережній раді компанії рахунок змінився на 6:5 на користь Татарстану. Отже, **кременчуцький комплекс нафтооргсинтезу перейшов під контроль іншої держави не лише за кількістю акцій, що голосують, а й за представництвом фізичних осіб у керівному органі**. І наші банкіри начебто почали панікувати. Справу про банкрутство порушили через якісь 200 мільйонів гривень. Що навіть за нинішніх шести млн. тонн (третини від проектної потужності заводу) переробки сирої нафти на рік — справжня дрібниця. І тут на сцену вийшов...

Новий гравець

Нинішній глава ФДМ пан Чечетов гарантує надходження цього року 2,15 мільярда гривень від приватизації. І серед об'єктів, продаж яких може серйозно поповнити державний бюджет, Кремечуцький НПЗ посідає аж ніяк не останнє місце.

Але тільки теоретично. Адже пакет акцій, що належить українській стороні, вочевидь не є контрольним.

Тим часом наприкінці квітня надійшла звістка про те, що Олександр Ярославський, відомий насамперед як президент достатньо успішного УкрСиббанку, купив 1,154 відсотка акцій ЗАТ «Укртатнафта». У кого? Дивися нижче.

У десятці «найпросунутіших» вітчизняних банків УкрСиб має вельми позитивну репутацію. Не заглиблюючися в тонкощі податкового та фінансового обліку, зазначимо, що співвідношення виплачуваних харківськими фінансистами податків до чистого прибутку засвідчує надійність їхнього дітища.

■ ■ ■

Структура акціонерного капіталу ЗАТ «Укртатнафта»
(станом на 01. 04. 2003 р.)

Фонд держмайна України — 43,054 % або $ 154,95 млн. (Кременчуцький НПЗ)
МТ-Банк (Україна) — 1,154 % або $ 4,2 млн.
Держкоммайна Республіки Татарстан (акції АТ «Татнафтопром») — 28,778 % або $ 103,575 млн.
АТ «Татнафта» — 8,613 % + 18,296% (?) або $ 96,85 млн. (власні акції + гроші(?) + векселі(?)
АТ «Татнафтахімінвест-холдинг» — 0,035 % або $ 125 тис.
АТ «Сувар Петроліум» (Татарстан) — 0,035 % або $ 125 тис.
Банк «Девон-Кредит» (Татарстан) — 0,035 % або $ 125 тис.

■

Інша річ, чим досягається цей запас міцності за відносно невеликих (90 млн. грн.) статутному та балансовому (171, 4 млн. грн.) капіталів. Часто-густо банки з такими коштами вдаються до ризикованих ігор на підвищення прибутку, що і позначається на вищезгаданому співвідношенні і зазвичай призводить до краху. Один із найяскравіших прикладів — доля банку «Слов'янський». До честі УкрСиббанку — в такі ігри він не грає. Однак тоді, перефразуючи відому баладу Висоцького, звідки міцність, Зін?

Деякі аналітики переконані, що надійність УкрСиббанку зумовлена операціями, що їх проводять за межами цієї шанованої фінансової установи. Вельми успішними операціями. Хоча...

Останні два роки саме харків'яни здійснюють трастове керування ВАТ «Дніпровський металургійний комбінат імені Ф. Е. Дзержинського», 98,8 відсотка акцій якого де-юре належать державі. За цей час кредиторська заборгованість підприємства сягнула 1,6 мільярда гривень. Ну просто чорна дірка, а не виробництво!

І за таких велетенських боргів та ще коли зважити на те, що серед найбільших кредиторів «Дзержин-

Овочі — за... 24 дні

Нову вітчизняну технологію вирощування рослин у закритому грунті, запатентовану у 18 країнах світу, апробують у Вінниці

ВІТЧИЗНЯНИЙ СТИЛЬ

Новинка, автором якої є Анатолій Алдокімов, вразила навіть голландців — визнаних у світі лідерів вирощування рослин у теплицях. Вони, як і американці, канадці та росіяни, видали патент на винахід українця. Над ним автор ноу-хау працював понад 20 років. Придуманий метод гідропонного вирощування рослин він назвав «Екзоплод». Алдокімов розробив також необхідні обладнання й конструкції. Винахід українця тому й має високе визнання у світі, що є набагато ефективнішим від добре відомих голландської й ізраїльської технологій вирощування рослин у закритому грунті.

За підтримки народного депутата

Анатолію Семеновичу простіше було зробити своє відкриття, аніж втілити його в життя. Річ у тім, зауважує винахідник, що будівництво сучасних тепличних комплексів — справа не з дешевих. Тож більшість підприємців намагаються вкладати кошти насамперед туди, де швидше пожинають плоди. А «стригти купони» з теплиць можна лише через кілька років. Саме тому так мало бажаючих займатися ними. А дарма...

Розпочинав Алдокімов з того, що в рідному Краматорську на Донеччині відкрив власне підприємство з дещо дивною назвою — «ДАЙЛР» (Дай Людям Радість). Разом з однодумцями продовжував удосконалювати свій метод, експериментував з обладнанням для теплиць, виготовляв його на базі деяких тамтешніх підприємств. Частково знаходив підтримку в місцевої влади. Минав час, а втілити свій задум на прикладі сучасної теплиці, на жаль, так і не вдавалося.

Тим часом про винахідника і його технологію розповідали у засобах масової інформації. Під час показу одного із сюжетів на Центральному каналі на нього звернув увагу вінницький підприємець, нині народний депутат України Віктор Антемюк. Після кількох зустрічей вони, як мовиться, вдарили по руках: в одного — ідея, в другого — гроші...

Перші дві черги теплично-овочевого комбінату площею до півтора гектара на околиці Вінниці виросли протягом двох років. У них вирощують огірки й помідори. Земля використовується надзвичайно ефективно: **під теплицями на глибині чотирьох метрів обладнано спеціальні камери для вирощування грибів — шампіньйонів. Водночас продовжується зведення теплиць.** Мають намір освоїти в них ще й солодкий перець, цвітну капусту. «Обов'язково будемо вирощувати полуниці», — зазначає А. Алдокімов.

Помідори плюс... естетика

У теплицях більше вражають не червонобокі помідори чи зелені огірки, а... умови, в яких вони зростають. Доріжки вимощені кахельною плиткою, конструкції милують око білизною, контейнери зі спеціальної пластмаси. Жодної іржавої труби чи розбитого скла не побачите.

Михайло Солодар, директор приватного підприємства «Вінекоплод», на базі якого будують тепличний комплекс, каже, що об'їздив усі діючі тепличні господарства в державі й мало де бачив, щоб хтось дбав про естетику. Мовляв, помідори без неї можуть обійтися. Думають про інше — як більше зібрати продукції. Навіть якість на задньому плані. «Зверніть увагу на огірки, які вирощують у вітчизняних теплицях, — веде далі М. Солодар. — зазвичай вони великих розмірів. А ми відмовилися від великоплідних сортів...»

Вінничани пропонують споживачам такі огірочки, які кожен хотів би бачити на своєму столі. **Йдеться про маленькі, як пальчики, корнішони (огірки розміром до десяти сантиметрів). Звичайно, їх вага значно менша порівняно з тими огірками, які скрізь продають. Але зі збитками тут не залишаються.** Як пояснив співрозмовник, у тепличному комбінаті з квадратного метра збирають у середньому по 15 кілограмів маленьких огірочків. Завдяки чому? «Завдяки технології Алдокімова», — стверджує М. Солодар. І додає: «Застосовуючи голландський метод вирощування огірків, такого показника не вдається досягти».

«Харчі» подаємо на блюдечку...»

Україна обігнала Голландію за технологією вирощування рослин у теплицях, але вона сама ще цього не знає... Так висловився про відкриття Алдокімова вчений В. Горб. А все через те,

Не нафти, а акцій

ки» — Приватбанк, Укрексімбанк, Промінвестбанк і, звісно, УкрСиб, — ФДМ розраховує її продати щонайменше за 500 мільйонів!

Навіщо город городити

Своєї націленості на акції «Укртатнафти» УкрСиббанк аж ніяк не приховує. Хоча, здавалося б, навіщо йому пакет, що не контролює підприємство. Наголошую, на акції, а не на Кременчуцький НПЗ. І в цьому вся тонкість.

За великим рахунком справжнім фінансистам, а харківські банкіри безперечно такі й є, глибоко наплювати на капітал промисловий. Для них акції — лише цінні папери. Такий само товар, як і гроші.

Але якщо спекулятивні операції з грішми Нацбанк суворо контролює і тримає в певних рамках, аби не розверзлася прірва гіперінфляції, то операції з активами промислових підприємств, вираженими в акціях (за чахлого стану, а фактично за цілковитої відсутності в країні фондового ринку), переважно перебувають у глибокій тіні. Саме тут крутяться величезні, невраховані державою капітали.

Майбутній цілком вірогідний сценарій з приватизацією українського держпакета акцій ЗАТ «Укртатнафта» прорахувати неважко навіть дилетантові. Спочатку пригадаймо номінал статутного фонду компанії, який не відреагував на фінансові бурі 1998 року, а отже, штучно збережений. Адже реальна ціна активів українських підприємств тоді впала щонайменше вдвічі. В Росії — ще більше. Додамо до цього сумнівну ціну виснажених за дебетом свердловин «Татнафтопрому» і очевидність переоцінки паперових активів компанії стає більш ніж видима. Звичайно, в бік багаторазового зниження їхнього номіналу. І ось тут саме УкрСиббанк — за цілком певних, але відносно до реальної ціни цілісного комплексу в Кременчуці, спроможного щороку переробляти до 19 мільйонів тонн сирої нафти, зовсім незначних витратах, — запросто зможе скористатися з права першої шлюбної ночі. Адже «Укртатнафта» — акціонерне товариство закритого типу. Отже, його члени мають першочергове право на викуплення акцій у свого партнера по компанії. У цьому разі — у держави Україна.

Фантазуємо далі. За штучно зниженим номіналом акції переходять до третіх рук, а боковик, який відображає реальну ціну підприємства, чорною готівкою або безготівковими коштами (яка в таких випадках різниця!) осідає вже за «бугром», на кодованих рахунках в офшорних банках. У дурнях, як це вже часто бувало, залишається рідна держава, а отже, і всі ми з вами, пересічні платники податків.

Фіналу поки що не видно

А що ж наші керманичі? На щастя, серед них, незважаючи на всю трясовину суто політичних ігрищ, про яку нам сумлінно і щоденно розповідають вітчизняні ЗМІ, є й такі, кому небайдужі економічні проблеми держави. **У стінах Верховної Ради з'явився проект закону України «Про особливості приватизації пакета акцій, які належать державі в статутному фонді ЗАТ «Укртатнафта».** Іншими словами, закон про продаж цілісного промислового комплексу Кременчуцький завод нафтооргсинтез.

Суть проекту проста і прозора. Незважаючи на те, що компанія — акціонерне товариство закритого типу, продавати пакет гласно і на відкритому конкурсі. Власне, накласти вето на феодальне право першої шлюбної ночі. Бо Кременчуцький НПЗ, і це очевидно, є одним з основних у вітчизняній нафтопереробці. І якщо допустити спекулятивні ігри з його акціями, які поки що належать Україні, тим самим буде завдано величезної шкоди державі. Адже придбано Лінос за жалюгідні 40 мільйонів, тоді як експертна ціна в кілька разів більша.

Речі, здавалося б, очевидні та справедливі. До того ж і наочний приклад навіч. Достатньо порівняти долю ледь животіючої «Дзержинки», куди тишкомнишком було допущено фінансово-спекулятивний капітал, і такий, що активно розвивається в інженерно-технологічному та соціальному плані, Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча, приватизація якого проходила за ідентичним пропонованим для «Укртатнафти» законом.

Зрозуміло одне. Шаленої атаки на проект закону його авторам не уникнути. Бажаючих пролобіювати інтереси національного фінансово-спекулятивного капіталу у Верховній Раді знайдеться чимало. Чи витримають автори їхні атаки? Дай Боже їм сили, щоб витримали. А колегам і соратникам по парламенту розуму та совісті, щоб їх підтримали.

Ігор НАУМЕНКО.

що за звичкою все закордонне вважаємо кращим. Хоча маємо визнаний у світі власний ефективний метод ведення тепличного господарства, деякі комбінати й надалі віддають перевагу голландській технології крапельного вирощування рослин. Це метод, коли корінь поміщають у грунт в поліетиленовому маті і підживлюють його крапельками поживних речовин.

Алдокімов, як зазначають вітчизняні вчені і практики, придумав кращий спосіб. Насамперед він відмовився від поліетиленових мішків із торфогрунтом чи мінеральною ватою, як це роблять голландці. Дуже затратна справа, пояснює винахідник. Корінь у такому середовищі повноцінно не може розвиватися, бо в субстраті недостатній повітряний обмін. Тому час від часу грунт потрібно міняти, що загайно і дорого.

За технологією Алдокімова рослини висаджують у контейнер, де субстратом виступає звичайнісінький керамзит. Він не потребує заміни упродовж багатьох років. До того ж корінь постійно збагачується киснем.

Застосовано також принципово нову схему подачі поживних елементів. Під тиском речовина розпилюється і подається тисячами крапель. Коренева система отримує поживні речовини у вигляді аерозолі, тож найкраще вони засвоюють з одночасним насиченням повітрям.

Нижче рівня контейнерів розмішено ємність, куди по керамзитових кульках стікає поживна рідина. Через деякий час вона знову під тиском напуває рослину. Такий кругообіг регулюється з допомогою техніки. Як зазначає Алдокімов, «харчі» рослинам подаються ніби на блюдечку. Годують їх збалансованим комплексом потрібних поживних елементів.

Нітратів удесятеро менше

Вирощені за такою технологією овочі, стверджують співрозмовники, є екологічно чистими. Перед тим, як підтвердити це даними лабораторних аналізів, Анатолій Семенович навів простий приклад. Рослина, що росте у відкритому грунті, всмоктує з нього різні елементи. Скажімо, пройшов кислотний дощ, це одразу позначиться на вмісту шкідливих речовин. А в нас «харчування» дозоване: нічого зайвого...

Середній вміст нітратів у помідорах становить у 36,6 міліграма на один кілограм. Максимально допустима норма, встановлена Держстандартом, — 300 млг/кг. На огірки — 42 за норми 400 млг/кг. Саме середовище, вважає винахідник, сприяє зниженню вмісту нітратів. Так само благотворно воно позначається на рості рослини і дозріванні плодів. Урожай огірків за технологією, про яку йде мова, збирають через... 24 дні після того, як розсаду помістили в контейнер.

Володимир ГОРБ, кандидат сільськогосподарських наук, науковий працівник підприємства «Кримтеплиця»:

— Ноу-хау Алдокімова полягає в тому, що він зумів застосувати нове середовище для кореня рослин і новий метод їх збагачення поживними речовинами. У цьому перевага над відомим крапельним методом вирощування рослин, запровадженим голландцями. До слова, технологія Алдокімова може застосовуватися для вирощування багатьох рослин, зокрема, капусти, перцю, салатів, полуниці, а також ефіроносних і лікарських рослин, квітів тощо.

У винаходу вражають принаймні два показники: врожайність і якість. В Україні донині ніхто не збирав по 15 кілограмів огірків-корнішонів з одного квадратного метра в тепличних умовах. Зменшення кількості нітратів у середньому в 10 разів у вирощених овочах дає, як кажуть, підставу для роздумів не лише тим, хто займається тепличним господарством. На такий спосіб вирощування рослин мали б найперше звернути увагу в нашому аграрному відомстві, а ще більше — у Міністерстві охорони здоров'я. Екологічно чистих овочів потребують дитячі, лікарняні заклади, особливо ті, де лікуються «чорнобильці». Зрештою, така продукція конче потрібна кожному, хто «скуштував» чорнобильського лиха.

Щоправда, будівництво теплиць Алдокімова на першому етапі обходиться дорожче, ніж їх зведення за голландським методом. Так само потрібні додаткові затрати праці для профілактики контейнерів. Проте вони довговічніші, ніж торфогрунтові мати чи мати з мінеральної вати, що використовуються за голландської технології. Тому щорічне витрачання коштів на придбання нового субстрату, який коштує чималі гроші, врешті-решт обійдеться дорожче для власника тепличного господарства.

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

На знімках: Віктор Антемюк; Анатолій Алдокімов демонструє перший урожай помідорів, вирощених у Вінницькому тепличному комбінаті за новою технологією.

Фото автора.

ВОГОНЬ, ВОДА ТА МІДНІ ТРУБИ

Обласний огляд-конкурс на кращу сільську пожежно-рятувальну команду відбувся нещодавно в райцентрі Володарка на Київщині. Утім, то лише для фахівців і самих сільських вогнеборців були змагання. Для глядачів вони нагадували показові виступи, в яких учасники пробігали естафету та проводили бойове розгортання, тобто все те, що доводиться робити й у житті. І за такий само час.

А поки пожежні очікували результатів змагання, глядачі також не сумували. Дітлахи ласували безплатним морозивом. Дорослі насолоджувалися концертом місцевих зірок та студентів Білоцерківського аграрного університету. Загалом, за словами начальника управління пожежної безпеки в Київській області Держпожбезпеки МНС України генерал-майора внутрішньої служби Василя Мельника, такі заходи сприятимуть піднесенню іміджу пожежного-рятівника.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Кільце ковбаски від Ольги Солодкої

Продукція ВАТ «Шепетівський м'ясокомбінат» завоювала не лише український, а й закордонний ринок

Як тільки переступаєш прохідну цього підприємства, перше, що впадає в око, — великий плакат, на якому виведено: Шепетівський м'ясокомбінат пропонує народу України високоякісну натуральну продукцію. Під цими словами з чистою совістю може підписатись кожен працівник комбінату. Для всього колективу стало справою честі виготовляти харчі лише із натуральної сировини. У наш час сурогатів, замінників та відвертих фальшивок таке ставлення до роботи — справжня рідкість. Та колектив і директор мають тверде переконання: ніякі надвисокі прибутки не змусять виробляти для українського столу продукцію низької якості.

Директор, що зробила себе і своє підприємство

Якби колись у дитинстві Олі хтось сказав, що вона все життя буде варити сосиски, коптити ковбаси, готувати смачні балики, вона б ніколи у таке не повірила. Як багато дітей, мріяла про медінститут. Але доля розпорядилась по-іншому. В чотирнадцять у неї не стало батька. Вона, п'ятилітня сестричка, старенька бабуся — усі залишились на маминих плечах та скромній учительській зарплаті. Коли настав час вступати до вузу, на сімейній раді вирішили одностайно: треба йти до харчового. Там і конкурс трохи менший, отже, можна буде обійтись без хабара, а головне — завжди ситим будеш на такій роботі. Чого таїти, для родини тоді це було дуже важливо.

Ось так і стала Ольга Павлівна харчовиком, а після закінчення столичного вузу опинилася на Шепетівському м'ясокомбінаті.

Сьогодні, коли на підприємство приходять такі ж молоді спеціалісти, директор обов'язково влаштовує для них невеличкий екзамен — задає з десяток запитань, що стосуються виробництва. Не найважчих, таких, щоб зрозуміти, чи справді людина хоче працювати у цій галузі. Бувають випадки, коли отримує відповідь лише на одне-два. Тоді навіть дипломованому спеціалісту пропонує одну посаду — робітника. Щоб не тільки усьому навчився, а й справді всією душею віддався справі.

Таке випробування, з'ясовується, не кожному під силу. Але ж і їй самій за тридцять років роботи на підприємстві довелося пройти таку школу, що ніякі дипломи й академії її не замінять.

Пригадує, що перший страх і велику відповідальність відчула тоді, коли її одразу поставили майстром холодильного цеху. Одночасно там зберігалось майже дві тисячі тонн м'яса. А обладнання не надійне, холоду бракує, вантажники крадуть, продукція в будь-який момент може зіпсуватись...

За тридцять років виробничого життя таких ситуацій було стільки, що всі не пригадаєш, не порахуєш. Та й найголовніші посади на підприємстві — теж пройшла. Була технологом, працювала в цеху, очолювала комплексну систему управління якістю продукції, освоювала майстерність економіста, дійшла до головного технолога. А дев'ять років тому стала директором.

У той момент такій посаді було не позаздрити. Зупинялись такі промислові гіганти, що комбінату до них не рівнятись. У м'ясопереробній промисловості почався справжній розвал. І дісталось їй у спадок підприємство початку шістдесятих, котре зносилось і фізично, і морально. Колектив, який стояв на роздоріжжі, та ще піврічні борги перед селянами за здану сировину.

Тоді ще діяли старі торговельні зв'язки, і шепетівське м'ясо розходилось ледь не по всій Росії. А от гроші за нього не поверталась. Підприємство почало скидати оберти і дуже швидко опинилося на межі банкрутства.

А тут ще й президентський указ вийшов про те, що за кожен день прострочки несплачених боргів нараховуватиметься штраф у півтора проценти. Коли Солодка порахувала ці суми — взялась за голову. За борги треба було не лише підприємство, а й колектив віддати. Тільки хто ж його візьме?

Тоді й розіслала вона гінців по всіх усюдах, щоб збирали свою копійку. А тим часом на свій страх і ризик узяла кредит, щоб розрахуватися з боргами. Розуміла, що, як тільки її посланці повернуться з порожніми руками, краху їм не минути.

Як на комбінаті небо «коптили»...

Тепер вони й самі дивуються, як вискочили з того прориву. Звичайно, працювали всі разом. Але у тому, що левову частку роботи тягнула на собі директор, ніхто не сумнівається. Солодка уміла так тонко відчути ситуацію, що просто дивом витягувала комбінат із фінансових прірв.

Перші два роки вони традиційно зупинились на плановий ремонт. Так робили всі тридцять років існування комбінату. Але дуже швидко Ольга Павлівна зрозуміла, що більше так робити не можна. Бо варто було лише на місяць піти з ринку, як тебе забували, і назад треба було просто вдиратись. Відтоді усі ремонти та реконструкції вони проводили тільки на ходу, ні на годину не зупиняючи виробництво.

Яких зусиль це коштувало, знає лише колектив та директор. Бо ремонтувати і переробляти на старому комбінаті було що.

— Те, що провалювались стелі і підлоги — це одне. А те, що наша продукція стала не конкурентоспроможною на ринку, котрий швидко заповнювався яскравим і дуже симпатичним на вигляд (про якість — окрема розмова) товаром — інше, — пригадує Солодка. — Нам треба було не просто наздоганяти Європу, а й переконати усіх, що наша продукція краща. І починати треба було не з рецептів, а з устаткування.

Це ж тільки подумати, коли почали розбирати термічне відділення ковбасного цеху, раптом побачили, що в одній із камер немає перекриття. Виходило, що не ковбаси у ній коптили, а стелю на комбінаті. А технологи все не могли зрозуміти, чого ж це у них продукція не рум'яниться та не підсмажується як слід.

Таких технологічних проколів, що дістались у спадок ще з радянських часів, було чимало. Ніде правди діти, змушували тоді до ковбасних рецептів примішувати ще й партійні рішення, а якість від цього не завжди вигравала.

— Йти на новий ринок із ковбасою, яку треба було ложкою черпати, не можна було, — продовжує Ольга Павлівна, — і ми взялися за нове устаткування.

...І Європу підкоряли

Слово директора було твердим: нічого старого, а тим паче з чужих рук купувати не будемо. Тоді й почали топтати свої стежки до Європи комбінатівські фахівці, щоб вибрати для себе усе найкраще.

Тільки підписали перші контракти із однією німецькою фірмою, як інфляція почала з'їдати так тяжко зароблені гроші. Розраховуватися можна було поетапно, до того ж за відвантажений товар. Але ж тут «горіла» куплена німецька марка. День-два затримаєшся, платитимеш удвічі більше. Тоді взяла Ольга Павлівна та й скинула всі гроші німецьким партнерам. Додому прийшла та й каже: сушіть сухарі, бо гроші віддали, а чи прийдуть наші компресори — хто знає.

Із Німеччини прийшли не тільки компресори, а й ... запрошення. Педантичні німці хотіли побачити ту відважну жінку, котра не побоялась віддати такі гроші. Потім було багато інших операцій і поїздок, але та, перша, запам'яталась директорові назавжди.

На Захід шепетівчани попрямували не з простої цікавості. Об'їздили не одну виставку, не одне підприємство, аби подивитися, що ж вони там таке роблять, від чого просто розтанув наш покупець.

Вражень було багато. Бо, з одного боку, бачили такі технології та устаткування, про які навіть не здогадувались у себе вдома. З другого, побачили і той товар, що поставляли на наш ринок.

На одному із підприємств на власні очі бачили, як з низькоякісної сировини за допомогою всіляких домішок виробляють продукцію, яка за зовнішнім виглядом схожа на натуральну. От тільки справжнім м'ясом там і не пахло.

Надивившись усього, повернулись шепетівчани додому з твердим переконанням: жодних фаршів невласного виробництва в їхніх виробах не було і не буде. Тоді і з'явився отой плакат про натуральну продукцію для свого народу. А принцип роботи був вибраний такий: зберегти усі старі рецепти без будь-яких штучних домішок. Ніла Галицька, в котрої із двадцяти п'яти років комбінатівського стажу десять — на посаді головного технолога, сама розробила понад два десятки нових рецептів. А загалом в асортименті підприємства понад двісті видів продукції, в тому числі 130 видів різних ковбас. «Лікарська варена», «Столична сирокопчена», «Московська варено-копчена» на всеукраїнських виставках були удостоєні золотих медалей. Торік на всеукраїнській виставці «Регіони України пропонують» за представлену продукцію шепетівчани отримали срібну медаль.

З кісткового фаршу котлету не підсмажиш

А от сосиску чи ковбасу — зробиш. Скільки отого низькоякісного сурогату з'їли ми, українці, навіть не підрахувати. Тисячі тонн такого напівфабрикату перетинає наші кордони. Навіть шепетівські технологи, котрі на ковбасі і в буквальному, і в переносному значенні з'їли зуби, не можуть розібратись, із чого він складається. Наші стандарти передбачають аналізи на нітрити, сіль та вологу. Цим параметрам штучні фарші відповідають повністю. Але за кордоном уже давно основним аналізом є той, що визначає вміст і якість білків. У нас його просто не проводять. Отож замість м'яса можна покласти все, що завгодно, зберігши при цьому смак, колір і ... аналізи натурального продукту.

Зрозуміло, що така сировина значно дешевше натурального м'яса. Отож багато виробників залюбки використовують її у своєму виробництві. Зиск є. Те, що доводиться їсти покупцеві, зовсім інше питання, котре недобросовісного виробника практично не турбує. А чесний і добросовісний виробник опиняється в лещатах конкуренції. З одного боку, Росія, як один із основних споживачів шепетівської продукції, вводить ввізне мито на м'ясні вироби. З другого — безперешкодним потоком йде м'ясний фарш із Заходу.

Втриматися в такій ситуації на плаву надзвичайно важко. — Іноді ми йдемо навіть на те, що рентабельність деяких видів ковбас падає до нуля, але не купуємо привізної дешевої сировини, — зауважує Ольга Павлівна. — Вирівнюємо прибутки за рахунок іншої продукції. Звичайно, заробітки від цього менші, але совість наша перед покупцем чиста. І цього правила дотримуватимемось завжди.

Взагалі чесність і порядність стали основним критерієм у роботі і директора, і колективу. Як вдається утримуватись їм у морі недобросовісного бізнесу, котре піднімає серйозні шторми на нашому ринку, залишається просто дивуватись.

Узяти хоча б таку деталь: тоді, коли м'ясокомбінати потерпають від нестачі сировини, шепетівчани не простоюють. Як майже дев'ять років тому віддали борги, так до цього часу більше їх не мають. Правило тут одне: привіз худобу — одразу отримуй за неї гроші. І на оплаті намагаються не економити. Торік закупівельні ціни підприємство змінювало 17 (!) разів. Такого індикатора на ринкові зміни, як Солодка, треба ще пошукати. Дивиться не на місяці — на роки вперед. І тільки відчує небезпеку для свого виробництва — одразу до дії. Зайвої копійки не викине — знає, як тяжко вона дістається всьому колективу. Але й заплатити людям за роботу і за здану сировину — не поскупитися. — Знаю, що за важку працю селянина це не така вже й велика платня. Цілий рік годує дядько кабанчика чи бика, щоб отримати отих кілька сотень. Але ми ніколи не ставили за мету нажитись на його праці, — каже Ольга Павлівна. — Намагаємось регулювати ціни так, щоб і селян не ображати, і покупцеві дати можливість хоч у свята попробувати шмат нашої ковбаси. Подивіться сьогодні на Шепетівку — хіба багато людей може дозволити собі купити таку продукцію?

Тут ще й до всіх проблем додався проект нового закону «Про м'ясо та м'ясні продукти». Його 13-та стаття надає Кабміну право встановлювати граничні розміри закупівельних цін на сировину. Це поставить харчовиків у такі жорсткі умови, що не всякому підприємству вдасться вижити.

— Дивна позиція та й годі, — переконана Солодка. — Не можна вирішувати проблеми тваринництва за рахунок харчовиків. У нас просто немає для цього можливостей. До того ж, як тільки маємо можливість підняти ціну продукції на зовнішньому ринку, одразу збираємо правління і піднімаємо ціну на сировину самі, без міністерських вказівок. За два минулі роки підприємство змінювало ціну на сировину близько сорока разів. І це при тому, що намагались усіляко стримувати її на продукцію, яка йде для вітчизняного споживача. Створюється враження, що такі законопроекти мають на меті не сільське господарство підняти, а харчовиків загубити.

Охоронна грамота

Одного разу Ольга Павлівна проїжджала разом із п'ятилітньою онучкою біля збанкрутілого заводу.

— Чого він такий страшний, бабусю? — Та бачиш, розвалили його. Тепер не працює. Того і страшний.

— А хати можуть розвалити? — запитала дівчинка. — Якщо ні, то ти візьми та й повісь на своєму комбінаті табличку «Хата».

Якби то й справді прибити таку охоронну грамоту над прохідною, та й забути про всі проблеми. Так ні, їх дедалі більше й більше. Це десять років тому комбінат-боржник не викликав ні у кого інтересу. Сьогодні підприємство стало ласим шматком для багатьох — витиснути б з нього максимальні прибутки, забути про принципи порядності, натуральну продукцію, а потім викинути на задвірки, як отой зруйнований завод. Ні, не вдасться. І Солодка, і вся її команда стоять твердо на ногах. Тільки уявити, у Шепетівському районі колектив, що нараховує трохи більше семисот осіб, виробляє 92 (!) відсотки товарної продукції району. Лише торік до казни було сплачено 27 мільйонів гривень. Хіба ще треба якось доводити, що колектив не просто вижив, а має реальні перспективи для дальшого розвитку і процвітання.

А от «охоронна грамота» йому все одно потрібна. Як законодавча підтримка вітчизняного виробника. Шепетівчани сьогодні не просять у держави ні копійки. Вони навчились її заробляти самі. А от захист від недобросовісної конкуренції, брудного бізнесу їм потрібен.

Для чого? Та хоча б для того, щоб їли ми ковбасу та шинку, котра пахне бабусиною піччю, а не закордонними хімікатами.

Ірина КОЗАК.

Шепетівка — Хмельницький.

Фото автора.

Від Комітету з державних премій України в галузі науки і техніки

Додаток 1

Комітет з Державних премій України в галузі науки і техніки повідомляє, що до участі в конкурсі на здобуття Державних премій України в галузі науки і техніки 2003 року допущено такі праці:

1. **Цикл наукових праць «Каталіз. Кластерні підходи, механізми гетерогенного та гомогенного каталізу».**

Автори: Гончарук В.В., Яцимирський В.К., Ковтун Г.О., Рудаков Є.С., Камалов Г.Л.

Представлений Інститутом колоїдної хімії та хімії води імені А.В.Думанського НАН України.

2. **Цикл робіт «Хімія і технологія екологічного каталізу».**

Автори: Власенко В.М., Зайцев Ю.П., Мальчевський І.А., Марусяк С.О., Соловйов С.О., Чернобривець В.Л., Вольфсон В.Я.

Представлений Інститутом сорбції і проблем ендоекології НАН України.

3. **Науково-методологічне і нормативно-правове забезпечення реформування земельних відносин та аграрного сектору України.**

Автори : Саблук П.Т., Гальчинський А.С., Гайдуцький П.І., Месель-Веселяк В.Я., Даниленко А.С., Малік М.Й., Федоров М.М., Гладій М.В., Кириленко І.Г., Дем'яненко М.Я.

Представлена Інститутом аграрної економіки Української академії аграрних наук України.

4. **Розробка і впровадження у виробництво новітніх біотехнологій відтворення, розмноження та поліпшення сільськогосподарських тварин.**

Автори : Смирнов І.В., Осташко Ф.І., Коваленко В.Ф., Мартиненко Н.А., Безуглий М.Д., Мельник Ю.Ф.,Кузнєцов Г.М., Звозчик М.Г.

Представлена Інститутом свинарства Української академії аграрних наук України.

5. **Науково обґрунтована система створення та впровадження у виробництво високопродуктивних імунних гібридів соняшнику.**

Автори : Кириченко В.В., Бурлов В.В., Петренкова В.П., Бондаренко Л.В., Лібенко М.О., Крутько В.І., Лісовий М.П., Нікітчин Д.І., Рябота О.М., Зайцев О.Б.

Представлена Інститутом рослинництва імені В.Я.Юр'єва Української академії аграрних наук України.

6. **Науково-технічні основи створення і освоєння технології масового виробництва озонобезпечних побутових холодильників та морозильників з високою енергетичною ефективністю.**

Автори: Ландик В.І., Шевченко В.П., Шубін О.О., Самсоненко О.О., Жидков В.В., Філіпцов С.М., Ступін О.Б., Горін О.М., Гейер Г.В., Красновський І.Н.

Представлена Донецьким національним університетом.

7. **Створення й освоєння виробництва уніфікованого пасажирського причіпного вагона для приміських перевезень.**

Автори: Антонюк В.Г., Басов Г.Г., Бикадоров В.П., Голубенко О.Л., Мельников М.П., Міщенко К.П., Найш Н.М., Сергієнко М.І., Тартаковський Е.Д., Федюшин Ю.М.

Представлена Транспортною академією України.

8. **Розробка та впровадження в серійне виробництво сімейства вітчизняних систем життєзабезпечення — апаратів штучної вентиляції легенів та інгаляційного наркозу для задоволення нагальних потреб медичних закладів України.**

Автори: Білоусов В.І., Богданов Г.І., Варламов В.А., Глумчер Ф.С., Зеляк П.П., Ісаєв І.В., Майко В.І., Макомела Р.М., Масютка Ю.В., Талан С.М.

Представлена Міністерством промислової політики України.

9. **Монокристали сапфіру: розробка високорентабельних технологій, освоєння промислового виробництва конкурентоздатних на світовому ринку сапфірових елементів для оптики, електроніки та медицини.**

Автори: Адонкін Г.Т., Блонський І.В., Будніков О.Т., Данько О.Я., Катрич М.П., Качала В.Ю., Литвинов Л.А., Мачулін В.Ф., Мірошников Ю.П., Пузіков В.М.

Представлена Науково-технологічним комплексом "Інститут монокристалів" НАН України.

10. **Розробка наукових та технологічних засад створення біологічних і хімічних сенсорів для потреб медицини, біотехнології, охорони навколишнього середовища (фундаментальні дослідження).**

Автори: Стріха В.І., Єльська Г.В., Стародуб М.Ф., Ширшов Ю.М., Солдаткін О.П., Дзядевич С.В., Корпан Я.І., Пілецький С.А., Сергеєва Т.А., Архипова В.М.

Представлена Інститутом молекулярної біології та генетики НАН України.

11. **Дослідження екологічно-критичних зон Чорного моря: внесок морських нейстонології, радіоекології та їх наукових походних.**

Автори: Зайцев Ю.П., Полікарпов Г.Г., Єгоров В.М., Александров Б.Г., Цицугіна В.Г., Воробйова Л.В., Лазоренко Г.Є., Гулін С.Б., Мінічева Г.Г.

Представлена Інститутом біології південних морів імені О.О. Ковалевського НАН України.

12. **Цикл наукових праць "Теорія функціонування екологічних і геосоціальних систем та її фундаментальне значення для оптимізації взаємовідношень між суспільством і природою".**

Автор : Голубець М.А.

Представлений Інститутом екології Карпат НАН України.

13. **Цикл робіт "Розробка теоретичних основ та унікальної спостережної бази в Голосієві та на Терсколі для досліджень Сонця та тіл Сонячної системи".**

Автори : Балега Ю.Ю., Гуртовенко Е.А., Карпов М.В., Кондратюк Р.Р., Костик Р.І., Мороженко О.В., Сергєєв О.В., Тарадій В.К., Яновицький Е.Г.

Представлений Головною астрономічною обсерваторією НАН України.

14. **Цикл праць «Нові оптичні та магніто-оптичні явища в антиферомагнетиках».**

Автори : Гнатченко С.Л., Гнезділов В.П., Єременко А.В., Любчанський І.Л., Пашкевич Ю.Г., Петров Е.Г., Фомін В.І., Харченко М.Ф.,Чупис І.Є.

Представлений Фізико-технічним інститутом низьких температур імені Б.І.Вєркіна НАН України.

15. **Енциклопедія етнокультурознавства: у шести томах (видання друге).**

Автори: Римаренко Ю.І., Чернець В.Г., Антонюк О.В., Бітаєв В.А., Шкляр Л.Є.

Представлена Міністерством культури і мистецтв України.

16. **Соціально-психологічний моніторинг наслідків чорнобильської катастрофи.**

Автори:Ворона В.М., Головаха Є.І., Дурдинець В.В., Костенко Н.В., Мімандусова Г.І., Пилипенко В.Є., Привалов Ю.О., Саєнко Ю.І., Соболєва Н.І., Тарасенко В.І.

Представлений Інститутом соціології НАН України.

17. **Розробка і впровадження техніко-технологічних та організаційно-економічних рішень при активній інвестиційній політиці, що забезпечують найвищу продуктивність видобутку вугілля.**

Автори : Амоша О.І., Байсаров Л.В., Ляшок О.І., Корзун А.В., Логвиненко В.І., Янко С.В., Ілляшов М.О., Солдатов В.І., Лунєв С.Г.

Представлена Інститутом економіки промисловості НАН України.

18. **Розробка та впровадження високоефективної, природоохоронної технології видобутку корисних копалин в складних гідрогеологічних умовах.**

Автори : Блізнюков В.Г., Чистяков Є.П., Сторчак С.О., Швидько П.В., Замишляєв О.Г., Фурман О.І., Драгунов В.П., Слободчиков Г.І., Малий А.М., Борисенко С.Г.

Представлена Державним науково-дослідним гірничорудним інститутом.

19. **Цикл робіт «Розвиток теорії, розробка та впровадження ефективних технологій виробництва тонкостінної довгомірної металопродукції».**

Автори : Василев Я.Д., Григоренко В.У., Данченко В.М., Дементієнко О.В., Зеленський В.Є., Кравченко В.І.,Правдін Ю.М., Путнокі О.Ю.

Представлений Національною металургійною академією України.

20. **Розробка та впровадження на ВАТ «Авдіївський коксохімзавод» високоефективних енерго- і ресурсозберігаючих технологій виробництва продукції.**

Автори : Власов Г.О., Волокита Г.І., Гаврилюк В.І., Гуменюк І.М., Ковальов Є.Т., Кауфман С.І., Квасов А.В., Рудика В.І., Старовойт А.Г., Чуіщев В.М.

Представлена Донецькою обласною державною адміністрацією.

21. **Створення і промислова реалізація високоефективних ресурсозберігаючих технологій, заснованих на застосуванні процесу — багаторівчакове прокатування-розділяння.**

Автори : Шульгін Г.М., Маншилін О.Г., Жучков С.М., Кекух А.В., Губайдулін В.Ф., Кукуй Д.П., Бабенко М.А., Корінь А.О., Кулаков Л.В., Костюченко М.І.

Представлена Інститутом чорної металургії імені З.І. Некрасова НАН України.

22. **Цикл монографій "Аналітичні та асимптотичні методи дослідження стохастичних систем та їх застосування".**

Автори: Королюк В.С., Скороход А.В., Портенко М.І., Дороговцев А.А., Турбін А.Ф., Шуренков В.М., Булдигін В.В., Ліньков Ю.М., Козаченко Ю.В., Ядренко М.Й.

Представлений Інститутом математики НАН України.

23. **Науково-технічні основи створення вітроенергетичного комплексу України і його практичне використання.**

Автори : Бабенко Г.О., Богма В.М., Жабський Ю.В., Васько П.Ф., Кукушкін В.І., Левітов В.В., Хілько В.А., Чолак О.М., Шпак Я.Ф., Янукович В.Ф.

Представлена Дніпропетровською обласною державною адміністрацією.

24. **Комплекс технологій і обладнання для енергоефективного виробництва та постачання теплоти (розробка, апробація, впровадження).**

Автори : Булавка А.В., Вайль І.В., Воробйов Л.Й., Грищенко Т.Г., Декуша Л.В., Долінський А.А., Карп І.М., Лавренцов Є.М., Назаренко О.О., Сігал О.І.

Представлений Інститутом технічної теплофізики НАН України.

25. **Цикл праць «Наукові дослідження, розробка та впровадження низькоенергоємних технологій і техніки у будівництві".**

Автори: Тугай А.М., Мхітарян Н.М., Бадеян Г.В., Баженов В.А., Баладінський В.Л., Смірнов В.М., Фомін А.В., Пелевін Л.Є., Пристайло Ю.П., Костенюк О.О.

Представлений Київським національним університетом будівництва і архітектури.

26. **Розробка та впровадження в медичну практику науково обґрунтованих методів профілактики, лікування та заходів з упередження ускладнень артеріальної гіпертензії в Україні.**

Автори: Коваленко В.М., Дзяк Г.В., Свіщенко Є.П., Сіренко Ю.М., Смирнова І.П.

Представлена Інститутом кардіології імені М.Д. Стражеска Академії медичних наук України.

27. **Цикл наукових праць "Дослідження фундаментальних механізмів дії оксиду азоту на серцево-судинну систему як основи патогенетичного лікування її захворювань".**

Автори: Фролькіс В.В., Безруков В.В., Стефанов О.В., Мала Л.Т., Мойбенко О.О., Сагач В.Ф., Коркушко О.В., Кульчицький О.К., Соловйов А.І., Ткаченко М.М.

Представлений Інститутом геронтології Академії медичних наук України.

28. **Розробка та впровадження у виробництво і в медичну практику рентгенодіагностичних систем для обстеження органів грудної порожнини з цифровими приймачами на базі решіток фотодіодних матриць.**

Автори : Розенфельд Л.Г., Медведєв В.Є., Дикан І.М., Мірошниченко С.І., Девко В.Ф., Осадовський В.Р., Коваленко Ю.М., Марченко Ю.Г., Жилко Є.О.

Представлена Інститутом онкології Академії медичних наук України.

29. **Цикл робіт з проблем регіональної соціально-економічної політики.**

Автори : Буркинський Б.В., Данилишин Б.М., Долішній М.І., Дорогунцов С.І., Злупко С.М., Мамутов В.К., Мікловда В.П., Омельченко О.О., Чумаченко М.Г., Симоненко В.К.

Представлений Західним науковим центром НАН України та Міністерством освіти і науки України.

30. **Розробка наукових основ сучасної нормативно-технічної документації, освоєння виробництва і впровадження конкурентоспроможних продуктів з метою відновлення та перспективного розвитку плодопереробної галузі України.**

Автори: Литовченко О.М., Кондратенко П.В., Тюрин С.Т., Чернявський В.П., Букаєв Г.Г.

Представлена Інститутом садівництва Української академії аграрних наук.

31. **Розробка та впровадження технології виробництва сухого глютену.**

Автори: Бондар Є.Г., Мартиновський В.П., Марченко І.В., Сарапука В.Я., Сербін Ю.О., Шорнікова О.М., Іволга Н.С.

Представлена Українським науково-дослідним інститутом цукрової промисловості.

32. **Цикл наукових робіт "Теоретичні основи та інструментальні засоби розробки програмного забезпечення інформаційних технологій».**

Автори: Андон П.І., Капітонова Ю.В., Коваль В.М., Лавріщева К.М., Летичевський О.А., Нікітченко М.С., Перевозчикова О.Л., Провотар О.І., Редько В.Н., Малиновський Б.М.

Представлений Інститутом програмних систем НАН України.

33. **Шеститомне монографічне видання «Атлас родовищ нафти і газу України».**

Автори: Іванюта М.М., Арсірій Ю.О., Вуль М.Я., Гошовський С.В., Денега Б.І., Євдощук М.І., Лазарук Я.Г., Полухтович Б.М., Федишин В.О., Шпак П.Ф.

Представлений Українською нафтогазовою академією.

34. **Синаптична передача сигналів в нервовій системі: клітинні і молекулярні механізми та шляхи корекції їх порушень.**

Автори: Костюк П.Г., Кришталь О.О.,Скок В.І., Шуба М.Ф., Веселовський М.С., Лозова Н.О., Федулова С.А., Шуба Я.М., Лук'янець О.О., Панкратов Ю.В.

Представлена Інститутом фізіології імені О.О.Богомольця НАН України.

35. **Цикл робіт "Екосистемний моніторинг вірусних інфекцій: діагностика та профілактика".**

Автори: Бойко А.Л., Співак М.Я., Патика В.П., Поліщук В.П., Старчеус А.П., Карпов О.В., Князєва Н.А., Лазаренко Л.М.

Представлений Інститутом агроекології та біотехнології Української академії аграрних наук.

36. **Підручник «Мікроелектроніка: прилади, матеріали, технологія» К.: Гала, 1998.**

Автори: Смердов А.А., Закалик Л.І., Зіньковський Ю.Ф.

Представлений Міністерством освіти і науки України.

37. **Підручники: "Екологія". Видання друге. Л.: Світ, 2001; "Урбоекологія". Л.: Світ, 2001.**

Автор : Кучерявий В.П.

Представлені Міністерством освіти і науки України.

38. **Підручник «Економіка підприємства» видання друге, перероблене та доповнене, К.: Видавництво Київського національного економічного університету, 2000.**

Автори : Покропивний С.Ф., Грещак М.Г., Колот В.М., Наливайко А.П., Сай В.М., Соболь С.М., Федонін О.С., Швиданенко Г.О.

Представлений Міністерством освіти і науки України.

39. **Підручник «Менеджмент: терміни, тести, вправи, завдання, навчальні конкретні ситуації (кейси). Проблематика курсових, випускних дисертаційних робіт», К.: ВПЦ «Київський університет», 2001.**

Автор : Черваньов Д.М.

Представлений Міністерством освіти і науки України.

Публікуючи список робіт, допущених до участі в конкурсі на здобуття Державних премій України в галузі науки і техніки 2003 року, Комітет звертається до наукових та науково-технічних організацій, наукових установ, підприємств, вищих навчальних закладів, учених та спеціалістів, широкої громадськості з проханням узяти участь в обговоренні перелічених праць і повідомити свою думку щодо їх змісту та складу авторських колективів.

Назви робіт і склади авторських колективів публікуються, переважно, у відповідності з поданнями і уточнюватимуться під час подальшого обговорення.

Відгуки та зауваження, а також матеріали громадського обговорення робіт і їх авторських колективів просимо надсилати до 5 вересня 2003 року за адресою: 03680, Київ-150, вул.Горького,51, Комітет з Державних премій України в галузі науки і техніки.

Додаток 2

Комітет з Державних премій України в галузі науки і техніки повідомляє, що до участі в конкурсі на здобуття премій Президента України для молодих вчених 2003 року допущено такі праці:

1. **Екстремальні задачі теорії наближення функцій дійсної та комплексної змінної**

Автори: Сердюк А.С., Савчук В.В.

Представлена Інститутом математики НАН України.

2. **Топологія стійких відображень та їх ітерацій**

Автори: Власенко І.В., Максименко С.І., Панков М.О., Полулях Є.О.

Представлена Інститутом математики НАН України.

3. **Перетворення Помпейю та його застосування**

Автор: Волчков В.В.

Представлена Донецьким національним університетом.

4. **Комплекс програм «Вентиляція шахт» для забезпечення безпечних умов праці на вугільних підприємствах та розроблення планів ліквідації аварій**

Автор: Кравченко Н.М.

Представлений Науково-виробничим об'єднанням з гірничорятувальної справи «Респіратор».

5. **Методи моделювання динамічних процесів в економіці, біології та медицині**

Автори: Биць О.В., Пепеляєва Т.В.

Представлена Інститутом кібернетики НАН України.

6. **Функціональний аналіз: топологічні аспекти та застосування у математичній фізиці та механіці**

Автори: Банах Т.О., Гринів Р.О.

Представлена Інститутом прикладних проблем механіки і математики імені Я.С.Підстригача НАН України.

7. **Нове обладнання, технології та матеріали для відновлення деталей сільськогосподарської техніки**

Автори: Власовець В.М., Іващенко С.Г., Науменко А.О., Сайчук О.В.

Представлена Харківським державним технічним університетом сільського господарства Міністерства аграрної політики України.

8. **Цикл робіт «Нові ефекти у двофазних розчинах квантових кристалів ізотопів гелію при наднизьких температурах»**

Автори: Пензєв А.О., Полєв А.В.,Сирников Є.В.

Представлений Фізико-технічним інститутом низьких температур імені Б.І.Вєркіна НАН України.

9. **Цикл наукових робіт «Дослідження фоторефрактивного ефекту в кристалах $Sn_2P_2S_6$ та розробка методів підвищення ефективності нелінійних взаємодій у ближньому інфрачервоному діапазоні спектру»**

Автор: Шумелюк О. М.

Представлений Інститутом фізики НАН України.

10. **Наукова праця «Статистичні методи та засоби діагностики стану технічних та біологічних об'єктів»**

Автори: Драбич О.П., Івасенко І.Б.,Ісаєв І.Ю., Косаревич Р.Я.

Представлена Фізико-механічним інститутом імені Г.В.Карпенка НАН України.

11. **Ретроспективна дозиметрія та радіаційні характеристики мінералів та біомінералів**

Автор: Щербина О.І.

Представлена Інститутом геохімії, мінералогії та рудоутворення НАН України.

12. **Розробка, дослідження та освоєння технології прокатування-розділяння в чорновій групі безперервних дротових станів**

Автори: Оробцев А.Ю., Шувякова І.В.

Представлена Інститутом чорної металургії імені З.І.Некрасова НАН України.

13. **Цикл наукових робіт "Розробка актуальних проблем сучасного матеріалознавства: хаос у сцинтиляторах та мультиенергетична радіографія"**

Автор: Найдьонов С.В.

Представлена Науково-технологічним концерном "Інститут монокристалів" НАН України.

14. **Цикл наукових праць «Методи та результати дослідження міцності та довговічності елементів конструкцій з тріщинами»**

Автори: Задворний Є.О., Кононученко О.В., Радченко С.А.

Представлений Інститутом електрозварювання імені Є.О. Патона НАН України.

15. **Нейрогормональні модулятори в лікуванні хронічної серцевої недостатності**

Автор: Корж О.М.

Представлена Національним фармацевтичним університетом Міністерства охорони здоров'я України.

16. **Цикл наукових праць «Мітохондріальні хвороби: проблеми діагностики, лікування і профілактики»**

Автори: Гречаніна Ю.Б., Гусар В.А.,Григоров С.М., Мінков О.І.

Представлений Харківським державним медичним університетом, Одеським державним медичним університетом Міністерства охорони здоров'я України, Харківським обласним управлінням охорони здоров'я.

17. **Вплив лактульози на секреторну функцію шлунка теоретичні та прикладні аспекти**

Автор: Фалалєєва Т.М.

Представлена Київським національним університетом імені Тараса Шевченка.

18. **Алгоритми діагностики і інтенсивної терапії при захворюваннях і травмах головного мозку в екстремальній медицині**

Автори: Налапко Ю.І., Докашенко Д.А.

Представлена Луганським державним медичним університетом Міністерства охорони здоров'я України.

19. **Клінічна та параклінічна оцінка стану фетоплацентарного комплексу у вагітних, які мешкають у великому промисловому центрі, при наявності акушерської та екстрагенітальної патології**

Автор: Барковський Д.Є.

Представлена Запорізьким державним медичним університетом Міністерства охорони здоров'я України.

20. **Діагностика та хірургічне лікування пошкоджень ротаторної манжети плеча**

Автор: Долгополов О.В.

Представлена Інститутом травматології і ортопедії АМН України.

21. **Дослідження фібринолітичного каскаду з метою створення тест-систем для вдосконалення діагностики і профілактики порушень системи гемостазу**

Автори: Савчук О.М., Краснобрижа Є.М.

Представлена Інститутом біохімії імені О.В.Палладіна НАН України.

22. **Гравічутливість рослин на клітинному і молекулярному рівнях**

Автори: Адамчук-Чала Н.І., Артеменко О.А., Соболь М.А.

Представлениа Інститутом ботаніки імені М.Г.Холодного НАН України.

23. **Формування банку генетичних ресурсів зернових культур та використання їх в селекційних програмах**

Автори: Голік О.В., Задорожна О.А., Овсяннікова Н.С.

Представлена Інститутом рослинництва імені В.Я.Юр'єва Української академії аграрних наук.

24. **Токсикологічний пресинг на прісноводні малакоценози**

Автори: Киричук Г.Є., Янович Л.М.

Представлена Житомирським державним педагогічним університетом імені Івана Франка.

25. **Цикл робіт «Біопрепарати як фактор біоорганічного землеробства»**

Автори: Каменєва І.О., Патика Т.І., Копилов Є.П.

Представлений Інститутом сільськогосподарської мікробіології Української академії аграрних наук.

26. **Водорості заповідних територій та їх охорона**

Автори: Дарієнко Т.М., Михайлюк Т.І.,Петльований О.А.

Представлена Інститутом ботаніки імені М.Г.Холодного НАН України.

27. **Цикл робіт «Комплексна біоіндикація стану агроекосистем»**

Автори: Шевченко Т.П., Дем'янюк О.С., Ковальова О.А., Кобозєва Н.А.

Представлений Інститутом агроекології та біотехнології УААН.

28. **Критико-таксономічне вивчення, інвентаризація та охорона лишайників півдня України**

Автор: Ходосовцев О.Є.

Представлена Херсонським державним університетом.

29. **Монографія «Споживчий ринок: становлення та розвиток»**

Автор: Азарян О.М.

Представлена Донецьким державним університетом економіки і торгівлі імені М.Туган-Барановського.

30. **Монографія «Кримінальна відповідальність за легалізацію (відмивання) грошових коштів та іншого майна, здобутих злочинним шляхом: проблеми кваліфікації та вдосконалення законодавства»**

Автор: Беніцький А.С.

Представлена Луганською академією внутрішніх справ імені 10-річчя незалежності України.

31. **Монографія «Нігілізм: анатомія Ніщо»**

Автор: Лютий Т.В.

Представлена Інститутом філософії імені Г.С.Сковороди НАН України.

32. **Цикл праць, присвячених актуальним проблемам корпоративного права**

Автор: Кібенко О.Р.

Представлений Національною юридичною академією України імені Ярослава Мудрого.

33. **Монографія «Етимологічне гніздо з коренем *ver- у праслов'янській мові»**

Автор: Іліаді О.І.

Представлена Інститутом української мови НАН України.

Публікуючи список робіт, допущених до участі в конкурсі на здобуття премій Президента України для молодих вчених 2003 року, Комітет звертається до наукових та науково-технічних товариств, наукових установ, підприємств, вищих навчальних закладів, учених та спеціалістів, широкої громадськості з проханням узяти участь в обговоренні перелічених праць і повідомити свою думку щодо їх змісту та складу авторських колективів.

Назви робіт і склади авторських колективів публікуються, переважно, у відповідності з поданням і уточнюватимусь під час подальшого обговорення.

Відгуки та зауваження просимо надсилати до 5 вересня цього року за адресою: 03680, Київ-150, вул. Горького, 51, Комітет з Державних премій України в галузі науки і техніки.

ОГОЛОШЕННЯ

Дніпропетровська філія Агентства з питань банкрутства (Організатор торгів) проводить публічні торги (аукціон) з продажу майна підприємства-боржника — **ВАТ «Племптахзавод «Христофорівський»** (справа № Б26/112/02), розташованого за адресою: Дніпропетровська обл., Криворізький р-н, с. Валове, вул. Центральна. Загальна характеристика об'єктів продажу: лот № 1 (зі зниженням вартості майна на 30 %) — будівля яйцескладу (заг. пл. 421,7 кв. м.). Початкова вартість об'єкту продажу за лотом № 1 складає 7800 (сім тисяч вісімсот) грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 2 (зі зниженням вартості майна на 30 %). склад кормів (заг. пл. 493,3 кв. м.). Початкова вартість об'єкту продажу за лотом № 2 складає 6600 (шість тисяч шістсот) грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 3 — сад фруктових дерев (заг. пл. 40,0 га, кількість дерев — 6 тисяч). Початкова вартість об'єкту продажу за лотом № 3 складає 26000 (двадцять шість тисяч) грн. 00 коп.: лот № 4 — автомобіль ГАЗ 5312 (тип — фургон М 37161, рік випуску — 1989) — початкова вартість — 1309 (одна тисяча триста дев'ять) грн. 00 коп.; лот № 5 — автомобіль ЗИЛ 431410 (тип — бортова платформа, рік випуску — 1989) — початкова вартість — 856 (вісімсот п'ятдесят шість) грн. 00 коп.; лот № 6 — автомобіль УАЗ 469Б (рік випуску — 1984) — початкова вартість — 476 (чотириста сімдесят шість) грн. 00 коп.; лот № 7 — автомобіль ЗИЛ 554 М (тип — самоскид, рік випуску — 1989) початкова вартість — 805 (вісімсот п'ять) грн. 00 коп.; лот № 8 — автомобіль ГАЗ 31029 (рік випуску — 1993) початкова вартість — 1225 (одна тисяча двісті двадцять п'ять) грн. 00 коп.; лот № 9 —автомобіль КАМАЗ 5320 (тип — ЗСК-Ф 15, рік випуску — 1987) початкова вартість — 1029 (одна тисяча двадцять дев'ять) грн. 00 коп.; лот № 10 — автомобіль ИЖ 2715 (рік випуску — 1984) — початкова вартість — 318 (триста вісімнадцять) грн. 00 коп.; лот № 11 — автомобіль ГАЗ 5201 (тип — автомайстерня, рік випуску —1987) — початкова вартість — 1542 (одна тисяча п'ятсот сорок дві) грн. 00 коп.; лот № 12 — автомобіль ЗИЛ 130 (тип — автокран, рік випуску — 1988) — початкова вартість — 768 (сімсот шістдесят вісім) грн. 00 коп.; лот № 13 — автомобіль ГАЗ 53 (тип — вантажна, рік випуску — 1984) — початкова вартість — 498 (чотириста дев'яносто вісім) грн. 00 коп.; лот № 14 автомобіль САЗ (3507 тип — вантажний самоскид, рік випуску — 1989) початкова вартість — 368 (триста шістдесят вісім) грн.00 коп.; лот № 15 — автомобіль КАВЗ 3271 (тип — автобус пасажирський) початкова вартість — 273 (двісті сімдесят три) грн.00 коп, лот № 16 — автомобіль САЗ 3507 (тип — самоскид, рік випуску — 1989) початкова вартість — 564 (п'ятсот шістдесят чотири) грн. 00 коп.; лот № 17 — автомобіль ГАЗ 53А (тип — вантажна, рік випуску — 1982) початкова вартість 460 (чотириста шістдесят) грн. 00 коп.; лот № 18 — автомобіль ГАЗ 5312-3966 «Воглгарь» (тип — автобус, рік випуску — 1990) — початкова вартість 511 (п'ятсот одинадцять) грн. 00 коп.; лот № 19 — автомобіль ГАЗ 5312 (тип автобус, рік випуску — 1992) — початкова вартість — 479 (чотириста сімдесят дев'ять) грн. 00 коп.; лот № 20 — автомобіль ГАЗ 52 (тип — спеціальна, рік випуску — 1988) — початкова вартість 512 (п'ятсот дванадцять) грн. 00 коп.; лот № 21 — автомобіль ГАЗ 53-12 (тип — спеціальна, рік випуску — 1990) — початкова вартість — 1023 (одна тисяча двадцять три) грн. 00 коп. лот № 22 — автомобіль ГАЗ 53-12 (тип — вантажна, рік випуску — 1990) — початкова вартість — 561 (п'ятсот шістдесят одна) грн. 00 коп.; лот № 23 — автомобіль ГАЗ — САЗ 3507 (тип — самоскид, рік випуску — 1991) початкова вартість 602 (шістсот дві) грн. 00 коп.; лот № 24 автомобіль ЗИЛ 130-76 (тип — ЗСК 10, рік випуску — 1981) — початкова вартість — 597 (п'ятсот дев'яносто сім) грн.00 коп.; лот № 25 автомобіль ГАЗ 5201 (тип —спеціальна, рік випуску — 1987) — початкова вартість — 497 (чотириста дев'яносто сім) грн. 00 коп.; лот № 26 автомобіль ЗИЛ 130А (тип — ЗСК, рік випуску — 1992) — початкова вартість 621 (шістсот двадцять одна) грн. 00 коп.; лот №27 — автомобіль ЗИЛ 130 (тип — спеціальна, рік випуску — 1983) — початкова вартість — 539 (п'ятсот тридцять дев'ять) грн. 00 коп.; лот № 28 автомобіль ГАЗ 5201 (тип — спеціальна, рік випуску — 1991) — початкова вартість — 423 (чотириста двадцять три) грн. 00 коп.; лот № 29 автомобіль САЗ 3507 (тип — самоскид, рік випуску — 1983) — початкова вартість — 456 (чотириста п'ятдесят шість) грн. 00 коп.; лот № 30 — автомобіль ГАЗ 53 (тип спеціальна, рік випуску — 1983) початкова вартість — 437 (чотириста тридцять сім) грн. 00 коп.; лот №31 — автомобіль САЗ 3507 (тип — вантажний самоскид, рік випуску — 1984) — початкова вартість — 334 (триста тридцять чотири) грн. 00 коп.

Гарантійні внески учасників аукціону (5 % від початкової ціни) та реєстраційний збір за реєстрацією учасників аукціону — 17 грн. перераховується на рахунок Організатора торгів: п/р 26006351680200 в АППБ «Аваль», МФО 305653, код ЄДРПОУ 26252710 до 30.07.2003 р. включно. заявки на участь в аукціоні приймаються до 30.07.2003 р. включно за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, б.48, кім. № 7, з 9.00 до 18.00 (крм вихідних). З питань ознайомлення з об'єктами та оформлення участі в аукціоні звертатись за тел. (056) 744-19-31.

Публічні торги відбудуться 04.08.03 р. о 12.00 за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, б.48. кім № 7.

Переможцем аукціону визначається той учасник, який запропонував найвищу ціну за об'єкт продажу. Результати публічних торгів (аукціону) оформлюються протоколом, який є підставою для укладення протягом 15 днів договору купівлі-продажу між покупцем та боржником.

До відома акціонерів ЗАТ «Українська страхова група».

Правління Товариства повідомляє про скликання позачергових загальних зборів акціонерів. Позачергові загальні збори акціонерів відбудуться «18» серпня 2003 р. о 10.00 за адресою: м. Київ, вул. Лютеранська, 20. Реєстрація акціонерів або їх представників відбудеться з 9.00 до 10.00 «18» серпня 2003 р. за місцем проведення зборів.

Порядок денний позачергових загальних зборів акціонерів:

1. Обрання Голови зборів та Секретаря зборів.
2. Про збільшення статутного фонду Товариства.
3. Про внесення змін та доповнень до установчих документів.
4. Про затвердження звіту Правління Товариства.
5. Затвердження звітів і висновків Ревізійної комісії Товариства.
6. Про затвердження звіту Спостережної Ради про її діяльність за період між Загальними зборами Акціонерів.
7. Про призначення Голови та членів Спостережної Ради Товариства, Голови та членів Ревізійної комісії Товариства.
8. Про відкликання та обрання Голови Правління Товариства, затвердження повноважень.
9. Визначення основних напрямків діяльності Товариства.
10. Про затвердження внутрішніх нормативних документів.
11. Про створення, реорганізацію та ліквідацію дочірніх підприємств, структурних підрозділів Товариства у 2003 р. та затвердження їх статутів та положень.
12. Про зміну реєстратора та затвердження договору з реєстратором.

Для реєстрації акціонери повинні мати документ, що посвідчує особу, а представники акціонерів — довіреність, посвідчену згідно з чинним законодавством.

Правління ЗАТ «Українська страхова група».

Постановою Господарського суду Миколаївської області (54001, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22-А) від 3 червня 2003 року (справа № 4/44) визнано банкрутом Товариство з Обмеженою Відповідальністю «Фрозен Фуд» (54050, м. Миколаїв, проспект Жовтневий, 316, к.10, код ЗКПО 30243576).

Ліквідатором банкрута призначено Лисенко В. С. (54017, м. Миколаїв, вул. Московська, 42/53).

Заяви кредиторів приймаються протягом 30 днів з дня опублікування оголошення.

Комітет кредиторів ВАТ **«Бершадський цукровий завод»** повідомляє, що згідно його рішення через Товарну Біржу «Центр нерухомості» відбулась реалізація комплексу з виробництва цукру ВАТ «Бершадський цукровий завод», Вінницька обл., м. Бершадь, вул. 50-річчя Жовтня, № 211 (п/р 26009000056001 у Філії «Вінницька дирекція» АТ «Індекс-Банк», м. Вінниця, МФО 302537, код ЄДРПОУ 00371955) згідно договору купівлі-продажу № 1003/057 від 03.06.03 р. по ціні 1 950 000, 00 (Один мільйон дев'ятсот п'ятдесят тисяч) гривень, у т. ч. ПДВ.

Господарським судом Хмельницької області (29000, м. Хмельницький, майдан Незалежності, 1) ухвалою від 24 червня 2003 р. порушена справа № 4/138-Б про банкрутство ВАТ «Наркевицький цукровий завод» (Хмельницька обл., Волочиський р-н, смт. Наркевичі, вул. Заводська, 1, п/р 260022600180 в АКБ «Правекс Банк», м. Хмельницький, МФО 315610, код ЄДРПОУ 00373333). Розпорядником майном призначений Матущак Віктор Іванович, ліцензія № 16615 від 11.02.2003 р. (29000, м. Хмельницький, вул. Сковороди, 14, кв.151).

Заяви кредиторів з майновими вимогами приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

До уваги акціонерів ЗАТ «Стальметиз»

Позачергові збори акіцонерів відбудуться 22 серпня 2003 року о 12 годині за адресою: м. Одеса, вул. Ізвесткова, 32, в приміщенні клубу.

Порядок денний.

1. Відкликання та вибори членів Спостережної Ради.

Реєстрація учасників зборів проводиться з 10 до 11.30 годин.

Спостережна Рада.

Господарський суд Житомирської обл. (10014, м. Житомир, вул. М. Бердичівська, 25) ухвалою № 1/155 «Б» поновлено провадження і продовжив ліквідаційну процедуру ВАТ «Черняхівський хлібозавод» (м. Черняхів, Житомирської обл., вул. Коростенська, 101, ЖОД АППБ «Аваль», р/рахунок 26002309, МФО 311528, код 13552480).

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Руденького Володимира Андрійовича (ліцензія № 250116 від 28.12.2000 р., м. Київ, вул. З. Гайдай, 9/8, кв. 18, 04212).

Господарський суд Миколаївської області (54009, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22, Будинок Рад) порушив справу № 14/75 про банкрутство Сільськогосподарського виробничого кооперативу «Гулаківський». Адреса боржника: 57016, Миколаївська обл., Казанківський р-н, с. Миколо Гулак; код ЄДРПОУ 03764790; рахунок 2600260023001 в АПБ «Україна», МФО 326148.

Розпорядником майна призначено Чудайкіну Людмилу Григорівну (ліцензія серія АА № 487778 від 23.04.2003 р.). Адреса: 54058, м. Миколаїв, вул. Лазурна, 2Б, кв. 25, або 54058 (а/с 1041) тел. 8(0512) 41-60-48.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Інформаційне повідомлення Ліквідатора Банку «Україна» про проведення конкурсу з продажу цілісного майнового банківського комплексу Акціонерного комерційного агропромислового банку «Україна»

1. Код за ЄДРПОУ: 00039025.

2. Місце знаходження головного офісу: м. Київ, пров, Рильський, 10. Телефон: (044) 244-15-06, факс: (044) 244-15-12.

3. Ліквідатор Банку «Україна» пропонує до продажу **цілісний майновий банківський комплекс** (ЦМБК) Банку «Україна» у складі рухомого та нерухомого майна **26 обласних філій та 499 районних відділень банку**, розташованих у всіх областях України.

Загальна кількість споруд — 990.

Об'єкт продажу (ЦМБК) знаходиться у стані придатному до його використання за призначенням.

4. Початкова ціна продажу об'єкту: 505 247 921 грн. (без ПДВ).

5. Фіксовані умови конкурсу:

- оформлення (переоформлення) прав власності на нерухоме майно ЦМБК здійснюється за рахунок Покупця;
- оформлення (переоформлення) прав користування земельними ділянками, на яких знаходиться нерухоме майно ЦМБК здійснюється Покупцем самостійно;
- Покупець повністю компенсує ліквідатору Банку «Україна» витрати, понесені із отриманням Витягів з реєстру прав власності на нерухоме майно ЦМБК;
- Покупець надає ліквідатору Банку «Україна» в безоплатне користування приміщення ЦМБК, які необхідні йому для подальшої роботи до закінчення ліквідаційної процедури Банку «Україна»;
- отримання покупцем дозволу Антимонопольного комітету України на придбання ЦМБК.

6. Інші умови конкурсу:

- конкурсні пропозиції, у яких зазначено ціну, нижчу за визначену початкову ціну продажу ЦМБК, до розгляду не приймаються;
- у разі відмови переможця конкурсу підписати договір купівлі-продажу ЦМБК, кошти, сплачені у якості конкурсної гарантії, йому не повертаються.

7. Кваліфікаційні вимоги до учасників:

- до участі в конкурсі допускаються державні установи та суб'єкти господарювання — юридичні особи всіх форм власності;
- компанії, зареєстровані в офшорних зонах, до участі у конкурсі не допускаються.

8. Для участі у конкурсі претенденти:

- сплачують завдаток у **сумі 50 524 793 грн.** на спеціальний рахунок **32079100101,** одержувач **коштів ліквідатор Банку «Україна» в ОПРУ Національний банку України,** МФО **300001** код за ЄДРПОУ **00039025.** Призначення платежу: як конкурсна гарантія для участі у конкурсі з продажу цілісного майнового банківського комплексу Банку «Україна»;
- надають конкурсну заявку та кваліфікаційні документи (довідку — характеристику про претендента, установчі документи, свідоцтво про державну реєстрацію суб'єкта господарювання або інші документи, які засвідчують юридичний статус претендента).

9. Кінцевий термін прийняття документів — **за 7 днів до початку проведення конкурсу.**

10. Документи приймаються за адресою: **01025, м. Київ, вул. Велика Житомирська, 11, кімната 509, щоденно з 10.00 до 17.00, крім вихідних та святкових днів.**

11. Пакет документів, який містить: інформацію про об'єкт продажу. Порядок та умови проведення конкурсу, форму конкурсної заявки, форму конкурсної пропозиції, проект договору купівлі-продажу, проект договору безоплатного користування, додаткові відомості про об'єкт продажу, час, місце і порядок ознайомлення з об'єктом та іншу інформацію про проведення конкурсу можна отримати за телефонами: **(044) 228-97-92, 228-97-90, 244-15-29, факс (044) 244-15-13** або за адресою: **м. Київ, вул. Велика Житомирська, 11, з 10.00 до 17.00, щоденно крім вихідних та святкових днів.**

12. Конкурс буде проведено 04.08.03 р. о 14.00 у головному офісі банку.

Хозяйственным судом АР Крым возбуждено дело № 2-8/9135-2003 о банкротстве Закрытого Акционерного Общества «Симферопольская конфетная фабрика», юридический адрес: 95013, АРК, г. Симферополь, ул. Севастопольская, 39, р/с 26005120381001 в Ф. ОАО КБ КРД г. Симферополь.

Распорядителем имущества назначен арбитражный управляющий Заевский Виталий Геннадьевич (лицензия АА № 047834 от 22.10.2001 г.), адрес: 95000, г. Симферополь, ул. Молодых подпольщиков, 7, тел. 8 (0652) 22-90-76.

Заявления кредиторов и возможных санаторов принимаются в течение одного месяца со дня опубликования объявления.

Відкрите акціонерне товариство «Турбівський каоліновий завод»

повідомляє, що загальні збори акціонерів відбудуться 19 серпня 2003 року о 10.00 годині за адресою: м. Київ, вул. М. Лебедєва,6. Реєстрація учасників зборів 19 серпня 2003 року з 9-00 до 10-00 години, кім.12.

Порядок денний:

1. Звіт Правління за результатами фінансово-господарської діяльності за 2002 рік.
2. Прийняття Статуту в новій редакції.
3, Чисельність та склад органів Товариства (Правління, Спостережна Рада, Ревізійна комісія).

Для участі в зборах акціонерам необхідно мати документи, що посвідчують особу; доручення на право представлення акціонера, оформлене відповідно до вимог чинного законодавства.

Дніпропетровська філія Агентства з питань банкрутства проводить публічні торги (аукціон) з продажу майна підприємства-банкрута — **ВАТ «Склобудкерамік»** (справа № Б26/2/124а-99). Загальна характеристика об'єкту продажу, яке знаходиться за адресою: м. Дніпропетровськ, вул. Канатна, 126. Лот № 1 (зі зниженням вартості майна на 30%) — комплекс будівель та споруд у складі: будівля головного корпусу, будівля шіхтовочного відділення, будівля пічного відділення, мостіння, трансформаторна підстанція та трансформатор, очисні споруди, ворота (2 шт.), огорожа (2 шт.), будівля ГРП, будівля прохідної. Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 1 складає 300565 (триста тисяч п'ятсот шістдесят п'ять грн.) 30 коп. в т. ч. ПДВ —50094,22 грн. Загальна характеристика об'єктів продажу, які знаходяться за адресою: м. Дніпропетровськ, вул. Саксаганського, 60. Лот № 2 —будівля оздоровчого корпусу із прибудовою. Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 2 складає 100740 (сто тисяч сімсот сорок) грн. 00 коп. в т. ч. ПДВ — 16790,00 грн. Лот № 3 — будівля адміністративного корпусу та магазину. Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 3 складає 50000 (п'ятдесят тисяч) грн. 00 коп. в т. ч. ПДВ — 8333,33 грн. Лот № 4 — будівля медпункту (їдальні) Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 4 складає 20000 (двадцять тисяч) грн. 00 коп. в т. ч. ПДВ — 3333,33 грн. Лот № 5 — будинок відділу збуту літ Ы. Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 5 складає 3800 (три тисячі вісімсот) грн. 00 коп. в т. ч. ПДВ — 633,33 грн. Лот № 6 — будинок відділу збуту літ АЕ. Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 6 складає 5500 (п'ять тисяч п'ятсот) грн. 00 коп. в т. ч. ПДВ —916,67 грн. Лот № 7 — будівля відділу постачання. Початкова ціна об'єкта продажу за лотом № 7 складає 7500 (сім тисяч п'ятсот) грн. 00 коп. в т. ч. ПДВ —1250,00 грн. Гарантійні внески учасників аукціону (5% від початкової ціни) та реєстраційний збір за реєстрацію учасників аукціону — 17 грн. перераховується на рахунок Організатора торгів —філії ДГУ Агентства з питань банкрутства в Дніпропетровській області: п/р 26006351680200 в АППБ «Аваль», МФО 305653, код ЄДРПОУ 26252710 до 30.07.2003 р. Заявки на участь в аукціоні приймаються до 30.07.2003 р. включно за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, б. 48, кім. № 7, з 9.00 до 18.00 (крім вихідних). З питань ознайомлення з об'єктами та оформлення участі в аукціоні звертатися за тел. (056) 744-19-31.

Публічні торги відбудуться 04.08.03 р., о 12.00 за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, б. 48, кім. № 7.

Переможцем аукціону визнається той учасник, який запропонував найвищу ціну за об'єкт продажу. Результати публічних торгів (аукціону) оформлюються протоколом, який є підставою для укладання протягом 15 днів договору купівлі-продажу між покупцем та боржником.

СОЦІАЛЬНИЙ ЗРІЗ

Діти без садочка, що квіти без догляду

Таке село, як Бірки, в Україні, певне, одне. Свого часу тут проживало 33 матері-героїні, а нині їх 27. Кожна друга сім'я — багатодітна. Лише дітей дошкільного віку 189. Попри це дитячий садок три роки був на замку.

І ось за клопотанням місцевої громади, депутатів районної ради його діяльність нарешті відновлено. Дещо раніше відкрилися дошкільні заклади в селах Судче і Седлище. Ще три дитсадки функціонують у райцентрі Любешів.

Як повідомив голова райради Василь Гриневич, на їх утримання у місцевому бюджеті передбачено 924 тисячі гривень, що дає привід говорити про відкриття ще двох дитсадків і розширення вже діючих. До речі, Любешівський район один з небагатьох в області, де народжуваність перевищує смертність.

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

Перемо чистіше без пом'якшувача води

ЕКСПЕРИМЕНТ

Мабуть кожен, у кого вдома є пральна машина, намагається зробити все, щоб вона слугувала якомога довше. І не дивно, адже «задоволення» не з дешевих. Після того, як на телеекранах з'явилися рекламні ролики із деталями пральних машин, які мало не розсипаються на очах, до Українського центру випробувань та сертифікації електрообладнання «УкрТЕСТ» почало надходити особливо багато запитань. Чи справді жорстка вода так впливає на пральні пристрої? Чи варто застосовувати під час прання спеціальні пом'якшувачі? Напевно і ви не раз ставили собі ці запитання.

Фахівці «УкрТЕСТу» дослідили вплив жорсткості води на пральні машини. У дослідній лабораторії було виконано майже 250 циклів прання в популярних на нашому ринку машинах «Ардо». Це відповідає п'ятьом рокам експлуатації в побутових умовах. В експерименті застосовували воду різної жорсткості, яка відповідала показникам в основних регіонах України. Використовували пральний порошок «Аріель Автомат». Результати виявилися більш ніж блискучі —на машинах ці досить прискіпливі випробування практично не позначилися. Фахівці дійшли висновку: якщо застосовувати якісні порошки, жорсткість води жодним чином не позначається на пранні — не пошкоджується машина, якісно переться білизна. До того ж, з'ясувалося, що в багатьох випадках білизна, випрана без додавання пом'якшувача води, була навіть чистіша.

3 липня

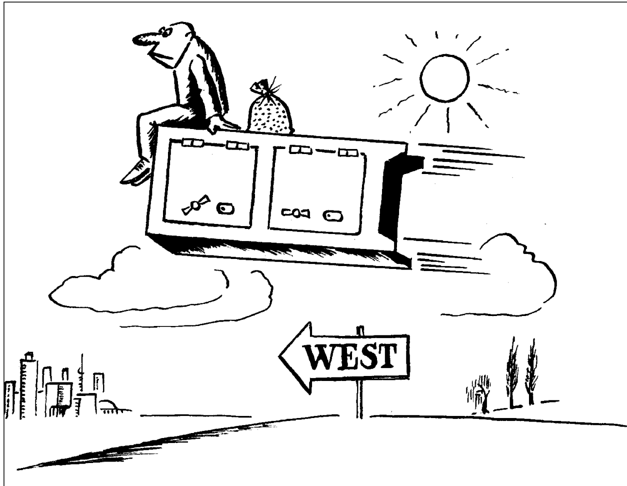
■ 1883 р. Народився видатний австрійський письменник Франц Кафка. ■ 1917 р. Політична криза в Петрограді. У Києві — виступи офіцерів та юнкерів проти більшовиків. ■ 1932 р. Народився Вадим Ілленко, кінооператор ("За двома зайцями", "Вечір напередодні Івана Купала"). ■ 1944 р. Столицю Білорусії Мінськ визволено від гітлерівців.■ 1973 р. У Гельсінкі розпочався перший етап Наради з безпеки і співробітництва в Європі. ■ 1974 р. Помер академік Сергій Лебедєв. Під його керівництвом у Києві 1950 року створено першу в СРСР електронно-обчислювальну машину.

КОНТРАБАНДА

Митники на хитрощі не піддаються

Геніальний спосіб контрабанди наркотиків з-за кордону вигадав 27-річний житель Рівненщини Федір П., який перебуває на заробітках у Португалії. Він надсилав гашиш на адресу своїх батьків у звичайних поштових конвертах. Однак хитрий маневр заробітчанина розгадали оперативники управління СБУ в Рівненській області, **повідомляє наш власний кореспондент Олександра ЮРКОВА**.

Тим часом працівники Чернігівської митниці затримали партію парфумерії марки «Оріфлейм». Дві тисячі предметів вартістю понад 25 тисяч гривень громадянин Білорусі намагався провезти через митний кордон України в об'їзд пункту пропуску. Коли автомобіль було доглянуто, з'ясувалося, що він заповнений шампунями, помадами та кремами відомої марки. Жодних документів — товаросупровідних і сертифікатів, — які свідчили б про якість продукції, водій не мав. Імовірно, що продукція була підробна, **повідомляє Державна митна служба України**. За обома фактами порушено кримінальні справи.

Мал. Василя ФЛЬОРКА.

КОНКУРСИ

Коров'яче свято

У селі Кінецьполі Первомайського району відбулося свято господарів худоби. Вони виборювали звання господині найчистішої корови, пастуха, що вперше виводить череду, найласкавішого господаря. Змагалися на знання кличок корів, на кращий вінок та окрик. В останньому конкурсі перемогла корова, яка миттєво реагує на голос господині. Тільки в номінації «кращий співак» переможця не визначили, бо співали всім селом.

Олена ІВАШКО.

Миколаївська область.

Календар чемпіонату країни з футболу–2003—2004. Вища ліга. Перше коло

1-й тур. 12 липня (субота). Металург (Запоріжжя) — Шахтар (Донецьк). Борисфен (Бориспіль) — Дніпро (Дніпропетровськ). Карпати (Львів) — Кривбас (Кривий Ріг). Зірка (Кіровоград) — Арсенал (Київ). Оболонь (Київ) — Чорноморець (Одеса). Динамо (Київ) — Волинь (Луцьк). Іллічівець (Маріуполь) — Таврія (Сімферополь). Металург (Донецьк) — Ворскла (Полтава).

2-й тур. 17 липня (четвер). Шахтар—Ворскла. Таврія—Металург Д. Волинь—Іллічівець. Чорноморець—Динамо. Арсенал—Оболонь. Кривбас—Зірка. Дніпро—Карпати. Металург Зп—Борисфен.

3-й тур. 22 липня (вівторок). Борисфен—Шахтар. Карпати—Металург Зп. Зірка—Дніпро. Оболонь—Кривбас. Динамо—Арсенал. Іллічівець—Чорноморець. Металург Д—Волинь. Ворскла—Таврія.

4-й тур. 27 липня (неділя). Шахтар—Таврія. Волинь—Ворскла. Чорноморець—Металург Д. Арсенал—Іллічівець. Кривбас—Динамо. Дніпро—Оболонь. Металург Зп—Зірка. Борисфен—Карпати.

5-й тур. 3 серпня (неділя). Карпати—Шахтар. Зірка—Борисфен. Оболонь—Металург Зп. Динамо—Дніпро. Іллічівець—Кривбас. Металург Д—Арсенал. Ворскла—Чорноморець. Таврія—Волинь.

6-й тур. 17 серпня (неділя). Шахтар—Волинь. Чорноморець—Таврія. Арсенал—Ворскла. Кривбас—Металург Д. Дніпро—Іллічівець. Металург Зп—Динамо. Борисфен—Оболонь. Карпати—Зірка.

7-й тур. 31 серпня (четвер). Зірка—Шахтар. Оболонь—Карпати. Динамо—Борисфен. Іллічівець—Металург Зп. Металург Д—Дніпро. Ворскла—Кривбас. Таврія—Арсенал. Волинь—Чорноморець.

8-й тур. 14 вересня (неділя). Шахтар—Чорноморець. Арсенал—Волинь. Кривбас—Таврія. Дніпро—Ворскла. Металург Зп—Металург Д. Борисфен—Іллічівець. Карпати—Динамо. Зірка—Оболонь.

9-й тур. 20 вересня (субота). Оболонь—Шахтар. Динамо—Зірка. Іллічівець—Карпати. Металург Д—Борисфен. Ворскла—Металург Зп. Таврія—Дніпро. Волинь—Кривбас. Чорноморець—Арсенал.

10-й тур. 27 вересня (субота). Шахтар—Арсенал. Кривбас—Чорноморець. Дніпро—Волинь. Металург Зп—Таврія. Борисфен—Ворскла. Карпати—Металург Д. Зірка—Іллічівець. Оболонь—Динамо.

11-й тур. 4 жовтня (субота). Динамо—Шахтар. Іллічівець—Оболонь. Металург Д—Зірка. Ворскла—Карпати. Таврія—Борисфен. Волинь—Металург Зп. Чорноморець—Дніпро. Арсенал—Кривбас.

12-й тур. 18 жовтня (субота). Шахтар—Кривбас. Дніпро —Арсенал. Металург Зп—Чорноморець. Борисфен—Волинь. Карпати—Таврія. Зірка—Ворскла. Оболонь—Металург Д. Динамо—Іллічівець.

13-й тур. 25 жовтня (субота). Іллічівець—Шахтар. Металург Д—Динамо. Ворскла—Оболонь. Таврія—Зірка. Волинь—Карпати. Чорноморець—Борисфен. Арсенал—Металург Зп. Кривбас—Дніпро.

14-й тур. 2 листопада (неділя). Шахтар—Дніпро. Металург Зп—Кривбас. Борисфен—Арсенал. Карпати—Чорноморець. Зірка—Волинь. Оболонь—Таврія. Динамо—- Ворскла. Іллічівець—Металург Д.

15-й тур. 9 листопада (неділя). Металург Д—Шахтар. Ворскла—Іллічівець. Таврія—Динамо. Волинь—Оболонь. Чорноморець—Зірка. Арсенал—Карпати. Кривбас—Борисфен. Дніпро—Металург Зп.

Примітка. Рішення про дозвіл ФК «Металург» (Запоріжжя) виступати у вищій лізі ще мають затвердити рада ПФЛ та виконком ФФУ.

РІШЕННЯ

Замість «КаZантипу» буде два фестивалі

Замість молодіжного музичного фестивалю «КаZантип» у Криму відбудеться два нові молодіжні фестивалі: один у Сакському районі Криму, другий — в Ленінському. Таке рішення ухвалено у кримському парламенті.

Отже, фестиваль «Республіка Z» у Сакському районі проходитиме з 18 липня до 18 серпня, а фестиваль з багатозначною назвою «Точка збирання проти наркотиків» — у Ленінському районі з 10 до 17 серпня.

Нагадаємо, що у травні кримський парламент прийняв рішення про заборону проведення на території автономії молодіжного фестивалю «КаZантип», посилаючися на те, що під час цієї акції зростає кількість споживання наркотиків та злочинів, пов'язаних із ними, **повідомляє агентство Mignews**.

Пройдуся Караїмською, зверну на Абрикосову...

У Сімферополі створено Червону книгу назв вулиць і провулків. Вона захищатиме їх від перейменувань. До «охоронної грамоти» вже внесено 45 двохсотлітніх вулиць. Днями список поповниться столітніми і тими, яким невдовзі буде повернуто їх історичні назви.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Від новин голова обертом іде

Футбол. Позавчора на засіданні ПФЛ стало відомо, що клуб «Олександрія» через фінансову скруту знявся з чемпіонату. Його місце вирішили віддати запорізькому «Металургу». До речі, цей колектив очолив заслужений майстер спорту Михайло Фоменко. Новий тренер і у «Кривбасу» — заслужений майстер спорту Володимир Мунтян.

ФК «Вінниця» залишилася в першій лізі. У цьому дивізіоні від Івано-Франківська виступатиме клуб «Спартак». А «Прикарпаття» перебазувалося до Калуша.

І на воді себе показали

Плавання. Берлін (Німеччина). Національна параолімпійська збірна України серед спортсменів з ураженнями опорно-рухового апарату та вадами зору брала участь у міжнародному рейтинговому турнірі.

Це — особливі змагання. Адже на них спортсмени європейських країн мали останню можливість здобути путівки на літню Параолімпіаду-2004 в Афінах.

Організатори турніру радо вітали спортсменів з 19 країн, серед них і України. Наша команда налічувала 24 спортсмени, які мали дзвінкий успіх. Здобуто 33 золотих, 13 срібних та 8 бронзових медалей.

Ще одним визначним моментом змагань стали чотири світові рекорди українських спортсменів. Два на рахунку Олени Акопян (здобула чотири золоті нагороди) і два — 16-річного Олександра Калини (три золоті і дві срібні).

В. Б.

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.

Редколегія:
Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311116. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos